

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΟΡΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΠΑΑ 2014-2020
ΜΟΝΑΔΑ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ**

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΑΔΑ:

Αθήνα, / / 2017

Αρ. Πρωτ.:

Ταχ. Δ/ση : Λ. Αθηνών 54 - 56
Ταχ. Κώδικας : 104 41 ΑΘΗΝΑ
Πληροφορίες : Μ. Τσάρα, Β. Δελλής, Ε. Γολεγού
Τηλέφωνο : 210 5275084, 2105275226, 210527521
Fax : 210 5275270
Email : mtsara@mou.gr, edellis@mou.gr,
igolegou@mou.gr

ΘΕΜΑ: Λεπτομέρειες εφαρμογής των Υπομέτρων 16.1– 16.2 «Ίδρυση και λειτουργία Επιχειρησιακών Ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας» και 16.1 -16.5 «Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για την κλιματική αλλαγή» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014 – 2020.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τις διατάξεις:
  - 1.1 Του ν.4314/2014 «Α) Για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την εφαρμογή αναπτυξιακών παρεμβάσεων για την προγραμματική περίοδο 2014-2020, Β) Ενσωμάτωση της Οδηγίας 17/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 13^{ης} Ιουνίου 2012 (ΕΕ L 156/16-06-2012) στο ελληνικό δίκαιο, τροποποίηση του ν.3419/2005 (Α' 297) και άλλες διατάξεις» και ιδίως την παράγραφο 2 του άρθρου 69 αυτού, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει (Α' 265).
  - 1.2 Του άρθρου 90 του «Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και Κυβερνητικά Όργανα» που κυρώθηκε με το πρώτο άρθρο του π.δ. 63/2005 (Α' 98).

- 1.3 Του ν.3874/2010 «Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων» (Α' 151), όπως τροποποιήθηκε με τα άρθρα 40 και 41 του ν.4235/2014 (Α' 32) και το άρθρο 65 του ν.4389/2014 (Α' 94).
- 1.4 Του π.δ.97/2017 «Οργανισμός Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων» (Α' 138).
- 1.5 Του π.δ.73/2015 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 116).
- 1.6 Του Κανονισμού (ΕΕ) 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006.
- 1.7 Του Κανονισμού (ΕΕ) 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, για τη στήριξη της Αγροτικής Ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1698/2005 του Συμβουλίου.
- 1.8 Του Κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 17ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση και την παρακολούθηση της κοινής γεωργικής πολιτικής και την κατάργηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 352/78, (ΕΚ) αριθ. 165/94, (ΕΚ) αριθ. 2799/98, (ΕΚ) αριθ. 814/2000, (ΕΚ) αριθ. 1290/2005 και (ΕΚ) αριθ. 485/2008 του Συμβουλίου.
- 1.9 Του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 640/2014 της Επιτροπής της 11ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου και τους όρους απόρριψης ή ανάκτησης πληρωμών καθώς και τις διοικητικές κυρώσεις που εφαρμόζονται στις άμεσες ενισχύσεις, τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση.
- 1.10 Του κατ' εξουσιοδότηση Κανονισμού (ΕΕ) 807/2014 της Επιτροπής της 11ης Μαρτίου 2014, για τη συμπλήρωση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και για τη θέσπιση μεταβατικών διατάξεων.
- 1.11 Του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 808/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 2014, σχετικά με τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του

κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1305/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη στήριξη της αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ).

- 1.12 Του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 809/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουλίου 2014, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του κανονισμού (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά το ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης και ελέγχου, τα μέτρα αγροτικής ανάπτυξης και την πολλαπλή συμμόρφωση.
  - 1.13 Του εκτελεστικού Κανονισμού (ΕΕ) 908/2014 της Επιτροπής της 6ης Αυγούστου 2014, για τη θέσπιση κανόνων εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) 1306/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά τους οργανισμούς πληρωμών και άλλους οργανισμούς, τη δημοσιονομική διαχείριση, την εκκαθάριση λογαριασμών, τους κανόνες σχετικά με τους ελέγχους, τις εγγυήσεις και τη διαφάνεια.
  - 1.14 Της υπ' αριθμ. 2014/C198/01 Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής "Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία".
  - 1.15 Της υπ' αριθμ. 74391/ΕΥΚΕ2634/13-07-2016 εγκυκλίου του Υφυπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού.
  - 1.16 Της υπ' αριθ. 282966/09-07-2007 Κοινής Απόφασης των Υπουργών Οικονομίας και Οικονομικών και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων «Έγκριση του Κανονισμού διαδικασίας πληρωμών του Ν.Π.Ι.Δ. με την επωνυμία ΟΠΕΚΕΠΕ των ενισχύσεων που βαρύνουν τον ΕΛΕΓΕΠ» (Β' 1205).
  - 1.17 Της υπ' αριθ. 24944/20-09-2016 Κοινής Υπουργικής Απόφασης των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων «Αναδιάρθρωση, των Ειδικών Υπηρεσιών του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020» (Β' 3066).
  - 1.18 Της υπ' αριθ. 1065/19-04-2016 Απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων με θέμα «Θέσπιση διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος «Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014-2020» (Β' 1273) .
2. Την υπ. αριθ. C (2015) 9170/11.12.2015 Απόφαση της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, για την έγκριση του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) και ειδικότερα το σημείο 8.2.15 «Μέτρο 16 – Συνεργασία (άρθρο 35)» όπως κάθε φορά ισχύει.
  3. Την υπ' αριθ. 2545/17.10.2016 (ΦΕΚ Β' 3447) ΚΥΑ «Εκχώρηση αρμοδιοτήτων της Ειδικής Υπηρεσίας Διαχείρισης (ΕΥΔ ΠΑΑ) του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 (ΠΑΑ 2014-2020) Α. Στις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (ΕΠ) Περιφερειών και Β. Στις Γενικές Διευθύνσεις

Περιφερειακής Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής των Περιφερειών, ως Ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (ΕΦΔ) Πράξεων ΠΑΑ»

4. Το υπ' αριθ. 2353/27-09-2016 έγγραφο της ΕΥΔ ΠΑΑ περί Περιφερειακής κατανομής πόρων εκχωρούμενων μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014 – 2020, όπως ισχύει κάθε φορά.
5. Τις αποφάσεις – συμπεράσματα της από 4-4-2016 1ης συνεδρίασης της Επιτροπής Παρακολούθησης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014-2020 όσον αφορά στα κριτήρια επιλογής των Υπομέτρων 16.1-16.2 και 16.1-16.5.
6. Την απόφαση γραπτής διαδικασίας ....
7. Τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ με το υπ' αριθ. .... έγγραφό της.
8. Τη σύμφωνη γνώμη του ΟΠΕΚΕΠΕ με το υπ' αριθ. .... έγγραφό της.
9. Το γεγονός ότι από την εφαρμογή των διατάξεων της παρούσας Απόφασης δεν προκαλείται δημόσια δαπάνη σε βάρος του κρατικού προϋπολογισμού.

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Τον καθορισμό λεπτομερειών εφαρμογής και άλλων διατάξεων για τα Υπομέτρα 16.1 – 16.2 «Ίδρυση και λειτουργία Επιχειρησιακών Ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας» και 16.1 -16.5 «Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για την κλιματική αλλαγή» του Μέτρου 16 «Συνεργασία» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014 – 2020 ως ακολούθως:

Άρθρο 1

Πεδίο εφαρμογής

Η παρούσα αφορά στο πλαίσιο εφαρμογής των ακόλουθων Υπομέτρων:

A. Υπομέτρο 16.1- 16.2 «Ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (ΕΣΚ) για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014 – 2020 στο οποίο περιλαμβάνονται δύο Δράσεις:

- Δράση 1: Ίδρυση (δυνητικών) Επιχειρησιακών Ομάδων της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας
- Δράση 2: Υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου (project) των Επιχειρησιακών Ομάδων της ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας

B. Υπομέτρο 16.1 -16.5 «Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για την κλιματική αλλαγή» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης της Ελλάδας 2014 – 2020 στο οποίο περιλαμβάνονται δύο Δράσεις:

- Δράση 1: Δημιουργία συνεργασιών, ίδρυση Επιχειρησιακών Ομάδων της ΕΣΚ, με σκοπό την προώθηση δράσεων οι οποίες επιδεικνύουν σεβασμό στην προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

- Δράση 2: Υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου (project) των συνεργασιών με σκοπό την προώθηση δράσεων οι οποίες επιδεικνύουν σεβασμό στην προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

Οι δύο Δράσεις και στα δύο Υπομέτρα αντιστοιχούν και σε δύο φάσεις. Η πρώτη φάση / Δράση 1 αφορά στις ενέργειες που πραγματοποιεί η δυνητική Ε.Ο. για την εξεύρεση και άλλων εταιρών / μελών ενώ στη δεύτερη φάση / Δράση 2 η Ε.Ο. έχει πλέον συσταθεί και υλοποιεί το επιχειρησιακό σχέδιο.

Οι ανωτέρω Δράσεις υλοποιούνται σε επάλληλους Κύκλους Αξιολόγησης. Οι αιτήσεις στήριξης αξιολογούνται σε καθορισμένες καταληκτικές ημερομηνίες, οι οποίες ορίζονται κατά τη δημοσίευση της αναλυτικής πρόσκλησης.

Το Υπομέτρο 16.1-16.2 υλοποιείται από τη Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ) σε εθνικό επίπεδο και τις Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών (ΕΥΔ ΕΠ) σε περιφερειακό επίπεδο, μέσω ενιαίας πρόσκλησης.

Οι ΕΥΔ ΕΠ των Περιφερειών υλοποιούν το τμήμα εκείνο του Υπομέτρου που έχει εκχωρηθεί. Η εκχώρηση αφορά στην υλοποίηση των χωρικών στρατηγικών επιλογών και των Στρατηγικών Έρευνας και Τεχνολογίας για την Έξυπνη Εξειδίκευση (RIS3) κάθε Περιφέρειας σχετικά με τον αγροδιατροφικό τομέα, κατά ποσοστό 40% του συνολικού προϋπολογισμού του Υπομέτρου για προϊόντα περιφερειακής εμβέλειας (ΠΟΠ, ΠΓΕ) ή συνεργασίες με φορείς εντός της συγκεκριμένης Περιφέρειας, εφόσον το σύνολο των μελών που δραστηριοποιούνται στους τομείς της γεωργίας ή της κτηνοτροφίας έχουν έδρα στη συγκεκριμένη Περιφέρεια.

Το υπόλοιπο μέρος του συνολικού προϋπολογισμού υλοποιείται από τη Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ).

Το Υπομέτρο 16.1 -16.5 υλοποιείται από τη Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας της Ειδικής Υπηρεσίας Εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ).

Σημειώνεται ότι ανάμεσα σε κάθε κύκλο της πρόσκλησης δύναται να πραγματοποιηθούν τροποποιήσεις στην παρούσα απόφαση που θα αφορούν επιμέρους βελτιώσεις ενώ δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν τροποποιήσεις αυτής κατά τη διάρκεια κάθε κύκλου πρόσκλησης.

Άρθρο 2

Στόχος των Υπομέτρων

Το Μέτρο 16 του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020 έχει σκοπό την προώθηση της συνεργασίας φορέων που δραστηριοποιούνται στον αγροτικό τομέα.

Στο πλαίσιο των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1 – 16.5, δίνεται η ευκαιρία για την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών, οι οποίες μπορούν να περιλαμβάνουν ενδεικτικά την εφαρμογή νέων, καινοτόμων διεργασιών, στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων και στον τομέα των τροφίμων, όπως επίσης και για την αναζήτηση νέων καλλιεργητικών πρακτικών και πρακτικών παραγωγής που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος αλλά και στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

Οι δράσεις που θα αναληφθούν εμπίπτουν απαραίτητα στην πρωτογενή παραγωγή γεωργικών προϊόντων και στη συνέχεια μπορεί να εμπίπτουν και στον τομέα των τροφίμων εφόσον αυτά αποτελούν προϊόντα του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης.

Σκοπός της παρούσας απόφασης είναι η στήριξη της ίδρυσης και λειτουργίας Επιχειρησιακών Ομάδων της «Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας» μέσω των δύο Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1 – 16.5 και η υλοποίηση των αντίστοιχων επιχειρησιακών σχεδίων.

Ειδικότερα, το Υπομέτρο 16.1 - 16.2 στηρίζει την ανάπτυξη συνεργασιών, μέσω Επιχειρησιακών Ομάδων της ΕΣΚ, για δράσεις σχετικές με την ανάπτυξη νέων προϊόντων, διαδικασιών και τεχνολογιών στον αγροτικό τομέα για την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων στην πρωτογενή παραγωγή (γεωργικές εκμεταλλεύσεις) και στο τομέα των τροφίμων, όπως:

- Την παραγωγή ασφαλέστερων και πιο υγιεινών τροφίμων που απευθύνονται είτε στο συνολικό πληθυσμό είτε σε ειδικές κατηγορίες.
- Τη διασφάλιση της μοναδικότητας των πιστοποιημένων γεωργικών προϊόντων.
- Την αξιοποίηση των παραπροϊόντων της γεωργικής παραγωγής και των υποπροϊόντων της ζωικής παραγωγής για την παραγωγή ζωοτροφών.
- Την ανάδειξη των ιδιαίτερων διατροφολογικών χαρακτηριστικών των γεωργικών προϊόντων και τη συμβολή τους στην υιοθέτηση προτύπων υγιεινής διατροφής (τροφές πλούσιες σε Ω3, φυσικά ακόρεστα, χαμηλών θερμίδων, κτλ) ή παραγωγής τροφίμων που ανταποκρίνονται σε ειδικές διαιτητικές ανάγκες.
- Την καλύτερη ενσωμάτωση στη τροφική αλυσίδα προϊόντων της ελληνικής κτηνοτροφίας.

Το Υπομέτρο 16.1 - 16.5 στηρίζει την ανάπτυξη συνεργασιών, μέσω Επιχειρησιακών Ομάδων, για την αναζήτηση νέων καλλιεργητικών πρακτικών και πρακτικών παραγωγής που συμβάλλουν στην προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, όπως:

- Τη μείωση της κατανάλωσης ύδατος μέσω της υιοθέτησης προηγμένων αρδευτικών συστημάτων και την υιοθέτηση γεωργίας ακριβείας.
- Τη μείωση του όγκου αλλά και της σύνθεσης των εισροών (μείωση χρήσης λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, υιοθέτηση νέων ποικιλιών που είναι καλύτερα προσαρμοσμένες στις τοπικές εδαφολογικές, υδρολογικές και κλιματικές

συνθήκες, την αξιοποίηση των ΑΠΕ για την υποκατάσταση των ορυκτών καυσίμων, την αντικατάσταση της χημικής λίπανσης).

- Την υιοθέτηση φιλικότερων γεωργικών πρακτικών αλλά και την υιοθέτηση καλλιεργειών για την αξιοποίηση φτωχών σε οργανική ουσία και θρεπτικά στοιχεία εδαφών.

Άρθρο 3

Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

1. Για τους σκοπούς της παρούσας απόφασης ισχύουν οι ορισμοί:

α) των Κανονισμών (ΕΕ) 1303/2013 και 1305/2013 και

β) του άρθρου 61 του ν. 4314/2014 (Α' 265).

Πέραν των ορισμών της παρ. 1 ισχύουν και οι ακόλουθοι ορισμοί:

2. **Επαγγελματίας Αγρότης:** Είναι το ενήλικο φυσικό πρόσωπο που έχει δικαίωμα εγγραφής στο Μητρώο Αγροτών και Αγροτικών Εκμεταλλεύσεων, εφόσον πληροί αθροιστικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Είναι κάτοχος αγροτικής εκμετάλλευσης.
- Ασχολείται επαγγελματικά με αγροτική δραστηριότητα στην εκμετάλλευσή του τουλάχιστον κατά 30% του συνολικού ετήσιου χρόνου εργασίας του.
- Λαμβάνει από την απασχόλησή του σε αγροτική δραστηριότητα το 50% τουλάχιστον του συνολικού ετήσιου εισοδήματός του.
- Είναι ασφαλισμένος ο ίδιος και η αγροτική του εκμετάλλευση, όπου απαιτείται, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
- Τηρεί λογιστικά βιβλία, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.

Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και άλλων συλλογικών φορέων: Συστάθηκε με βάση το άρθρο 19 του Ν. 4384/2016 (ΦΕΚ 78 Α/2016), όπως ισχύει κάθε φορά, και σε αυτό εγγράφονται οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί (ΑΣ), οι Κλαδικοί Εθνικοί ΑΣ και Κλαδικοί ΑΣ, οι Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις, οι αναγκαστικοί συνεταιρισμοί και το Ταμείο αγροτικής συνεταιριστικής εκπαίδευσης.

Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (ΠΣΚΕ): Το Πληροφοριακό Σύστημα Διαχείρισης Κρατικών Ενισχύσεων (εφεξής ΠΣΚΕ) περιλαμβάνει τις διαδικασίες και τα δεδομένα που απαιτούνται για τη διαχείριση, τον έλεγχο και την υλοποίηση των υπομέτρων. Οι διαδικασίες αφορούν ενδεικτικά στην υποβολή αιτήσεων στήριξης, στην αξιολόγησή τους, στη βαθμολόγησή τους, στις τροποποιήσεις και ανακλήσεις πράξεων, στην υποβολή αιτημάτων πληρωμής, στον διοικητικό τους έλεγχο και γενικότερα στην εφαρμογή και διαχείριση με ηλεκτρονικό τρόπο των πράξεων υλοποίησης του υπομέτρου.

Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Αγροτικής Ανάπτυξης (ΟΠΣΑΑ): Αποτελεί το πληροφοριακό σύστημα για την υλοποίηση των μέτρων, υπομέτρων και δράσεων του

Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014 – 2020 του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο Νόμο 4314/2014. Επιτρέπει δε, τη διασύνδεση με το ΠΣΚΕ και άλλα πληροφοριακά συστήματα για την ανταλλαγή δεδομένων που σχετίζονται με τον προγραμματισμό, την αξιολόγηση, τη διαχείριση και τον έλεγχο του ΠΑΑ.

Ευρωπαϊκή Σύμπραξη Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας» (European Innovation Partnership for Agricultural productivity and Sustainability (EIP-AGRI)): Είναι μία από τις 5 συμπράξεις καινοτομίας που ξεκίνησαν με πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής το 2012 (COM (2012) 79). Στόχος της “είναι η ανάπτυξη ενός ανταγωνιστικού και βιώσιμου τομέα της γεωργίας και δασοκομίας που «επιτυγχάνει περισσότερα με λιγότερα». Συμβάλλει στη διασφάλιση σταθερής παροχής τροφίμων, ζωοτροφών και βιοϋλικών και στην αειφόρο διαχείριση των βασικών φυσικών πόρων από τους οποίους εξαρτώνται η γεωργία και η δασοκομία, οι οποίες λειτουργούν αρμονικά με το περιβάλλον. Για την επίτευξη αυτού του στόχου, η ΕΣΚ-AGRI φέρνει σε επαφή τους φορείς καινοτομίας (αγρότες, συμβούλους, ερευνητές, επιχειρήσεις, ΜΚΟ κ.λπ.) και συμβάλλει στη δημιουργία γεφυρών μεταξύ έρευνας και πρακτικής”. Περισσότερες λεπτομέρειες στην σχετική ιστοσελίδα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής: <https://ec.europa.eu/eip/agriculture/en>.

Δίκτυο ΕΣΚ (EIP-AGRI network): Το Δίκτυο ΕΣΚ έχει σκοπό τη στήριξη της «ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας» καθιστώντας δυνατή τη δικτύωση των επιχειρησιακών ομάδων, των συμβουλευτικών υπηρεσιών και των ερευνητών. Το Δίκτυο ΕΣΚ θεσμοθετήθηκε με το άρθρο 53 του καν. 1305/2013 και ανάμεσα στα καθήκοντά του περιλαμβάνεται και η συλλογή και η διάδοση πληροφοριών στο πεδίο της ΕΣΚ, συμπεριλαμβανομένων των ερευνητικών πορισμάτων και νέων τεχνολογιών σχετικά με την καινοτομία και την ανταλλαγή γνώσεων, καθώς και των ανταλλαγών στον τομέα της καινοτομίας με τρίτες χώρες.

Επιχειρησιακή Ομάδα (Ε.Ο.): Ο πλήρης όρος είναι «Επιχειρησιακή Ομάδα της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (ΕΣΚ) για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας». Νοούνται οι ομάδες φορέων που συνεργάζονται στο πλαίσιο ενός έργου για την επίτευξη πρακτικών λύσεων σε ένα συγκεκριμένο πρόβλημα ή την αξιοποίηση μιας καινοτόμου λύσης και το έργο τους αυτό χρηματοδοτείται από την Αγροτική Αναπτυξιακή Πολιτική της ΕΕ. Μια Επιχειρησιακή Ομάδα αποτελείται από πολλούς συνεργάτες / εταίρους με κοινό ενδιαφέρον για ένα συγκεκριμένο, πρακτικό σχέδιο καινοτομίας. Τα μέλη που εμπλέκονται σε μια Επιχειρησιακή Ομάδα θα πρέπει να αποτελούν ένα συνδυασμό εκπροσώπων της πράξης / πρακτικής εφαρμογής, της παραγωγής, της επιχειρηματικότητας και της επιστήμης. Για παράδειγμα, κάποιοι αγρότες, επιστήμονες, επιχειρήσεις του αγροδιατροφικού τομέα και άλλοι.

Δυνητική Ε.Ο.: Είναι η συνεργασία που εγκρίνεται σε συνέχεια υποβολής αίτησης στήριξης στη Δράση 1 και κατά τη διάρκεια υλοποίησης της εν λόγω Δράσης αναζητά και άλλα μέλη να συμπράξουν σε αυτή προκειμένου να υποβάλει αίτηση στήριξης στη Δράση 2.

Διαμεσολαβητής Καινοτομίας (Innovation Broker): Είναι το φυσικό πρόσωπο ή ο φορέας που αναλαμβάνει το έργο που αφορά στην ανακάλυψη των καινοτόμων ιδεών, την επιλογή των πλέον κατάλληλων με βάση τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των παραγωγικών μονάδων που μετέχουν στην Ομάδα προωθώντας την εφαρμογή καινοτόμων λύσεων σε ένα κοινό πρόβλημα ή για την αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων και την ανάδειξη των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών των ελληνικών αγροδιατροφικών προϊόντων, τη διασύνδεση των εταιρών της επιστημονικής – ερευνητικής κοινότητας με τους παραγωγικούς φορείς, την προετοιμασία εργασιών με θεματικές ομάδες ή δίκτυα ώστε να έρθουν κοντά τα ενδιαφερόμενα μέλη. Ο Διαμεσολαβητής έχει ρόλο έως και το στάδιο της υποβολής αίτησης στήριξης στη Δράση 2.

Διευκολυντής Καινοτομίας (Innovation Facilitator): Πέρα από την διαμεσολάβηση για τον σχηματισμό της Επιχειρησιακής Ομάδας, υπάρχουν μία σειρά από πρόσθετες υπηρεσίες καινοτομίας που πιθανά να χρειάζεται η Ε.Ο. στην περίπτωση υλοποίησης του έργου της Δράσης 2. Τέτοιες υπηρεσίες είναι για παράδειγμα η προώθηση της καινοτομίας, η συγκέντρωση, επεξεργασία δεδομένων κατά τη φάση της πιλοτικής λειτουργίας, η αλλαγή παραμέτρων για την βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων, η οργάνωση συνεδριών brainstorming, η εμπύχωση ομάδων, ο συντονισμός για την επικοινωνία μεταξύ των μελών της Ε.Ο. που προέρχονται από διαφορετικούς επαγγελματικούς και επιστημονικούς χώρους, καθώς και η μέριμνα για τη διάχυση και τη διάδοση των αποτελεσμάτων και των γνώσεων του έργου.

Τις υπηρεσίες αυτές μπορεί να παρέχει ο Innovation Facilitator κρατώντας ταυτόχρονα ενεργό το ενδιαφέρον των μελών της Ε.Ο. για την καινοτομία και τα αναμενόμενα αποτελέσματα του έργου.

Άρθρο 4

Υπηρεσίες και Φορείς Διαχείρισης, Εφαρμογής, Παρακολούθησης, Ελέγχου, Αναγνώρισης και Εκκαθάρισης Δαπάνης

1. Αρμόδιες Υπηρεσίες για τη Διαχείριση, τον Συντονισμό, την Παρακολούθηση και την Υλοποίηση της Εφαρμογής των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1-16.5 του Π.Α.Α. 2014-2020, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης, είναι οι οριζόμενες στο άρθρο 62 του Νόμου 4314/2014.
2. Η Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΔ ΠΑΑ) 2014 – 2020 είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση και την υλοποίηση των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1 – 16.5 εξαιρουμένων των αρμοδιοτήτων που έχει

εκχωρήσει στους Ενδιάμεσους Φορείς Διαχείρισης (Ε.Φ.Δ.) των Περιφερειών και στην ΕΥΕ ΠΑΑ (άρθρο 65 του Ν.4314/2014), σύμφωνα με τις παραγράφους 3 και 4 του παρόντος άρθρου.

3. Η Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΥΕ ΠΑΑ) 2014-2020 έχει την ευθύνη για την έκδοση θεσμικού πλαισίου των Υπομέτρων 16.1-16.2 και 16.1-16.5, την εφαρμογή, υλοποίηση καθώς και την παρακολούθηση και τον συντονισμό των Ειδικών Υπηρεσιών Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών ως Ενδιάμεσων Φορέων Διαχείρισης (Ε.Φ.Δ.) για το μέρος εκείνο του Υπομέτρου 16.1 -16.2 που υλοποιείται από τις Περιφέρειες.
4. Ως ενδιάμεσοι Φορείς Διαχείρισης (Ε.Φ.Δ.) ορίζονται η ΕΥΕ ΠΑΑ και οι Ειδικές Υπηρεσίες Διαχείρισης των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων των Περιφερειών της χώρας.
5. Αρμόδιος φορέας πληρωμών είναι ο ΟΠΕΚΕΠΕ, ο οποίος έχει την ευθύνη καταβολής των ενισχύσεων.

Άρθρο 5

Κατανομή της Δημόσιας Δαπάνης

1. Η Δημόσια Δαπάνη του Υπομέτρου 16.1 – 16.2 έχει εκχωρηθεί κατά μέρος (ποσοστό 40% του συνολικού προϋπολογισμού) στις Περιφέρειες για συνεργασίες που θα υλοποιηθούν και θα αφορούν σε προϊόντα περιφερειακής εμβέλειας ή συνεργασίες με φορείς εντός της συγκεκριμένης Περιφέρειας σύμφωνα με το υπ' αριθ. 2353/27-09-2016 έγγραφο της ΕΥΔ ΠΑΑ περί Περιφερειακής κατανομής πόρων εκχωρούμενων μέτρων/δράσεων του ΠΑΑ 2014 – 2020, όπως ισχύει και όπως θα εξειδικευτεί στην πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων στήριξης.
2. Το συνολικό ποσό των προς διάθεση πόρων των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1-16.5 ανά κύκλο προκήρυξης θα εξειδικεύεται επίσης στην πρόσκληση για την υποβολή αιτήσεων στήριξης. Αδιάθετα κονδύλια από έναν κύκλο μεταφέρονται στον επόμενο.
3. Το συνολικό ποσό των προς διάθεση πόρων των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1-16.5 δύναται να αυξηθεί, εάν προκύψουν αδιάθετοι ή επιπλέον πόροι.
4. Η Δημόσια Δαπάνη αντλείται από τον εκχωρούμενο προϋπολογισμό της Περιφέρειας στην οποία θα ενταχθεί το έργο ή από τον προϋπολογισμό του Υπομέτρου που δεν έχει εκχωρηθεί στις Περιφέρειες (στην περίπτωση του Υπομέτρου 16.1 – 16.2).

Άρθρο 6

Δικαιούχοι

1. Δικαίωμα υποβολής αίτησης στήριξης έχουν οι Επιχειρησιακές Ομάδες (εφεξής Ε.Ο.) οι οποίες είναι σχήματα συνεργασίας φορέων που διαθέτουν **συμφωνητικό**

συνεργασίας. Τα μέλη της Ε.Ο. δύναται να διαθέτουν οποιαδήποτε νομική μορφή (ατομικές επιχειρήσεις, ΟΕ, ΕΕ, ΕΠΕ, ΑΕ, κτλ).

Οι Ε.Ο. θα πρέπει να πληρούν αθροιστικά τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- Να απαρτίζονται από τουλάχιστον δύο μέλη, από τα οποία τουλάχιστον το ένα μέλος να δραστηριοποιείται στους τομείς της γεωργίας ή/και της κτηνοτροφίας.
- Να δραστηριοποιούνται είτε: α) σε θέματα που αφορούν στο γεωργικό / κτηνοτροφικό τομέα (παραγωγή & εμπορία γεωργικών / κτηνοτροφικών προϊόντων) και στον τομέα των τροφίμων, εφόσον το μεταποιούμενο προϊόν /προϊόντα αποτελούν προϊόντα του Παραρτήματος Ι της Συνθήκης όσον αφορά στο υπομέτρο 16.1-16.2 ή β) σε θέματα με αντικείμενο σχετικά με την προστασία του περιβάλλοντος και την κλιματική αλλαγή όσον αφορά στο υπομέτρο 16.1-16.5.
- Στην περίπτωση της διακρατικής συνεργασίας το/α μέλος/η που δραστηριοποιείται/ούνται σε θέματα που αφορούν στο γεωργικό / κτηνοτροφικό τομέα και στο τομέα των τροφίμων να έχει έδρα στην ελληνική επικράτεια.
- Να προσδιορίζουν το μέλος εκείνο που θα είναι ο επικεφαλής εταίρος της Επιχειρησιακής Ομάδας της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας (εφεξής ΕΣΚ) για την παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας, ο οποίος και θα είναι ο Συντονιστής Φορέας του έργου της Ε.Ο.
- Ο Συντονιστής Φορέας μπορεί να είναι οποιοδήποτε μέλος της Ε.Ο., κατά προτίμηση όμως συνιστάται να είναι εκείνο το μέλος της Ε.Ο. του οποίου η συμμετοχή έχει σημαντική βαρύτητα. Ο Συντονιστής Φορέας είναι ο κοινός εκπρόσωπος των μελών που συμπράττουν για την υλοποίηση του έργου και αναλαμβάνει την ευθύνη για τη συνολική διαχείρισή του. Είναι επίσης υπεύθυνος τόσο για την επικοινωνία με τον ΕΦΔ, όσο και για τη συνεχή ενημέρωση των μελών του. Ωστόσο, κάθε μέλος της Ε.Ο. διατηρεί την ευθύνη εξ ολοκλήρου απέναντι στον ΕΦΔ για το επιμέρους τμήμα του έργου που δεσμεύεται να υλοποιήσει. Οι δραστηριότητες και υποχρεώσεις που προκύπτουν από το ρόλο κάθε μέλους απαγορεύεται να εκχωρηθούν σε τρίτους και πρέπει να εκτελούνται αποκλειστικά από το φορέα που αναλαμβάνει το ρόλο αυτό. Με Απόφαση του Συντονιστή Φορέα ορίζεται ο Συντονιστής του έργου (φυσικό πρόσωπο), ο οποίος αναλαμβάνει την ευθύνη υποβολής της αίτησης στήριξης καθώς και κάθε επικοινωνία με τον ΕΦΔ για οτιδήποτε απαιτηθεί μέχρι την ολοκλήρωση του έργου.
- Να περιγράφουν την υποχρεωτική δράση διάδοσης των αποτελεσμάτων του επιχειρησιακού σχεδίου σε εθνικό επίπεδο μέσω του ΕΑΔ και σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω του δικτύου της ΕΣΚ, όπως αυτή θα προσδιοριστεί με σχετική εγκύκλιο.

Τα επιμέρους μέλη της Ε.Ο. μπορεί να είναι:

- Τα μέλη που δραστηριοποιούνται στους τομείς της γεωργίας ή της κτηνοτροφίας: μεμονωμένοι παραγωγοί (επαγγελματίες γεωργοί) ή αναγνωρισμένη επαγγελματική οργάνωση (π.χ. αγροτικοί συνεταιρισμοί, ομάδες παραγωγών, οργανώσεις παραγωγών, κτλ.) η οποία θα έχει εναρμονίσει τη λειτουργία της σύμφωνα με το εθνικό θεσμικό πλαίσιο. Ειδικότερα, οι αγροτικοί συνεταιρισμοί και οι διεπαγγελματικές οργανώσεις θα πρέπει να έχουν εναρμονίσει τη λειτουργία τους σύμφωνα με το Νόμο 4384/2016 (ΦΕΚ 78/Α/26-04-2016) και οι ομάδες παραγωγών/ οργανώσεις παραγωγών να έχουν αναγνωριστεί σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στην υπ' αριθ. ΥΑ 397/18235/16-02-2017 (ΦΕΚ 601/Β/24-02-2017, όπως ισχύουν).
  - Επιχειρήσεις, ανεξαρτήτως ημερομηνίας ίδρυσης, οι οποίες έχουν συσταθεί νομίμως και λειτουργούν είτε ως νομικά πρόσωπα (π.χ. ΑΕ, ΕΠΕ, ΕΕ, ΟΕ, ΙΚΕ, κτλ) είτε ως ατομικές επιχειρήσεις.
  - Ερευνητικοί Οργανισμοί, όπως Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, Ερευνητικά Κέντρα, - Ινστιτούτα, Τεχνολογικοί Φορείς και Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ιδρύματα ανεξάρτητα από το νομικό καθεστώς (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου), πρωταρχικός σκοπός των οποίων είναι η εκπαίδευση, η ανεξάρτητη διεξαγωγή βασικής έρευνας, βιομηχανικής έρευνας ή πειραματικής ανάπτυξης ή η ευρεία διάδοση των αποτελεσμάτων των εν λόγω δραστηριοτήτων με τη διδασκαλία, τη δημοσίευση ή τη μεταφορά γνώσεων. Στην περίπτωση που η οντότητα αυτή ασκεί επίσης οικονομικές δραστηριότητες, η χρηματοδότηση, οι δαπάνες και τα έσοδα από τις οικονομικές αυτές δραστηριότητες πρέπει να δηλώνονται χωριστά. Οι ερευνητικοί οργανισμοί θα πρέπει να λειτουργούν νομίμως στην Ελλάδα κατά την ημερομηνία έκδοσης της πρόσκλησης. Ως διαφορετικοί ερευνητικοί φορείς μπορούν να θεωρούνται: α) διαφορετικά Τμήματα Σχολής του ίδιου ΑΕΙ ή ΤΕΙ, β) διαφορετικά Ινστιτούτα του ίδιου ερευνητικού κέντρου, γ) διαφορετικοί Τομείς του ίδιου Τμήματος Σχολής του ίδιου ΑΕΙ ή ΤΕΙ, δ) διαφορετικά Εργαστήρια του ίδιου Τμήματος ΑΕΙ, ΤΕΙ ή ερευνητικού κέντρου, εφόσον έχουν θεσμοθετηθεί με σχετική απόφαση του αρμοδίου οργάνου του Τμήματος ή του ερευνητικού κέντρου.
  - Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, όπου έχουν συσταθεί και λειτουργούν νόμιμα.
  - Περιβαλλοντικές Οργανώσεις, όπου έχουν συσταθεί και λειτουργούν νόμιμα.
2. Η ενεργοποίηση μιας Ε.Ο. μπορεί να είναι τόσο εθνικού, όσο και περιφερειακού χαρακτήρα. Όσον αφορά στο υπομέτρο 16.1-16.2. μπορεί να είναι και διακρατικού χαρακτήρα. Οι διακρατικές μορφές συνεργασίας μεταξύ φορέων που προέρχονται από άλλα κράτη – μέλη είναι επιλέξιμες, με την προϋπόθεση το μέλος που δραστηριοποιείται σε θέματα που αφορούν στο γεωργικό /

κτηνοτροφικό τομέα και στο τομέα των τροφίμων να έχει έδρα στην ελληνική επικράτεια και η έδρα του Συντονιστή Φορέα να βρίσκεται στην Ελλάδα.

3. Η μη αύξηση του αριθμού των μελών της Ε.Ο. της Δράσης 2 σε σχέση με εκείνα της Δράσης 1 δεν αποτελεί λόγο απόρριψης της αίτησης στήριξης της Δράσης 2.
4. Η σύνθεση της Ε.Ο πρέπει να διασφαλίζει την επίτευξη των στόχων και την απρόσκοπτη υλοποίηση του έργου, να πληροί τα κριτήρια αξιολόγησης των Υπομέτρων και παράλληλα να αναδεικνύει τα οφέλη που θα προκύψουν από την πιλοτική εφαρμογή του έργου.
5. Είναι δυνατή η χρήση διαμεσολαβητή (Innovation Broker) για τη διευκόλυνση της εξεύρεσης εταίρων για την ανάπτυξη των μορφών συνεργασίας και η χρήση διευκολυντή (facilitator) για τη διευκόλυνση της εκπόνησης του επιχειρησιακού σχεδίου (project), οι οποίοι δύναται να είναι το ίδιο πρόσωπο.
6. Κάθε φορέας μπορεί να συμμετέχει ως μέλος της Ε.Ο. σε απεριόριστο αριθμό αιτήσεων στήριξης και ως Συντονιστής Φορέας σε μέχρι τρεις (3) αιτήσεις στήριξης.
7. **Βασικές προϋποθέσεις συμμετοχής των δικαιούχων** είναι οι ακόλουθες:
  - Οι δικαιούχοι οφείλουν να υλοποιήσουν το πιλοτικό έργο σε εγκατάσταση των μελών της ομάδας τους, που βρίσκεται εντός των γεωγραφικών ορίων της ελληνικής επικράτειας και στην περίπτωση υλοποίησης έργου με περιφερειακό χαρακτήρα στην περιφέρεια στην οποία χωροθετείται το έργο.
  - Να μην εκκρεμεί σε βάρος μέλους της Ε.Ο. ανάκτηση ενίσχυσης. Ο ΕΦΔ δύναται να αναστείλει τη χορήγηση ενίσχυσης σε Ε.Ο. στην οποία συμμετέχει ως μέλος φορέας κατά του οποίου εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης, κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Επιτροπής, βάσει της οποίας μία ενίσχυση κηρύσσεται παράνομη και ασυμβίβαστη με την εσωτερική αγορά.
  - Να μην τελεί μέλος της Ε.Ο. υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση ή να μην έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης.
8. Στην περίπτωση που προκύψει από οποιοδήποτε μέλος της Ε.Ο. θέμα κατοχύρωσης πατέντας, ως αποτέλεσμα της χρηματοδοτούμενης πράξης, είναι απαραίτητο τα κέρδη από οποιαδήποτε εκμετάλλευση ή διαχείριση της συγκεκριμένης πατέντας να επανεπενδύονται στις πρωταρχικές δραστηριότητες του συγκεκριμένου φορέα, μέλους της Ε.Ο., σύμφωνα με τα οριζόμενα στο σημείο 19β της υπ' αριθμ. 2014/C198/01 Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
9. Στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης στο πλαίσιο της Δράσης 2 σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Υπομέτρα 4.1 και 4.2.1, δικαιούχος πλέον δεν καθίσταται η Ε.Ο. αλλά το φυσικό ή νομικό πρόσωπο που θα υλοποιήσει την επένδυση και αποτελεί μέλος της Ε.Ο. ή μέλος φορέα της Ε.Ο. Για την υλοποίηση της παραγωγικής επένδυσης ισχύουν οι όροι και οι προϋποθέσεις των αντίστοιχων Υπομέτρων του ΠΑΑ 2014 – 2020 εκτός των κριτηρίων επιλεξιμότητας και επιλογής.

Άρθρο 7

Μη επιλέξιμοι υποψήφιοι

Δεν είναι επιλέξιμοι ως υποψήφιοι για ένταξη στα Υπομέτρα 16.1 – 16.2 και 16.1 – 16.5 και δεν δύναται να κριθούν δικαιούχοι στήριξης οι κάτωθι:

- Μεμονωμένοι φορείς που δεν απαρτίζουν Ε.Ο. σύμφωνα με τους όρους και προϋποθέσεις της παρούσας απόφασης.
- Σχήματα συνεργασίας που δε διαθέτουν σύμφωνο συνεργασίας ή δεν έχουν ορίσει Συντονιστή Φορέα.
- Υφιστάμενες Ε.Ο. που δεν ξεκινούν νέα δραστηριότητα αλλά συνεχίζουν κάποια δραστηριότητα που έχουν ήδη ξεκινήσει.
- Ε.Ο. με αντικείμενο που δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ως καινοτόμο / πιλοτικό / επιδεικτικό έργο, δεν αφορά σε αντιμετώπιση ενός συγκεκριμένου προβλήματος με πρακτική εφαρμογή ή στην εξερεύνηση μιας ευκαιρίας που θα οδηγήσει σε καινοτομία και δεν συμβάλλει στην παραγωγικότητα και βιωσιμότητα της γεωργίας ή στην προστασία του περιβάλλοντος ή την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.
- Ε.Ο. με μέλη που ο ρόλος τους δεν είναι ενεργός ή σύμφωνος με το έργο που περιγράφεται στο επιχειρησιακό σχέδιο.
- Ε.Ο. με μέλη που δεν πληρούν τις προϋποθέσεις που αναφέρονται στο άρθρο 6 της παρούσας.
- Ε.Ο. με μέλη νομικά πρόσωπα τα οποία δεν έχουν συσταθεί κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης.
- Ε.Ο. με μέλη φορείς για τους οποίους έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξή τους σε προηγούμενα προγράμματα ή προηγούμενες προσκλήσεις Μέτρων του ΠΑΑ ή του ΕΣΠΑ και δεν έχει προσκομισθεί απόδειξη πληρωμής του καταλογισθέντος ποσού στη ΔΟΥ.
- Σχήματα συνεργασίας που έχουν χρηματοδοτηθεί ή έχουν υποβάλει / χρηματοδοτούνται για κοινό επιχειρησιακό σχέδιο από άλλο συγχρηματοδοτούμενο Πρόγραμμα της παρούσας ή προηγούμενης Προγραμματικής Περιόδου.
- Όταν το επιχειρησιακό σχέδιο δεν συμβάλλει στις προτεραιότητες της «ΕΣΚ για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας» όσον αφορά στο Υπομέτρο 16.1-16.2 ή στην προστασία του περιβάλλοντος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή ως προς το υπομέτρο 16.1-16.5
- Όταν το επιχειρησιακό σχέδιο δεν συμβάλλει στις περιοχές εστίασης 1Α και 1Β και τουλάχιστον σε μία από τις περιοχές εστίασης του εκάστοτε ισχύοντος ΠΑΑ, στις Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης και στους στόχους του Μέτρου.

- Όταν το επιχειρησιακό σχέδιο δεν περιγράφει τουλάχιστον την υποχρεωτική δράση διάδοσης, καθώς και κοινοποίησή τους στην ηλεκτρονική βάση έργων καινοτομίας του δικτύου της ΕΣΚ που έχει δημιουργηθεί.
- Όσοι δεν συγκεντρώνουν την ελάχιστη συνολική βαθμολογία όσον αφορά στα βαθμολογικά κριτήρια των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1 – 16.5, όπως αυτά διαμορφώνονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης του ΠΑΑ 2014 – 2020.
- Όσοι δηλώνουν με την υποβολή της αίτησης στήριξης ψευδή ή ανακριβή στοιχεία.
- Όσοι δεν υποβάλουν εγγράφως ή/και ηλεκτρονικά μαζί με την αίτηση στήριξης τα απαιτούμενα δικαιολογητικά εντός των απαιτούμενων χρονικών προθεσμιών σύμφωνα με την παρούσα απόφαση.

Άρθρο 8

Δεσμεύσεις και Υποχρεώσεις δικαιούχων

Οι δικαιούχοι των οποίων τα έργα χρηματοδοτούνται στο πλαίσιο των Υπομέτρων 16.1-16.2 και 16.1 – 16.5 πρέπει να τηρούν τις παρακάτω υποχρεώσεις:

1. Να τηρούν τους όρους της Απόφασης Ένταξης
2. Η Ε.Ο. πρέπει να διατηρήσει την οντότητά της καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου (πιλοτική εφαρμογή).
3. Να μην μεταβάλουν το συμφωνητικό συνεργασίας και τους όρους αυτού χωρίς ενημέρωση και σύμφωνη γνώμη του ΕΦΔ.
4. Να τηρούν ξεχωριστή λογιστική μερίδα για το έργο ή να διαθέτουν επαρκή λογιστική κωδικοποίηση από την οποία να προκύπτει η καταχώρηση όλων των δαπανών που αντιστοιχούν πλήρως προς τις δαπάνες που δηλώνονται.
5. Κάθε μέλος της Ε.Ο. υποχρεούται στην τήρηση λογαριασμού σε αναγνωρισμένο Πιστωτικό Ίδρυμα που λειτουργεί νόμιμα στην Ελλάδα (τραπεζικός λογαριασμός) μέσω του οποίου θα πραγματοποιείται το σύνολο των πληρωμών του έργου που αντιστοιχεί σε κάθε μέλος.
6. Να αποδέχονται και να διευκολύνουν ελέγχους και ενέργειες για την παρακολούθηση, τη διάδοση των αποτελεσμάτων και τον έλεγχο της ορθής υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου και την τήρηση της εθνικής και κοινοτικής νομοθεσίας και ειδικά να αποδέχονται και να διευκολύνουν επιτόπιους ελέγχους ή επισκέψεις που πραγματοποιούν Εθνικά και Κοινοτικά Όργανα, προσκομίζοντας οποιοδήποτε στοιχείο αφορά στην υλοποίηση της πράξης, εφόσον ζητηθεί.
7. Να ενημερώνουν έγκαιρα και ορθά (μέσω του Συντονιστή Φορέα) τις αρμόδιες υπηρεσίες σχετικά με την πορεία υλοποίησης της πράξης, αποστέλλοντας όλα τα σχετικά έγγραφα που αφορούν στη φυσική και οικονομική υλοποίηση αυτής, όπως και να λαμβάνουν τις σχετικές εγκρίσεις και να συμμορφώνονται προς τις υποδείξεις των αρμοδίων υπηρεσιών.

8. Να αποδέχονται πρόσκληση συμμετοχής σε ενέργειες που διεξάγονται για συλλογή δεδομένων και άλλων πληροφοριών που αφορούν στην αξιολόγηση του ΠΑΑ 2014-2020.
9. Να αποδέχονται τη συμπερίληψή τους στον κατάλογο των πράξεων του ΠΑΑ που δημοσιοποιεί η ΕΥΔ ΠΑΑ ή ο ΕΦΔ με στοιχεία όπως η ονομασία του δικαιούχου, ημερομηνία έναρξης και λήξης, συνολική δαπάνη και Περιφέρεια.
10. Να πραγματοποιούν όλες τις απαραίτητες ενέργειες για την ενημέρωση του ΠΣΚΕ με τα δεδομένα του έργου που υλοποιούν, διασφαλίζοντας την ακρίβεια, την ποιότητα και την πληρότητα των υποβαλλόμενων στοιχείων.
11. Να κάνουν αναφορά στη χρηματοδότηση του έργου από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους χρησιμοποιώντας τα σχετικά λογότυπα σε κάθε είδους ενέργεια δημοσιότητας που αφορά στο έργο (π.χ. ανακοινώσεις στον έντυπο και ηλεκτρονικό τύπο, παρουσιάσεις σε ημερίδες και συνέδρια, επιστημονικές εργασίες σε εθνικά και διεθνή περιοδικά, εκδηλώσεις, κτλ.) καθώς και με την ανάρτηση στο δικτυακό τους τόπο.
12. Να τηρούν όλα τα δικαιολογητικά και παραστατικά στοιχεία των δαπανών του έργου για πέντε (5) έτη μετά την ημερομηνία καταβολής της τελευταίας δόσης της δημόσιας ενίσχυσης.
13. Στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης ο δικαιούχος αυτής υπόκειται στις μακροχρόνιες υποχρεώσεις που αναφέρονται στο αντίστοιχο θεσμικό πλαίσιο των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1.

Άρθρο 9

Σχέδιο δράσης και Επιχειρησιακό σχέδιο

Το σχέδιο δράσης και το επιχειρησιακό σχέδιο πρέπει να περιγράφουν τις ενέργειες για την προώθηση, την ανάπτυξη και τη διάδοση νέων ιδεών, τεχνολογιών, καινοτόμων προϊόντων, με βασικό στόχο την ένταξή τους στην παραγωγική διαδικασία, ή την υιοθέτηση και την προσαρμογή υφιστάμενων τεχνικών / πρακτικών σε νέο γεωγραφικό / περιβαλλοντικό πλαίσιο με σκοπό την αύξηση της παραγωγικότητας, τη μείωση του κόστους παραγωγής ή/και την αύξηση της προστιθέμενης αξίας των προϊόντων.

Ειδικότερα:

1. Το σχέδιο δράσης υποβάλλεται στο πλαίσιο της Δράσης 1 και περιλαμβάνει τα εξής:
  - Περιγραφή των υφιστάμενων μελών της δυναμικής Ε.Ο. με αναφορά στην εμπειρία, τη συμμετοχή αυτών σε άλλα προγράμματα του αγροδιατροφικού τομέα εθνικής ή διεθνούς εμβέλειας ή σε άλλη μορφή συνεργασίας.
  - Σύντομη περιγραφή του προβλήματος ή της ευκαιρίας, ιδέας που πρόκειται να υλοποιηθεί μέσω του πιλοτικού έργου της Δράσης 2, την αναγκαιότητα εύρεσης λύσης σε επίπεδο επιχείρησης, ή/και σε επίπεδο περιφερειακό / εθνικό / διακρατικό, τη συμβολή του στη βελτίωση της

παραγωγής και στη βιωσιμότητα της γεωργίας / κτηνοτροφίας ή στην προστασία του περιβάλλοντος.

- Περιγραφή των καινοτόμων προϊόντων, τεχνολογιών, διαδικασιών που θα προκύψουν από την εφαρμογή του πιλοτικού έργου της Δράσης 2.
- Συνοπτική περιγραφή των προβλεπόμενων ενεργειών και των αναμενόμενων αποτελεσμάτων.
- Περιγραφή της συμβολής της πρότασης στις περιοχές εστίασης, στις Περιφερειακές Στρατηγικές Έξυπνης Εξειδίκευσης και στους στόχους του Μέτρου.
- Στην περίπτωση του Υπομέτρου 16.1 – 16.5 επιπλέον των ανωτέρω, αναφορά στη σημαντικότητα και το εύρος του περιβαλλοντικού προβλήματος – απειλής των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής.
- Επιμερισμός του συνολικού προϋπολογισμού σε κάθε μέλος της Ε.Ο. όπως προκύπτει από το συμφωνητικό συνεργασίας.

2. Το επιχειρησιακό σχέδιο υποβάλλεται στο πλαίσιο της Δράσης 2 και περιλαμβάνει τα εξής:

- Αναλυτική περιγραφή των μελών που απαρτίζουν την Ε.Ο. με αναφορά στο ρόλο και τις δεσμεύσεις που αναλαμβάνει κάθε μέλος στην υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου (πιλοτικού έργου).
- Αναλυτική περιγραφή / λίστα των συμμετεχόντων ανά μέλος (ομάδα έργου) με αναφορά στην ειδικότητά τους, το ρόλο που αναλαμβάνουν στην υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου (πιλοτικού έργου) και τις γνώσεις, την εμπειρία, ή τη συμμετοχή τους σε άλλα προγράμματα ή μορφές συνεργασίας του αγροδιατροφικού τομέα εθνικής ή διεθνούς εμβέλειας.
- Αναλυτική περιγραφή του προτεινόμενου επιχειρησιακού σχεδίου / πιλοτικού έργου που πρόκειται να υλοποιηθεί / τεθεί υπό δοκιμή, του πλάνου εργασίας διαιρεμένου σε ενότητες εργασίας και των καινοτόμων λύσεων που προτείνονται.
- Αναλυτική περιγραφή στη συμβολή των αναμενόμενων αποτελεσμάτων στο στόχο των προτεραιοτήτων της ΕΣΚ, των περιοχών εστίασης του ΠΑΑ 2014-2020 και των Περιφερειακών Στρατηγικών Έξυπνης Εξειδίκευσης. Επίσης, περιγραφή των δράσεων που θα πραγματοποιηθούν για την επίτευξη των στόχων αυτών.
- Περιγραφή της συνολικής δυναμικότητας της γεωργικής εκμετάλλευσης στην οποία θα εφαρμοστεί το επιχειρησιακό σχέδιο / πιλοτικό έργο και αιτιολόγηση της επάρκειας αυτής ως προς την εξαγωγή ασφαλών αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων.
- Περιγραφή των προβλεπόμενων ενεργειών (ενότητες εργασίας), όπου θα περιγράφονται με σαφήνεια τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τα

παραδοτέα καθώς και ο καταμερισμός των εργασιών στα μέλη της Ε.Ο. που συμμετέχουν.

- Περιγραφή των επιπλέον – πέραν των υποχρεωτικών – δραστηριοτήτων ενημέρωσης, προβολής και διάδοσης των αποτελεσμάτων του έργου.
  - Συνολικό προϋπολογισμό του έργου και ανάλυση και κατανομή αυτού στις κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών και ανά μέλος της Ε.Ο.
  - Στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης περιγραφή της πρόθεσης υλοποίησης αυτής, του/ων δικαιούχου/ων και του ενδεικτικού προϋπολογισμού.
3. Η ελάχιστη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου για τη Δράση 2 είναι το ένα έτος και η μέγιστη τα τρία έτη από την ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης. Στο συνολικό χρόνο υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου περιλαμβάνεται και η παραγωγική επένδυση.
4. Το σχέδιο δράσης ή το επιχειρησιακό σχέδιο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αίτησης στήριξης και συμπληρώνονται σύμφωνα με τυποποιημένο υπόδειγμα που αναρτάται σε ηλεκτρονική εφαρμογή στο ΠΣΚΕ. Η υποβολή του σχεδίου δράσης ή του επιχειρησιακού σχεδίου σε ηλεκτρονική εφαρμογή, όπως και η συμφωνία με το περιεχόμενο και προϋποθέσεις του παρόντος άρθρου είναι υποχρεωτική και αποτελεί όρο επιλεξιμότητας.
5. Το επιχειρησιακό σχέδιο της Δράσης 2, μπορεί να τροποποιηθεί κατ' ανώτερο δύο φορές, με σκοπό την καλύτερη και έγκαιρη ανταπόκριση σε μεταβαλλόμενες συνθήκες υλοποίησης. Στην περίπτωση που το επιχειρησιακό σχέδιο περιλαμβάνει και παραγωγική επένδυση, πραγματοποιείται υποχρεωτικά μία επιπλέον τροποποίηση μετά την ολοκλήρωση του πιλοτικού έργου προκειμένου να προσδιοριστεί ακριβώς το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της παραγωγικής επένδυσης. Για τον προσδιορισμό του οικονομικού αντικειμένου απαιτείται η προσκόμιση τριών (3) προσφορών ή σε περίπτωση που αυτό δεν είναι δυνατό να αιτιολογείται κατάλληλα. Οι τροποποιήσεις γίνονται αποδεκτές μόνο ύστερα από σαφή αιτιολόγηση, σύμφωνα με την παρούσα απόφαση.

Άρθρο 10

Χρηματοδότηση και όρια προϋπολογισμού

1. Η χρηματοδότηση μίας Ε.Ο. (Δράση 1 ή Δράση 2) αφορά στο 100% εκτός από την περίπτωση των δαπανών που σχετίζονται με παραγωγική επένδυση του Μέτρου 4 (Υπομέτρα 4.1 και 4.2.1). Στην περίπτωση αυτή η ένταση ενίσχυσης διαμορφώνεται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στα Υπομέτρα 4.1 "Στήριξη για επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις" και 4.2.1 "Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι" προσαυξημένη κατά 20 ποσοστιαίες μονάδες, υπό τον όρο ότι το ανώτατο ποσοστό χρηματοδότησης δεν υπερβαίνει το 90%.

2. Ο συνολικός προϋπολογισμός (αιτούμενος και επιλέξιμος) των υποβαλλόμενων προτάσεων έργων πρέπει να μην υπερβαίνει το ανώτατο όριο ανά Δράση, όπως αυτό ορίζεται στον πίνακα που ακολουθεί.

Η υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου μίας συνεργασίας αφορά σε:	Δράση 1	Δράση 2	Σύνολο (€)
Μία Διοικητική Περιφέρεια ή έχει τοπικό χαρακτήρα	5.000	145.000	150.000
Σύνολο της Χώρας	5.000	295.000	300.000
Διακρατική Συνεργασία	5.000	445.000	450.000

Αιτήσεις στήριξης με προϋπολογισμό εκτός των ορίων κάθε Δράσης, απορρίπτονται.

3. Ο συνολικός προϋπολογισμός κάθε αίτησης στήριξης αποτελεί το άθροισμα των επί μέρους ποσών των μελών. Το ποσό της στήριξης της Δράσης 2 συνδέεται με επιλέξιμες δαπάνες όπως περιγράφονται στην παρούσα απόφαση. Το ποσό στήριξης της Δράσης 1 αποτελεί κατ' αποκοπή ενίσχυση και δεν συνδέεται με επιλέξιμες δαπάνες.
4. Για το μέρος του έργου της Δράσης 2 που σχετίζεται με την υλοποίηση παραγωγικής επένδυσης είναι δυνατή η χορήγηση προκαταβολής (μέχρι 50% της δημόσιας ενίσχυσης που αφορά στην παραγωγική επένδυση) κατά την έννοια της παραγράφου 4 του άρθρου 45 του Καν. (ΕΕ) 1305/2013. Για την καταβολή της προκαταβολής είναι απαραίτητη η προσκόμιση εγγυητικής επιστολής που να αντιστοιχεί στο 100% του ποσού της προκαταβολής. Η εγγύηση αποδεσμεύεται όταν ο ΟΠΕΚΕΠΕ εξακριβώσει ότι το ποσό της πιστοποιημένης δαπάνης που αντιστοιχεί στη δημόσια ενίσχυση που σχετίζεται με την παραγωγική επένδυση είναι τουλάχιστον ίσο ή υπερβαίνει το ποσό της προκαταβολής.
5. Η αποπληρωμή των δικαιούχων στο πλαίσιο της Δράσης 1 θα πραγματοποιείται αμέσως μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης της Δράσης 1. Η αποπληρωμή των δικαιούχων στο πλαίσιο της Δράσης 2 όσον αφορά στο πιλοτικό έργο, θα πραγματοποιείται εφόσον πιστοποιηθεί η ορθή υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου του έργου και έχει πραγματοποιηθεί η υποχρεωτική ενέργεια διάδοσης των αποτελεσμάτων του επιχειρησιακού σχεδίου τόσο μέσω του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου όσο και μέσω του Ευρωπαϊκού Δικτύου της ΕΣΚ (EIP AGRI). Η αποπληρωμή των δικαιούχων της Δράσης 2 που αφορά στην παραγωγική επένδυση θα πραγματοποιείται εφόσον πιστοποιηθεί η ορθή υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου της επένδυσης.

Άρθρο 11

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Ως ημερομηνία έναρξης επιλεξιμότητας των δαπανών κάθε έργου ορίζεται η ημερομηνία υποβολής της αίτησης στήριξης. Η επιλεξιμότητα ολοκληρώνεται με την ημερομηνία λήξης του έργου με εξαίρεση τα παραστατικά δαπάνης απασχόλησης των ορκωτών λογιστών που θα ελέγξουν το οικονομικό αντικείμενο του έργου, τα οποία θα είναι επιλέξιμα μέχρι και τρεις (3) μήνες μετά από τη λήξη κάθε έργου.

Οι επιλέξιμες δαπάνες για τη **Δράση 2** είναι:

- **Δαπάνες για το κόστος χρήσης μηχανημάτων, εδαφών και λοιπών παγίων** που διαθέτουν είτε οι παραγωγοί είτε τα ερευνητικά κέντρα για την ανάπτυξη – πιλοτική δοκιμή της καινοτόμου προσέγγισης του έργου. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες απόσβεσης των παγίων στο βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο και αφορούν σε δαπάνες οργάνων και εξοπλισμού, συμπεριλαμβανομένου του λογισμικού καθώς και σε δαπάνες για κτίρια και γήπεδα. Οι δαπάνες απόσβεσης υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές.
- **Δαπάνες προσωπικού** που σχετίζεται αποκλειστικά με την πιλοτική λειτουργία και λοιπές δραστηριότητες που αφορούν στην υλοποίηση του έργου. Στις δαπάνες αυτές συμπεριλαμβάνεται η εργασία του/των ερευνητή/ών, ή λοιπού προσωπικού των ερευνητικών κέντρων και των άλλων φορέων καθώς και των παραγωγών για την υλοποίηση του πιλοτικού έργου (προσαρμογή ή δοκιμή της εφαρμογής). Οι εν λόγω δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 50% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου.
- **Δαπάνες προώθησης των αποτελεσμάτων του επιχειρησιακού σχεδίου** είναι οι δαπάνες που αφορούν στη δημιουργία ιστοσελίδας, εντύπου, διοργάνωση ημερίδων, δαπάνες δημοσιεύσεων, συμμετοχή σε συνέδρια, εκθέσεις, έξοδα ταξιδίων των μελών της Ε.Ο. (έξοδα μετακίνησης και διαμονής, αποζημίωσης) στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων που σχετίζονται άμεσα με τη διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου καθώς και το κόστος μεταφράσεων. Για τη διοργάνωση ημερίδων επιλέξιμες είναι οι δαπάνες για μίσθωση χώρου, μίσθωση του απαραίτητου υλικοτεχνικού εξοπλισμού, παροχή καφέ. Για τη συμμετοχή σε συνέδρια επιλέξιμες είναι οι δαπάνες του κόστους συμμετοχής σε αυτό και τα έξοδα μετακίνησης που αφορούν στην παρακολούθηση του συνεδρίου. Για τη συμμετοχή στις εκθέσεις επιλέξιμες είναι οι δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης και διαχείρισης περιπτέρου για τη συμμετοχή σε αυτή και μόνο υπό την προϋπόθεση ότι η συμμετοχή στην έκθεση σχετίζεται άμεσα με το φυσικό αντικείμενο του πιλοτικού έργου. Οι εν λόγω δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 15 % του συνολικού προϋπολογισμού του έργου.

- **Δαπάνες αναλωσίμων** (κόστος υλικών, εφοδίων, πιλοτική εγκατάσταση και άλλων συναφών ειδών) που σχετίζονται αποκλειστικά με την υλοποίηση και την κατασκευή του πιλοτικού έργου με την προϋπόθεση ότι δεν αποτελεί πάγια εγκατάσταση ή βελτίωση των κτιριακών εγκαταστάσεων ή άλλων παγίων που διαθέτει μέλος της Ε.Ο. Η πιλοτική εγκατάσταση έχει χαρακτήρα προσωρινής κατασκευής και δεν αποτελεί παραγωγική εγκατάσταση. Δεν αφορά δαπάνες για την προμήθεια αναλωσίμων γραφείου. Για τις συγκεκριμένες δαπάνες ισχύουν τα προβλεπόμενα στο άρθρο 36 της υπ' αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/Β/01-11-2016) Απόφασης, όπως ισχύει κάθε φορά. Ειδικότερα, για την προμήθεια αναλωσίμων, στην περίπτωση σύναψης δημοσίων συμβάσεων στις οποίες οι δικαιούχοι είναι φορείς του δημόσιου ή ευρύτερου δημόσιου τομέα και στις οποίες ενεργούν ως αναθέτουσες αρχές, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπει ο Ν.4412/2016 (ΦΕΚ 147Α) “Δημόσιες Συμβάσεις Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών”, όπως ισχύει. Οι εν λόγω δαπάνες δεν μπορούν να υπερβαίνουν το 5% του συνολικού προϋπολογισμού του έργου.
  - **Δαπάνες που αφορούν στην αμοιβή ορκωτού λογιστή / ελεγκτή**, εγγεγραμμένου στο Μητρώο Ελεγκτών της ΕΛΤΕ ή εταιρείας Ορκωτών Λογιστών για την πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου (δαπανών) της πράξης. Το έργο του ορκωτού λογιστή περιλαμβάνει την υποβολή έκθεσης που αφορά στον έλεγχο της νομιμότητας και της κανονικότητας διενέργειας και εξόφλησης των δαπανών και της ορθής λογιστικής τους καταχώρησης.
  - **Έμμεσες λειτουργικές δαπάνες**, οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την υλοποίηση του έργου και πραγματοποιούνται σε ευθεία συσχέτιση με τις άμεσες δαπάνες του έργου.
  - **Επενδυτικές δαπάνες για τις περιπτώσεις υλοποίησης παραγωγικών επενδύσεων στο πλαίσιο του Μέτρου 4** και ειδικότερα των Υπομέτρων 4.1 “Στήριξη για επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις” και 4.2.1 “Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι” αφορούν σε δαπάνες που συνδέονται αποκλειστικά με τα αποτελέσματα της πιλοτικής εφαρμογής του επιχειρησιακού σχεδίου. Σημειώνεται ότι οι δαπάνες για την υλοποίηση παραγωγικής επένδυσης είναι επιλέξιμες μόνο εφόσον τα εξαγόμενα αποτελέσματα και συμπεράσματα από την υλοποίηση του πιλοτικού έργου της Δράσης 2 έχουν κριθεί ως θετικά κατά τη διάρκεια του διοικητικού ελέγχου της τελευταίας αίτησης πληρωμής.
2. Οι επιλέξιμες δαπάνες για την παραγωγική επένδυση του Υπομέτρου 4.1 “Στήριξη για επενδύσεις στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις” είναι:

- Βελτίωση κτιριακών εγκαταστάσεων, θερμοκηπίων, δικτυοκηπίων που προέκυψαν ως απαραίτητες από την υλοποίηση του πιλοτικού έργου και τη λειτουργία της γεωργικής εκμετάλλευσης με την προϋπόθεση ότι δεν θεωρούνται αναλώσιμες επενδύσεις.
- Αγορά και εγκατάσταση καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού και ειδικότερα εξοπλισμού ζωικής και φυτικής παραγωγής (εκτός των αυτοκινούμενων μηχανημάτων), εξοπλισμού ο οποίος ενσωματώνεται στα θερμοκήπια όπως θέρμανση, συστήματα άρδευσης, κ.ά. και εξοπλισμού εργαστηρίων, παραγωγής ενέργειας ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, εξοικονόμησης ύδατος και επεξεργασίας αποβλήτων.
- Αγορά και εγκατάσταση λογισμικού διαχείρισης της γεωργικής εκμετάλλευσης.

Οι επιλέξιμες δαπάνες για την παραγωγική επένδυση του Υπομέτρου 4.2.1 “Μεταποίηση, εμπορία και ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων με τελικό προϊόν εντός του Παραρτήματος Ι” είναι:

- Αγορά και εγκατάσταση καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού.
- Αγορά και εγκατάσταση λογισμικού διαχείρισης της γεωργικής εκμετάλλευσης.

Όλες οι δαπάνες της παραγωγικής επένδυσης είναι επιλέξιμες μόνο εφόσον σχετίζονται με τα αποτελέσματα του πιλοτικού έργου.

3. Οι προϋποθέσεις, περιορισμοί και όροι που απαιτούνται για τη στήριξη των παραγωγικών επενδύσεων αυτών είναι όσοι αναφέρονται στο θεσμικό πλαίσιο των αντίστοιχων Υπομέτρων.

Άρθρο 12

Διευκρινίσεις για τις επιλέξιμες δαπάνες

1. **Δαπάνες προσωπικού**, μόνιμου ή με σύμβαση. Για τις δαπάνες προσωπικού ισχύει το άρθρο 12 της υπ’ αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/20-10-2016 (ΦΕΚ 3521/Β/01-11-2016) Απόφασης, όπως ισχύει. Για τα ΝΠΔΔ και ΝΠΙΔ επιλέξιμες δαπάνες για το μόνιμο προσωπικό είναι μόνο η υπερωριακή απασχόληση.

Για τη διαμόρφωση του προϋπολογισμού των δαπανών προσωπικού με σύμβαση λαμβάνεται υπόψη το ετήσιο ύψος αμοιβών των εργαζομένων που θα απασχοληθούν στο έργο (μικτές αμοιβές, εργοδοτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης, φόρος εισοδήματος, δώρα εορτών, επίδομα αδείας και επιδόματα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ισχύουσα νομοθεσία για τον εκάστοτε φορέα). Έκτακτες αποδοχές που δεν προβλέπονται στη σύμβαση εργασίας και καταβάλλονται κατά περίπτωση δεν είναι επιλέξιμες. Οι δαπάνες αποζημίωσης και απόλυσης δεν είναι επιλέξιμες. Οι δαπάνες που αφορούν σε υπερωριακή απασχόληση του προσωπικού είναι επιλέξιμες εφόσον καταβάλλονται για εργασία που παρασχέθηκε πέραν του κανονικού ωραρίου εργασίας για το

συγκεκριμένο έργο (απόφαση αρμοδίου οργάνου). Οι δαπάνες αυτές θα πρέπει να τεκμηριώνονται με μισθολογικές καταστάσεις του φορέα.

Η συνολική επιλέξιμη αμοιβή ανά εργαζόμενο προσδιορίζεται με βάση το συνολικό πραγματικό χρόνο απασχόλησης του προσωπικού στο έργο. Το μικτό ωριαίο κόστος απασχόλησης υπολογίζεται ως το ημερήσιο του τελευταίου τεκμηριωμένου ετήσιου μικτού κόστους απασχόλησης, όπως αυτό ορίζεται από την κείμενη νομοθεσία, και του αριθμού των 1.720 παραγωγικών ωρών. Στις περιπτώσεις που το προσωπικό απασχολείται στο έργο για το σύνολο του συμβατικού του χρόνου ή για σταθερό ποσοστό του συμβατικού χρόνου απασχόλησης, οι δαπάνες για αμοιβές προσωπικού δύνανται να υπολογίζονται όχι με βάση το ωριαίο κόστος απασχόλησης αλλά ως το γινόμενο του σταθερού ποσοστού του συμβατικού χρόνου με το μικτό μηνιαίο κόστος απασχόλησης. Σημειώνεται ότι, η αμοιβή του προσωπικού (με σύμβαση) είναι επιλέξιμη μέχρι το όριο των 2.500 € μικτά ανά άτομο το μήνα.

Η αμοιβή του παραγωγού υπολογίζεται ανά ώρα απασχόλησης με μέγιστο χρόνο πλήρους απασχόλησης των 6 ωρών και 40 λεπτών ημερησίως και μέχρι το όριο των 4,09 €/ώρα ή 26,18 €/ ημέρα πλήρους απασχόλησης. Η δαπάνη αυτή είναι επιλέξιμη εφόσον δεν αφορά εργασία ιδιοκτήτη ατομικής επιχείρησης.

Μέλος της ομάδας έργου μπορεί να είναι οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο ανεξαρτήτως εθνικότητας, που θα προσληφθεί σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία με εξαρτημένη σχέση εργασίας: μόνιμη σχέση, σύμβαση εργασίας πλήρους ή μερικής απασχόλησης, αορίστου ή ορισμένου χρόνου, σύμβαση μίσθωσης έργου. Σημειώνεται ότι στη σύμβαση θα πρέπει να προσδιορίζεται η αποκλειστική απασχόληση στο έργο, το αντικείμενο της απασχόλησης σε σχέση με τις ενέργειες και τα παραδοτέα του έργου και η αμοιβή. Το προσωπικό με μόνιμη σχέση εργασίας ή με σύμβαση εργασίας (υπάρχον προσωπικό) θα δηλώνονται ονομαστικά ενώ το νέο προσωπικό θα δηλώνεται ανά ειδικότητα.

Επισημαίνεται ότι οι Πρόεδροι Διοικητικών Συμβουλίων, μέτοχοι, εταίροι, μέλη Δ.Σ., οι Διευθύνοντες Σύμβουλοι και οι Διαχειριστές των επιχειρήσεων ή συνεργατικών φορέων δεν δικαιούνται αμοιβή.

2. Δαπάνες παγίων στοιχείων (μηχανημάτων, εδαφών και λοιπών παγίων).

Στην κατηγορία αυτή περιλαμβάνονται μηχανήματα, επιστημονικά όργανα και εργαλεία, εξοπλισμός πληροφορικής και λογισμικό που χρησιμοποιούνται για την ανάπτυξη και πιλοτική δοκιμή του έργου. Οι δαπάνες απόσβεσης παγίων στοιχείων μπορεί να θεωρηθούν επιλέξιμες όταν πληρούνται οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

Α) τα πάγια στοιχεία χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση του έργου,

Β) δεν έχουν χρησιμοποιηθεί για την αγορά τους δημόσιες επιχορηγήσεις, κοινοτικές ή εθνικές,

Γ) υπολογίζονται με τους κατάλληλους λογιστικούς κανόνες και αποτυπώνονται στο λογιστικό σύστημα που τηρεί ο δικαιούχος,

Δ) το ποσό της δαπάνης προμήθειας δικαιολογείται με τα αντίστοιχα παραστατικά (τιμολόγια, κτλ),

Ε) οι δαπάνες απόσβεσης αφορούν αποκλειστικά την περίοδο υλοποίησης του έργου και ειδικότερα τη χρονική περίοδο που τα πάγια χρησιμοποιούνται για τους σκοπούς του έργου.

3. **Δαπάνες ταξιδίων** (μετακίνησης – διαμονής – αποζημίωσης) των μελών των φορέων της Ε.Ο. στο πλαίσιο των συνεργασιών και διάχυσης των αποτελεσμάτων του έργου. Ειδικότερα, καλύπτονται τα έξοδα κίνησης (αντίτιμο εισιτηρίων των μέσων μαζικής μεταφοράς, η δαπάνη χιλιομετρικής αποζημίωσης λόγω χρήσης ιδιόκτητου μεταφορικού μέσου, η δαπάνη διοδίων), τα έξοδα διανυκτέρευσης, η ημερήσια αποζημίωση. Οι δαπάνες αυτές είναι επιλέξιμες μέχρι τα ανώτατα όρια που ορίζονται στις διατάξεις της υποπαραγράφου Δ9, της παραγράφου Δ, του άρθρου 5, του Ν. 4336/2015 (ΦΕΚ94/Α/2015), όπως ισχύει κάθε φορά καθώς και στην υπ' αριθ. 2/68332/ΔΕΠ/2016 ΚΥΑ (ΦΕΚ 2943/Β/16-09-2016) και σύμφωνα με τα όρια που τίθενται για το προσωπικό.

Στην περίπτωση της διάχυσης των αποτελεσμάτων δύναται να καλυφθεί το κόστος συμμετοχής σε συνέδρια, κτλ.

Δεν είναι επιλέξιμες οι δαπάνες για μεταφορά με ταξί, οι δαπάνες ενοικίασης αυτοκινήτων εφόσον υπάρχει δημόσιο μέσο μεταφοράς που καλύπτει την εν λόγω διαδρομή και οι δαπάνες παρκινγκ.

Σημειώνεται ότι, η μετακίνηση φυσικών προσώπων (μελών των φορέων της Ε.Ο.) που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου βάσει σύμβασης μίσθωσης έργου είναι επιλέξιμη δαπάνη εφόσον η μετακίνηση προσδιορίζεται στη σχετική σύμβαση.

Οι ανωτέρω δαπάνες είναι επιλέξιμες, εφόσον οι μετακινήσεις είναι απαραίτητες για την υλοποίηση του έργου και προβλέπονται στην απόφαση ένταξης.

4. **Έμμεσες λειτουργικές δαπάνες**, είναι επιλέξιμες χωρίς προσκόμιση των αντίστοιχων παραστατικών και υπολογίζονται ως 15% των επιλέξιμων άμεσων δαπανών προσωπικού (άρθρο 68, παρ. 1β, του Καν. 1303/2013 και άρθρο 25, παρ. Α1α της υπ' αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/2016). Οι άμεσες δαπάνες προσωπικού που χρησιμοποιούνται ως βάση υπολογισμού είναι αυτές που συμπεριλαμβάνονται στην κατηγορία 2 της Δράσης 2. Στις άμεσες δαπάνες προσωπικού που χρησιμοποιούνται ως βάση υπολογισμού δεν συμπεριλαμβάνεται τυχόν ΦΠΑ, έστω και αν αυτός είναι επιλέξιμη δαπάνη. Επισημαίνεται ότι φυσικά πρόσωπα που συμμετέχουν στην υλοποίηση του έργου

ως υπερβολάβοι (συμβάσεις παροχής υπηρεσιών) δεν θεωρούνται προσωπικό του δικαιούχου (άρθρο 12, παρ.5 της υπ' αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/2016).

Άρθρο 13

Μη επιλέξιμες δαπάνες

Δεν αποτελούν επιλέξιμες δαπάνες οι παρακάτω:

- Οι δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν πριν από το χρόνο έναρξης επιλεξιμότητας δαπανών, ήτοι πριν την ημερομηνία υποβολής αίτησης στήριξης ή μετά την ημερομηνία λήξης του έργου. Εξάιρεση αποτελούν τα παραστατικά δαπάνης απασχόλησης των ορκωτών λογιστών που θα ελέγξουν το οικονομικό αντικείμενο της πράξης, τα οποία θα είναι επιλέξιμα έως και τρεις (3) μήνες από τη λήξη κάθε έργου.
- Οι δαπάνες που αφορούν σε παραστατικά, που δεν έχουν εξοφληθεί μέχρι την ημερομηνία υποβολής της αίτησης πληρωμής.
- Ο Φόρος Προστιθέμενης Αξίας, εκτός της περίπτωσης που δεν είναι ανακτήσιμος δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας (Κ. 1303/2013, άρθρο 69, παρ. 3γ) και της υπ' αριθ. 110427/ΕΥΘΥ/1020/2016 Απόφασης (άρθρο 17).
- Η προμήθεια ή η ενοικίαση μηχανολογικού εξοπλισμού, εξοπλισμού πληροφορικής, λογισμικού με εξαίρεση την περίπτωση της παραγωγικής επένδυσης.
- Η αγορά, απόκτηση ή βελτίωση κτιριακών εγκαταστάσεων, γηπέδων, εδαφών.
- Οι δαπάνες που δεν προκύπτουν ως άμεση ανάγκη του συγκεκριμένου ενισχυόμενου έργου αλλά σχετίζονται με άλλες δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης των δικαιούχων, ή με τις συνήθεις δραστηριότητές τους, εμπορικές, ερευνητικές ή άλλες.
- Τα έργα συντήρησης κτιριακών εγκαταστάσεων και εξοπλισμού.
- Οι κρατήσεις υπέρ του ίδιου του δικαιούχου ή για λογαριασμό του ή οι παρακρατήσεις που επιστρέφουν στον ίδιο με οποιοδήποτε τρόπο.
- Οι δαπάνες διαφήμισης, διανομής και προώθησης προϊόντων και εμπορικών δραστηριοτήτων των φορέων, μελών της Ε.Ο. πέραν εκείνων που αφορούν στη διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου.
- Οι οποιοσδήποτε προβλέψεις για πιθανές μελλοντικές ζημιές ή υποχρεώσεις.
- Οι δαπάνες για πρόστιμα, χρηματικές ποινές και έξοδα για την επίλυση διαφορών.

Άρθρο 14

Πρόσκληση για υποβολή αιτήσεων στήριξης

1. Ύστερα από σχετική εισήγηση της ΕΥΕ ΠΑΑ – Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας και τη σύμφωνη γνώμη της ΕΥΔ ΠΑΑ επί της εισήγησης, ο Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής και Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων αποφασίζει την έκδοση δημόσιας πρόσκλησης για την υποβολή αιτήσεων στήριξης στο

πλαίσιο των Υπομέτρων 16.1-16.2 και 16.1-16.5 σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.1 «Έκδοση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος» του Παραρτήματος της υπ' αριθ. 1065/19.4.2016 απόφασης του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων «Θέσπιση διαδικασιών του Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου του Προγράμματος “Αγροτική Ανάπτυξη της Ελλάδας 2014-2020”» (Β'1273/4.5.2016), όπως κάθε φορά ισχύει (εφεξής ΣΔΕ).

2. Η πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος αναρτάται στην ιστοσελίδα κάθε ΕΦΔ, στο Πρόγραμμα ΔΙΑΥΓΕΙΑ (www.diavgia.gr), στις ιστοσελίδες www.agrotikianartixi.gr, www.minagric.gr και στις σχετικές ιστοσελίδες των Περιφερειών.
3. Η υποβολή αιτήσεων ενίσχυσης δύναται να ανασταλεί με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, λόγω εξάντλησης των πιστώσεων.

Άρθρο 15

Υποβολή αίτησης στήριξης και χρόνος υποβολής

Τα Υπομέτρα 16.1-16.2 και 16.1-16.5 υλοποιούνται σε συνέχεια έκδοσης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος σε επάλληλους κύκλους διοικητικού ελέγχου (αξιολόγησης). Ειδικότερα, όσον αφορά στο υπομέτρο 16.1 – 16.2 η πρόκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος είναι ενιαία και κοινή για το εθνικό και για το περιφερειακό επίπεδο.

Οι αιτήσεις στήριξης υποβάλλονται στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας **εκτός** των περιπτώσεων του υπομέτρου 16.1-16.2 για τις οποίες η αίτηση στήριξης αφορά σε εφαρμογή σχεδίου δράσης ή επιχειρησιακού σχεδίου που σχετίζεται με προϊόν περιφερειακής εμβέλειας ή με συνεργασία φορέων (λαμβάνοντας υπόψη το σύνολο των μελών της Ε.Ο. που δραστηριοποιούνται στους τομείς της γεωργίας ή της κτηνοτροφίας) εντός της συγκεκριμένης Περιφέρειας, όπου υποβάλλονται στην Ειδική Υπηρεσία Διαχείρισης Επιχειρησιακού Προγράμματος της οικείας Περιφέρειας. Σημειώνεται ότι στην περίπτωση συμμετοχής ως μέλους στην Ε.Ο. διεπαγγελματικής οργάνωσης η αίτηση στήριξης υποβάλλεται στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας.

Η προθεσμία υποβολής αίτησης στήριξης, ο χρόνος υποβολής και το προς διάθεση ποσό καθορίζονται στην πρόσκληση.

Μετά τη λήξη της ημερομηνίας και ώρας της ηλεκτρονικής υποβολής των αιτήσεων στήριξης, δεν γίνεται αποδεκτή καμία υποβολή πρότασης.

Οι υποψήφιοι δικαιούχοι υποβάλλουν αίτηση στήριξης σε μία από τις δύο Δράσεις (1 ή 2) ανάλογα με το ποια Δράση αφορά ο κάθε κύκλος της πρόσκλησης. Οι δικαιούχοι που θα εγκριθούν στο πλαίσιο της Δράσης 1 υποβάλλουν αίτηση στήριξης για τη Δράση 2 σε επόμενο κύκλο της πρόσκλησης. Στον κύκλο που αφορά την υποβολή αιτήσεων στήριξης για τη Δράση 2 μπορούν να συμμετάσχουν μόνο οι δικαιούχοι που εντάχθηκαν στα πλαίσια της Δράσης 1.

Άρθρο 16

Αίτηση στήριξης – φάκελος υποψηφιότητας – δικαιολογητικά

1. Η αίτηση στήριξης για τη Δράση 1 θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

Α) **Τυποποιημένη αίτηση** συμπληρωμένη σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα ανάλογα της Δράσης 1 στην οποία θα υποβληθεί η αίτηση, όπως παράγεται και εκτυπώνεται μετά την ηλεκτρονική της υποβολή στο ΠΣΚΕ. Η αίτηση επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις. Η αίτηση υπογράφεται από το Συντονιστή Φορέα ο οποίος αναλαμβάνει την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής αίτησης.

Β) **Σχέδιο Δράσης**, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αίτησης στήριξης, συμπληρωμένο σύμφωνα με το σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα ανάλογα της Δράσης 1 στην οποία θα υποβληθεί η αίτηση, έτσι όπως παράγεται και εκτυπώνεται μετά την ηλεκτρονική του υποβολή στο ΠΣΚΕ, και υπογεγραμμένο από το Συντονιστή Φορέα.

Γ) **Συμφωνητικό συνεργασίας** μεταξύ των μελών της Ε.Ο. για την από κοινού υλοποίηση του έργου και τους όρους της μεταξύ τους συνεργασίας (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ). Το συμφωνητικό συνεργασίας καταρτίζεται μεταξύ των μελών της Ε.Ο. με σκοπό να διευθετήσει ζητήματα τα οποία θα (ή και πιθανόν να) προκύψουν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου. Ο ΕΦΔ δεν συμμετέχει στη σύναψη του συμφωνητικού αυτού. Το συμφωνητικό συνεργασίας δεν αναιρεί ή αμφισβητεί την Απόφαση Ένταξης και δρα συμπληρωματικά ως προς αυτή. Το Υπόδειγμα είναι ενδεικτικό και δεν επιβάλλεται η εκάστοτε Ε.Ο. να το υιοθετήσει ως έχει. Ωστόσο, ζητήματα που πρέπει απαραίτητα να διευθετηθούν είναι: οι όροι συνεργασίας, η οργάνωση της εργασίας μεταξύ των μελών της Ε.Ο., η οργάνωση της διαχείρισης του έργου, η συνεισφορά κάθε μέλους στην υλοποίηση του έργου από την οποία θα προκύπτει και ο επιμερισμός του συνολικού προϋπολογισμού του έργου, ο καθορισμός των δικαιωμάτων και των τεχνικών και οικονομικών υποχρεώσεων των μελών της Ε.Ο., ο δικαιούχος υλοποίησης της παραγωγικής επένδυσης. Συνίσταται επίσης να διευθετηθούν τα θέματα διαχείρισης που σχετίζονται με τα δικαιώματα πρόσβασης και διανοητικής ιδιοκτησίας. Στο συμφωνητικό αυτό, ορίζεται ο Συντονιστής Φορέας του έργου.

2. Η αίτηση στήριξης για τη Δράση 2 θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία:

Α) **Τυποποιημένη αίτηση** συμπληρωμένη σύμφωνα με το σχετικό υπόδειγμα ανάλογα της Δράσης 2 στην οποία θα υποβληθεί η αίτηση, όπως παράγεται και εκτυπώνεται μετά την ηλεκτρονική της υποβολή στο ΠΣΚΕ. Η αίτηση επέχει θέση

υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του Ν. 1599/1986 (ΦΕΚ 75 Α) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν. Η ανακρίβεια των στοιχείων που δηλώνονται στην αίτηση επισύρει τις προβλεπόμενες ποινικές και διοικητικές κυρώσεις. Η αίτηση υπογράφεται από το Συντονιστή Φορέα ο οποίος αναλαμβάνει την ευθύνη της πλήρους και ορθής συμπλήρωσης της ηλεκτρονικής αίτησης.

Β) **Επιχειρησιακό σχέδιο**, το οποίο αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της αίτησης στήριξης, συμπληρωμένο σύμφωνα με το σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα ανάλογα της Δράσης 2 στην οποία θα υποβληθεί η αίτηση, έτσι όπως παράγεται και εκτυπώνεται μετά την ηλεκτρονική του υποβολή στο ΠΣΚΕ, και υπογεγραμμένο από το Συντονιστή Φορέα.

Γ) **Συμφωνητικό συνεργασίας** μεταξύ των μελών της Ε.Ο. για την από κοινού υλοποίηση του έργου και τους όρους της μεταξύ τους συνεργασίας (ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ). Το συμφωνητικό συνεργασίας καταρτίζεται μεταξύ των μελών της Ε.Ο. με σκοπό να διευθετήσει ζητήματα τα οποία θα (ή και πιθανόν να) προκύψουν κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης του έργου. Ο ΕΦΔ δεν συμμετέχει στη σύναψη του συμφωνητικού αυτού. Το συμφωνητικό συνεργασίας δεν αναιρεί ή αμφισβητεί την Απόφαση Ένταξης και δρα συμπληρωματικά ως προς αυτή. Το Υπόδειγμα είναι ενδεικτικό και δεν επιβάλλεται η εκάστοτε Ε.Ο. να το υιοθετήσει ως έχει. Ωστόσο, ζητήματα που πρέπει απαραίτητα να διευθετηθούν είναι: οι όροι συνεργασίας, η οργάνωση της εργασίας μεταξύ των μελών της Ε.Ο., η οργάνωση της διαχείρισης του έργου, η συνεισφορά κάθε μέλους στην υλοποίηση του έργου από την οποία θα προκύπτει και ο επιμερισμός του συνολικού προϋπολογισμού του έργου, ο καθορισμός των δικαιωμάτων και των τεχνικών και οικονομικών υποχρεώσεων των μελών της Ε.Ο., ο δικαιούχος υλοποίησης της παραγωγικής επένδυσης. Συνίσταται επίσης να διευθετηθούν τα θέματα διαχείρισης που σχετίζονται με τα δικαιώματα πρόσβασης και διανοητικής ιδιοκτησίας. Στο συμφωνητικό αυτό, ορίζεται ο Συντονιστής Φορέας του έργου.

Δ) Προσφορές για τις κατωτέρω κατηγορίες δαπανών: δημιουργία ιστοσελίδας, δημιουργία εντύπου, αναλώσιμα που σχετίζονται αποκλειστικά με την υλοποίηση και κατασκευή του πιλοτικού έργου.

3. Τα δικαιολογητικά που πρέπει να προσκομιστούν από τους εν δυνάμει δικαιούχους μετά την ολοκλήρωση του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων στήριξης και των δύο Δράσεων προκειμένου να ενταχθούν είναι τα ακόλουθα:

Α) **Απόφαση** αρμοδίου οργάνου λήψης αποφάσεων του Συντονιστή Φορέα για τον ορισμό του **Συντονιστή του Έργου**.

Β) **Υπεύθυνη δήλωση** του Ν. 1599/1986 (άρθρο 8) για κάθε φορέα που συμμετέχει στην πρόταση του ερευνητικού έργου υπογεγραμμένη από το νόμιμο εκπρόσωπό του, στην οποία θα δηλώνεται ότι:

- Όλα τα αναφερόμενα στοιχεία στην πρόταση με τίτλο «.....» είναι αληθή και ακριβή και συμφωνεί με την υποβολή της.
- Η πρόταση του έργου με τίτλο «.....», που υποβάλλεται προς χρηματοδότηση, δεν έχει χρηματοδοτηθεί και δεν χρηματοδοτείται από άλλους φορείς για μέρος ή ολόκληρο το αντικείμενό της.
- Η εν λόγω συνεργασία με τους λοιπούς φορείς της Ε.Ο. είναι νέα (ή σε περίπτωση που είναι υφιστάμενη) αφορά σε νέα δραστηριότητα.
- Δεν εκκρεμεί διαταγή ανάκτησης εις βάρος του φορέα «.....», κατόπιν προηγούμενης απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.
- (ισχύει μόνο για επιχειρήσεις) Ο φορέας «.....» δεν έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης ή αναδιάρθρωσης, ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση διάσωσης αλλά έχει αποπληρώσει το δάνειο και έχει λύσει τη σύμβαση εγγύησης ή η επιχείρηση έχει λάβει ενίσχυση αναδιάρθρωσης η οποία έχει ολοκληρωθεί.
- Δεν έχει εκδοθεί απόφαση καταλογισμού εις βάρος του φορέα «.....», για παραβάσεις των υποχρεώσεων που απορρέουν από την ένταξή του σε προηγούμενα προγράμματα ή προηγούμενες προσκλήσεις Μέτρων του ΠΑΑ ή του ΕΣΠΑ ή σε περίπτωση που έχει εκδοθεί προσκομίζεται η απόδειξη πληρωμής του καταλογισθέντος ποσού στη ΔΟΥ.
- (ισχύει μόνο για επιχειρήσεις) Η επιχείρηση δεν βρίσκεται υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση, ούτε εκκρεμεί σε βάρος της ανάκτηση καταβληθείσας δημόσιας επιχορήγησης.
- Σε περίπτωση που προκύψει θέμα κατοχύρωσης πατέντας, ως αποτέλεσμα της χρηματοδοτούμενης πράξης, είναι απαραίτητο τα κέρδη από οποιαδήποτε εκμετάλλευση ή διαχείριση της συγκεκριμένης πατέντας να επανεπενδύονται στις πρωταρχικές δραστηριότητες του φορέα «.....».
- Αποδέχομαι ότι τα μηνύματα που θα παραλαμβάνω μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου και ειδικότερα στη διεύθυνση email που έχω δηλώσει στην αίτηση στήριξης που υποβλήθηκε από το Συντονιστή του Έργου μέσω του ΠΣΚΕ προς τον ΕΦΔ επέχει θέση κοινοποίησης και συνεπάγονται την έναρξη όλων των εννόμων συνεπειών και προθεσμιών.
- Σε περίπτωση έγκρισης της χρηματοδότησης ο φορέας «.....» συμφωνεί στη δημοσίευση της επωνυμίας του, του τίτλου του έργου και του ποσού της δημόσιας χρηματοδότησης στον κατάλογο των δικαιούχων που δημοσιεύεται ηλεκτρονικά (στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ www.agrotikianaptixi.gr) ή με άλλο τρόπο, σύμφωνα με το άρθρο 111 του Καν. (ΕΕ) αριθ. 1306/2013. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται οι κείμενες διατάξεις περί προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

- Ο φορέας «.....» αποδέχεται οποιοδήποτε σχετικό έλεγχο για την εξακρίβωση των δηλωθέντων από τις αρμόδιες εθνικές ή κοινοτικές αρχές.
- Ο φορέας «.....» αποδέχεται τη διασταύρωση των στοιχείων που δηλώνονται στην πρόταση της αίτησης στήριξης με τα στοιχεία που παρέχονται από το ηλεκτρονικό σύστημα TAXIS και τα συστήματα των ασφαλιστικών οργανισμών.
- Ο φορέας «.....» αποδέχεται ότι σε περίπτωση διαπίστωσης ανακρίβειών στη δήλωσή τους, μετά την ένταξη του έργου, το έργο θα απενταχθεί και θα κληθούν να επιστρέψουν έντοκα τη ληφθείσα δημόσια χρηματοδότηση.

Γ) **Πράξεις σύστασης** επιχειρήσεων, συνεταιρισμών, εταιρειών, ερευνητικών οργανισμών, ομάδων παραγωγών, οργανώσεων παραγωγών και συγκεκριμένα:

- Για επιχειρήσεις, ΜΚΟ, περιβαλλοντικές οργανώσεις: Ιδρυτικά καταστατικά (ΦΕΚ σύστασης ή επικυρωμένα από τον αρμόδιο φορέα) και τυχόν τροποποιήσεις αυτών, βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων στην αρμόδια ΔΟΥ ή βεβαίωση μεταβολής εργασιών με περιγραφή της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης - ΚΑΔ .
- Για ερευνητικούς οργανισμούς: ΦΕΚ ίδρυσης ή/και απόφαση αρμοδίων οργάνων του ερευνητικού οργανισμού ή/και σχετικό απόσπασμα από τον Κανονισμό Λειτουργίας του οργανισμού περί ίδρυσης και λειτουργίας του Τμήματος/Ινστιτούτου/Εργαστηρίου που συμμετέχει στην πρόταση. Διευκρινίζεται ότι δεν αφορά την ίδρυση του Ειδικού Λογαριασμού του ερευνητικού οργανισμού αλλά την οντότητα που εκτελεί το έργο. Επιπλέον, σε περίπτωση που το έργο εκτελείται όχι από την έδρα του ερευνητικού οργανισμού αλλά από παράρτημά του τότε απαιτείται ΦΕΚ ίδρυσης του παραρτήματος.
- Για συνεταιριστικές επιχειρήσεις του Ν. 4384/2016, όπως ισχύει κάθε φορά: Ιδρυτικά καταστατικά (ΦΕΚ σύστασης ή επικυρωμένα από τον αρμόδιο φορέα) και τυχόν τροποποιήσεις αυτών. Επιπλέον, βεβαίωση εγγραφής στο Εθνικό Μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών και βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων στην αρμόδια ΔΟΥ ή βεβαίωση μεταβολής εργασιών με περιγραφή της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης - ΚΑΔ
- Για Ομάδες Παραγωγών, Οργανώσεις Παραγωγών και Ενώσεις Οργανώσεων Παραγωγών: Καταστατικό της Ομάδας / Οργάνωσης / Ένωσης Παραγωγών, με τα αντίστοιχα ΦΕΚ σύστασης καθώς και τις τροποποιήσεις αυτού, όπου προβλέπεται, ή εσωτερικός κανονισμός λειτουργίας. Στην περίπτωση που η Ομάδα / Οργάνωση υπάγεται στο καθεστώς άλλου νομικού προσώπου προσκομίζεται επιπλέον το καταστατικό με τα αντίστοιχα ΦΕΚ σύστασης και τις τροποποιήσεις αυτού

του νομικού προσώπου. Επιπλέον, πράξη αναγνώρισης αυτών σύμφωνα με την υπ' αριθ. 397/18235/2017 ΥΑ (ΦΕΚ 601/Β/2017), όπως ισχύει κάθε φορά και βεβαίωση έναρξης δραστηριοτήτων στην αρμόδια ΔΟΥ ή βεβαίωση μεταβολής εργασιών με περιγραφή της κύριας και δευτερευόντων δραστηριοτήτων της επιχείρησης - ΚΑΔ

Δ) **Για μεμονωμένους παραγωγούς:** Ενιαία Δήλωση Εκμετάλλευσης του τρέχοντος έτους υποβολής ή σε περίπτωση που δεν έχει υποβληθεί ακόμη, του προηγούμενου έτους, βεβαίωση ότι είναι εγγεγραμμένοι στο ΜΑΑΕ, βεβαίωση ασφάλισης στον ΟΓΑ.

Ε) **Πιστοποιητικό** περί μη πτώχευσης και μη αίτησης για πτώχευση, μη θέσης σε εκκαθάριση, μη θέσης σε αναγκαστική διαχείριση.

Στ) **Δικαιολογητικά** που αποδεικνύουν τη συμμετοχή ή την προηγούμενη συνεργασία των μελών της Ε.Ο. σε ένα (1) ανταγωνιστικό πρόγραμμα εθνικής ή διεθνούς εμβέλειας στον αγρο – διατροφικό τομέα ή την εμπειρία του Συντονιστή ως συντονιστή έργου σε συγχρηματοδοτούμενο έργο εθνικής ή διεθνούς εμβέλειας.

4. Η υποβολή των αιτήσεων στήριξης, πραγματοποιείται ηλεκτρονικά, μέσω του ΠΣΚΕ, σύμφωνα με τα τυποποιημένα υποδείγματα. Αιτήσεις στήριξης στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά πεδία δεν είναι δυνατό να οριστικοποιηθούν. Εφόσον η αίτηση υποβληθεί επιτυχώς, λαμβάνει μοναδικό κωδικό και ημερομηνία οριστικοποίησης, από την οποία τεκμαίρεται το εμπρόθεσμο της υποβολής. Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, οι δυνητικοί δικαιούχοι οφείλουν, εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών, να αποστείλουν στην αρμόδια Υπηρεσία (ΕΦΔ), υπογεγραμμένο αποδεικτικό κατάθεσης της αίτησης στήριξης όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ. Η ορθή καταχώρηση και υποβολή της αίτησης στη διαδικτυακή εφαρμογή, η πληρότητα του ηλεκτρονικού φακέλου και η εμπρόθεσμη οριστικοποίησή της είναι αποκλειστική ευθύνη του αιτούντος. Με την υποβολή της αίτησης στήριξης, ο εν δυνάμει δικαιούχος αποδέχεται ότι τα στοιχεία του θα δημοσιοποιηθούν σύμφωνα με το άρθρο 111 του Καν. 1306/2013 και ενδέχεται να αποτελέσουν αντικείμενο επεξεργασίας από τις αρχές ελέγχου και διερεύνησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή της Χώρας. Σε κάθε περίπτωση τηρούνται οι διατάξεις της οδηγίας 95/46/ΕΚ και του Καν. (ΕΚ) 45/2001 περί προστασίας των δεδομένων.
5. Οι αιτούντες μπορούν να διορθώνουν την αίτηση στήριξης και τα συνυποβληθέντα δικαιολογητικά, εφόσον δεν έχει παρέλθει η καταληκτική ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής αιτήσεων που προβλέπεται στη σχετική πρόσκληση, ακολουθώντας τη διαδικασία που προβλέπεται στο ΠΣΚΕ. Οι

αιτούντες δύναται να ανακαλέσουν την αίτηση στήριξης στο σύνολό της μετά από σχετικό αίτημά τους, σύμφωνα με το άρθρο 3 του Καν. 809/2014. Η ανάκληση επαναφέρει τον αιτούντα στη θέση που βρισκόταν πριν να υποβάλει τα εν λόγω έγγραφα ή τμήματα των εν λόγω εγγράφων που ανακαλεί.

6. Δεν γίνονται αποδεκτές και απορρίπτονται χωρίς αξιολόγηση οι αιτήσεις των υποψηφίων στις εξής περιπτώσεις:
  - Αιτήσεις στήριξης για τις οποίες δεν έχει γίνει προηγουμένως ηλεκτρονική υποβολή στο ΠΣΚΕ.
  - Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται ηλεκτρονικά χωρίς να υπάρξει κατόπιν φυσική προσκόμιση φακέλου.
  - Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται εκτός των χρονικών προθεσμιών που αναφέρονται στην πρόσκληση.
  - Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται σε άλλο ΕΦΔ από εκείνον που θα έπρεπε να είχε υποβληθεί ανάλογα με το αντικείμενο του έργου και τη γεωγραφική του διάσταση (περιφερειακό, εθνικό ή διακρατικό).
  - Αιτήσεις στήριξης που υποβάλλονται σε άλλο Υπομέτρο από εκείνο που θα έπρεπε να είχε υποβληθεί λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο του έργου.
7. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί δήλωση ψευδών στοιχείων στην αίτηση στήριξης, ο δικαιούχος απορρίπτεται ή απεντάσσεται ανάλογα.

Άρθρο 17

Διοικητικός έλεγχος αιτήσεων στήριξης

1. Ο διοικητικός έλεγχος (αξιολόγηση) πραγματοποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.3. «Διοικητικός έλεγχος των αιτήσεων στήριξης» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει και με ευθύνη του αρμόδιου ΕΦΔ μέσω της συμπλήρωσης των αντίστοιχων ηλεκτρονικών φύλλων διοικητικού ελέγχου του ΠΣΚΕ.
2. Κατά την αξιολόγηση της αίτησης στήριξης ελέγχεται το σχέδιο δράσης ή το επιχειρησιακό σχέδιο, κατά περίπτωση, ως αναπόσπαστο τμήμα αυτής.
3. Οι αιτήσεις στήριξης βαθμολογούνται σύμφωνα με τα κριτήρια επιλογής που εγκρίνονται από την Επιτροπή Παρακολούθησης.
4. Τα ηλεκτρονικά φύλλα διοικητικού ελέγχου περιέχουν όλα τα απαραίτητα σημεία ελέγχου ώστε να επιτυγχάνεται ο πλήρης έλεγχος της επιλεξιμότητας της αίτησης, ο υπολογισμός της βαθμολογίας και ο καθορισμός της οικονομικής στήριξης.
5. Για τη διενέργεια των διοικητικών ελέγχων των αιτήσεων στήριξης των υπομέτρων της παρούσας συστήνονται τριμελείς Επιτροπές Αξιολόγησης. Για τις περιπτώσεις των αιτήσεων στήριξης που θα κατατεθούν στην ΕΥΕ ΠΑΑ – Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας τα μέλη των επιτροπών θα προέρχονται :
  - Ένα (1) μέλος από το Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών της Γενικής Γραμματείας Έρευνας & Τεχνολογίας, οι οποίοι διαθέτουν τα προβλεπόμενα, από τις διατάξεις του άρθρου 27 του Ν. 4310/2014 (ΦΕΚ

258/A/08-12-2014) (όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει) προσόντα στο αντικείμενο του προς αξιολόγηση έργου.

- Δύο (2) μέλη από υπαλλήλους της ΕΥΕ ΠΑΑ, της ΕΥΔ ΠΑΑ, ή της αρμόδιας Υπηρεσίας του Υπουργείου σχετικά με το θέμα του επιχειρησιακού σχεδίου του Υπομέτρου 16.1 – 16.5.

Για τις περιπτώσεις των αιτήσεων στήριξης που θα κατατεθούν στις ΕΥΔ των ΕΠ των Περιφερειών τα μέλη των επιτροπών θα προέρχονται :

- Ένα (1) μέλος από το Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών της Γενικής Γραμματείας Έρευνας & Τεχνολογίας, οι οποίοι διαθέτουν τα προβλεπόμενα, από τις διατάξεις του άρθρου 27 του Ν. 4310/2014 (ΦΕΚ 258/A/08-12-2014) (όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει) προσόντα στο αντικείμενο του προς αξιολόγηση έργου.
- Ένα (1) μέλος είναι υπάλληλος της ΕΥΕ ΠΑΑ ή της ΕΥΔ ΠΑΑ
- Ένα (1) μέλος είναι υπάλληλος της ΕΥΔ του ΕΠ της αντίστοιχης Περιφέρειας

Στην περίπτωση που δεν επαρκούν ή δεν υπάρχουν για τη συγκεκριμένη περίπτωση ειδικοί επιστήμονες, προκειμένου να συγκροτηθούν οι ως άνω επιτροπές δύναται να επιλεγούν ως μέλη υπάλληλοι άλλων φορέων του δημοσίου, οι οποίοι επιλέγονται ύστερα από πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Τα μέλη των Επιτροπών υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση περί μη σύγκρουσης συμφερόντων και περί εμπιστευτικότητας.

6. Οι Επιτροπές που θα λειτουργήσουν δύνανται να είναι παραπάνω από μία (1). Το έργο των Επιτροπών δύνανται να συνδράμουν, χωρίς δικαίωμα ψήφου, υπάλληλοι του ΥΠΑΑΤ ή των Περιφερειών, παρέχοντας σε αυτές τεχνικής φύσεως πληροφορίες.
7. Κατά τη διενέργεια του διοικητικού ελέγχου οι Επιτροπές δύνανται να ζητήσουν τυχόν διευκρινίσεις καθώς και να πραγματοποιήσουν διασταυρωτικούς ελέγχους με τη χρήση βάσης δεδομένων για οποιοδήποτε στοιχείο κριθεί απαραίτητο.
8. Οι εν λόγω Επιτροπές συγκροτούνται με Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων κατόπιν σχετικού εγγράφου του οικείου Περιφερειάρχη για τη συμμετοχή του στελέχους της ΕΥΔ του ΕΠ της Περιφέρειας αρμοδιότητάς του. Σε όλες τις Επιτροπές περιγράφονται τα τακτικά και αναπληρωματικά μέλη αυτών και ότι άλλο απαιτείται για το έργο τους και τον τρόπο λειτουργίας τους.
9. Οι Επιτροπές συντάσσουν για κάθε αίτηση στήριξης Φύλλο Αξιολόγησης όπου:
  - Κρίνουν αν το αντικείμενο του προτεινόμενου έργου πληροί τους όρους επιλεξιμότητας των αντίστοιχων υπομέτρων, εάν η αίτηση στήριξης έχει υποβληθεί σύμφωνα με τα οριζόμενα στην πρόσκληση εκδήλωσης

ενδιαφέροντος καθώς και το σχέδιο δράσης (εφόσον πρόκειται για τη Δράση 1) ή το επιχειρησιακό σχέδιο (εφόσον πρόκειται για τη Δράση 2).

- Βαθμολογούν κάθε αίτηση στήριξης που πληροί τα ανωτέρω κριτήρια ως προς τα κριτήρια επιλογής, τεκμηριώνοντας επαρκώς τη βαθμολογία σε κάθε επιμέρους κριτήριο.

Οι Επιτροπές δύνανται να προβούν σε περικοπή του προϋπολογισμού του έργου μετά από σχετική τεκμηρίωση.

Ειδικά για τις αιτήσεις που απορρίπτονται ή εφόσον υπάρχει διαφοροποίηση από το αρχικά αιτούμενο ποσό στήριξης, πρέπει να αναφέρονται οι λόγοι και η νομική βάση της απόρριψης ή διαφοροποίησης. Με την έννοια «νομική βάση» νοείται η αναλυτική παραπομπή στο θεσμικό πλαίσιο των Υπομέτρων αναφέροντας αριθμό απόφασης, άρθρο, παράγραφο, εδάφιο, κτλ.

10. Οι Επιτροπές εφόσον διαπιστώσουν ότι η αίτηση στήριξης δεν είναι συμβατή με τον δηλωθέντα θεματικό τομέα παραπέμπουν αυτή προς αξιολόγηση στην αντίστοιχη Επιτροπή.
11. Οι Επιτροπές κοινοποιούν τα αποτελέσματά τους στον αρμόδιο ΕΦΔ. Το πόρισμα των Επιτροπών, σε κάθε περίπτωση, δεν αποτελεί ανάληψη δέσμευσης για τον ΕΦΔ μέχρι την οριστική έγκριση όλων των αιτήσεων στήριξης κάθε κύκλου της πρόσκλησης, η οποία πραγματοποιείται με Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων ή του αρμόδιου Περιφερειάρχη, ανάλογα με τον αρμόδιο ΕΦΔ.
12. Οι πρόεδροι των Επιτροπών έχουν πρόσβαση στο ΠΣΚΕ όπως και στα στοιχεία των υποψηφίων.
13. Κατά το διοικητικό έλεγχο εξετάζεται το ηλεκτρονικό αίτημα στήριξης.
14. Οι υποψήφιοι κάθε ΕΦΔ και κύκλου υποβολής επιλέγονται κατά απόλυτη φθίνουσα σειρά κατάταξης με βάση τη συνολική βαθμολογία τους.
15. Τα κριτήρια επιλογής καθώς και η ελάχιστη βαθμολογία είναι δυνατόν να τροποποιούνται μετά από έγκριση της Επιτροπής Παρακολούθησης του ΠΑΑ 2014 – 2020 αλλά δεν τροποποιούνται κατά τη διάρκεια υποβολής και έγκρισης προτάσεων στους κύκλους στις οποίες αυτή αναφέρεται.
16. Σε περίπτωση που ο αρμόδιος ΕΦΔ διαπιστώσει, σε οποιαδήποτε φάση του διοικητικού ελέγχου της αίτησης στήριξης, ότι μέλος της Ε.Ο. υπέβαλε μη ακριβή – αληθή στοιχεία, η αίτηση θα απορρίπτεται.
17. Οι Πίνακες Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης οι οποίοι συντάσσονται στο ΠΣΚΕ, μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ, μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ. Μέσω της διαδικτυακής υπηρεσίας μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ οι Αιτήσεις Στήριξης και οι Διοικητικοί Έλεγχοι των Αιτήσεων με τα Φύλλα Αξιολόγησης.

Άρθρο 18

Δημοσιοποίηση των καταστάσεων

1. Μετά την ολοκλήρωση του διοικητικού ελέγχου (αξιολόγησης) των αιτήσεων στήριξης και με βάση το όριο της δημόσιας δαπάνης της πρόσκλησης, ο ΕΦΔ συντάσσει μέσω του ΠΣΚΕ Πίνακες Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου με φθίνουσα σειρά βαθμολογίας ως εξής:
  - Πίνακας παραδεκτών αιτήσεων: Περιλαμβάνει τις επιλέξιμες αιτήσεις που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της πρόσκλησης (εν δυνάμει δικαιούχους).
  - Πίνακας μη παραδεκτών αιτήσεων: Περιλαμβάνει τις μη επιλέξιμες αιτήσεις (απορριπτόμενους).
2. Σε περίπτωση που η συνολικά αιτούμενη δημόσια δαπάνη κάθε κύκλου της πρόσκλησης υπερκαλύπτεται από τις διαθέσιμες πιστώσεις των Υπομέτρων, ο ΕΦΔ μπορεί να εντάσσει τους δικαιούχους στους εν λόγω πίνακες εφόσον συγκεντρώνουν την ελάχιστη απαιτούμενη βαθμολογία, χωρίς να αναμένεται η συνολική κατάταξη αυτών.
3. Σημειώνεται ότι σε περίπτωση ισοβαθμίας αιτήσεων στήριξης λαμβάνονται υπόψη τα κριτήρια κατά σειρά βαρύτητας. Όποια από τις ισοβαθμούσες αιτήσεις στήριξης καλύπτει τα περισσότερα από τα ανωτέρω αναφερόμενα κριτήρια ανά δράση, κατατάσσεται υψηλότερα στη γενική κατάταξη με βάση το ισχυρότερο κριτήριο.
4. Οι Πίνακες Αποτελεσμάτων Αξιολόγησης δημοσιεύονται με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων ή του οικείου Περιφερειάρχη ύστερα από εισήγηση του αρμόδιου ΕΦΔ.
5. Με ευθύνη του αρμόδιου ΕΦΔ η Απόφαση:
  - Αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ 2014 – 2020 (www.agrotikianaptixi.gr) και στην ιστοσελίδα της οικείας Περιφέρειας.
  - Κοινοποιείται από τις ΕΥΔ ΕΠ των Περιφερειών στις Ειδικές Υπηρεσίες του ΠΑΑ (ΕΥΔ ΠΑΑ και ΕΥΕ ΠΑΑ).
6. Με ευθύνη του ΕΦΔ τηρείται αρχείο δημοσιοποίησης.
7. Ο Συντονιστής του Έργου των εν δυνάμει δικαιούχων ενημερώνεται ηλεκτρονικά από τον αρμόδιο ΕΦΔ για το αποτέλεσμα του διοικητικού ελέγχου, την καταρχήν έγκριση της αίτησης στήριξης και καλείται να υποβάλει όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά το αργότερο εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από την ημερομηνία αποστολής του ηλεκτρονικού μηνύματος. Σημειώνεται ότι μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας δεν γίνονται αποδεκτά δικαιολογητικά. Όλα τα δικαιολογητικά θα πρέπει να έχουν εκδοθεί από τις αρμόδιες αρχές έως και την ημερομηνία υποβολής του φακέλου δικαιολογητικών.
8. Τα δικαιολογητικά αποστέλλονται στον αρμόδιο ΕΦΔ σε κλειστό φάκελο ο οποίος πρωτοκολλάται προκειμένου να αποτελεί αποδεικτικό στοιχείο εμπρόθεσμης υποβολής. Ο φάκελος θα φέρει εξωτερικά την ακόλουθη ένδειξη:

ΦΑΚΕΛΟΣ ΔΙΚΑΙΟΛΟΓΗΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΥΠΟΜΕΤΡΟ .....
Κωδικός Έργου (από την ηλεκτρονική υποβολή της αίτησης στήριξης)
Ημερομηνία ηλεκτρονικής υποβολής της αίτησης στήριξης:
Τίτλος Έργου:
Συντονιστής Φορέας:
Μέλη της Ε.Ο.:

9. Με την παραλαβή του φακέλου δικαιολογητικών ξεκινά άμεσα από τον αρμόδιο ΕΦΔ η διαδικασία ελέγχου αυτών. Σε περίπτωση που κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών διαπιστωθούν σφάλματα σε στοιχεία που δεν επηρεάζουν την επιλεξιμότητα ή την αξιολόγηση της αίτησης στήριξης αυτά διορθώνονται και αναπροσαρμόζονται στο ΠΣΚΕ από τον αρμόδιο ΕΦΔ σύμφωνα με τα προκύπτοντα εκ του φακέλου στοιχεία. Στην περίπτωση όμως που κατά τον έλεγχο των δικαιολογητικών διαπιστωθεί ανακριβής δήλωση στοιχείων που αφορούν στις τυπικές προϋποθέσεις συμμετοχής, η αίτηση στήριξης απορρίπτεται.
10. Με την ολοκλήρωση της διαδικασίας εξέτασης των δικαιολογητικών όλων των εν δυνάμει δικαιούχων επικαιροποιούνται οι Πίνακες Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου.
11. Ο αρμόδιος ΕΦΔ ενημερώνει με ηλεκτρονικό μήνυμα τον Συντονιστή του Έργου όλων των απορριπτόμενων (μη παραδεκτών αιτήσεων) (εκείνων που προέκυψαν είτε από το διοικητικό έλεγχο είτε από τη διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών) με πλήρη αιτιολόγηση του λόγου απόρριψης, προκειμένου να λάβουν γνώση.
12. Στην περίπτωση απόρριψης αιτήσεων στήριξης κατά τη διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών ή στην περίπτωση που ο εν δυνάμει δικαιούχος γνωστοποιεί με επιστολή του στον αρμόδιο ΕΦΔ ότι δεν επιθυμεί την ένταξή του στο αντίστοιχο Υπομέτρο, τότε ο προσωρινός πίνακας επικαιροποιείται με τον επόμενο (πρώτο) κατά σειρά κατάταξης αιτούμενο και μέχρι του ορίου πιστώσεων για ανάληψη νομικών δεσμεύσεων της περιόδου ένταξης. Η συμπερίληψη στον πίνακα των εν δυνάμει δικαιούχων για τους επόμενους αιτούντες γίνεται με βάση τη σειρά κατάταξής τους, όπως έχει προκύψει από τα αποτελέσματα βαθμολόγησης των Επιτροπών και ακολουθείται η ίδια διαδικασία ελέγχου των δικαιολογητικών, ενημέρωσης του Συντονιστή του Έργου και επικαιροποίησης των πινάκων που περιγράφεται στο παρόν άρθρο.

13. Οι Πίνακες Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου δύνανται να επικαιροποιούνται από τον αρμόδιο ΕΦΔ όσες φορές κριθεί απαραίτητο από τις ανωτέρω περιγραφόμενες διαδικασίες.

Άρθρο 19

Υποβολή ενδικοφανούς προσφυγής

1. Οι υποψήφιοι οι οποίοι έχουν συμπεριληφθεί στους Πίνακες Αποτελεσμάτων έχουν το δικαίωμα υποβολής, ενώπιον του ΕΦΔ, ενδικοφανούς προσφυγής με την έννοια του άρθρου 25 του ν. 2690/1999, εφεξής «ένσταση» κατά των πινάκων Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου εντός προθεσμίας δέκα (10) εργάσιμων ημερών από την ανάρτηση αυτού στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».
2. Με το έγγραφο των Πινάκων Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου, που αναρτώνται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» γίνεται μνεία της δυνατότητας των ενδιαφερομένων για την υποβολή της ένστασης.
3. Η ένσταση υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω ΠΣΚΕ, σύμφωνα με σχετικό τυποποιημένο υπόδειγμα. Μετά την ηλεκτρονική της υποβολή, το έγγραφο της ένστασης όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ υποβάλλεται υπογεγραμμένο από τον Συντονιστή του έργου της Ε.Ο. συνοδευόμενο από όλα τα κατά περίπτωση σχετικά στοιχεία στον αρμόδιο ΕΦΔ το αργότερο εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή του αιτήματος μέσω ΠΣΚΕ, λαμβάνοντας σχετικό πρωτόκολλο υποβολής.
4. Η εξέταση των ενστάσεων πραγματοποιείται από τριμελείς Επιτροπές Ενστάσεων οι οποίες συγκροτούνται ανά ΕΦΔ και εξετάζουν το σύνολο των ενστάσεων που έχουν υποβληθεί και συντάσσουν αιτιολογημένο πόρισμα. Στις επιτροπές ενστάσεων δύναται να συμμετέχουν αξιολογητές του Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών της ΓΓΕΤ σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στην παρούσα απόφαση και υπάλληλοι της ΕΥΔ ΠΑΑ, ΕΥΕ ΠΑΑ καθώς και των ΕΥΔ ΕΠ των Περιφερειών. Οι εν λόγω επιτροπές συγκροτούνται με απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων κατόπιν σχετικού εγγράφου του οικείου Περιφερειάρχη για τη συμμετοχή του στελέχους της ΕΥΔ της Περιφέρειας αρμοδιότητάς του. Σε κάθε περίπτωση, πρέπει να εξασφαλίζεται ότι άτομα που έχουν λειτουργήσει ως αξιολογητές της αίτησης στήριξης δεν συμμετέχουν στη διαδικασία εξέτασης της ένστασης που αφορά στη συγκεκριμένη αίτηση. Οι αξιολογητές του Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών της ΓΓΕΤ υποβάλλουν Υπεύθυνη Δήλωση περί μη σύγκρουσης συμφερόντων και περί εμπιστευτικότητας.
5. Οι ενστάσεις εξετάζονται ως προς τη νομιμότητα της πράξης κατά της οποίας στρέφονται όσο και ως προς την ουσία της υπόθεσης.
6. Το πόρισμα αποφάσεων επί των ενστάσεων της επιτροπής επικυρώνεται με την υπογραφή του από τα μέλη αυτής και στη συνέχεια επικαιροποιούνται από τον αρμόδιο ΕΦΔ, κοινοποιούνται από τις ΕΥΔ ΕΠ των Περιφερειών στην ΕΥΔ ΠΑΑ και

την ΕΥΕ ΠΑΑ και δημοσιεύονται οι Οριστικοί Πίνακες Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου.

7. Για τους Οριστικούς Πίνακες Αποτελεσμάτων Διοικητικού Ελέγχου που προκύπτουν μέχρι εξάντλησης των πόρων, ακολουθούνται οι διαδικασίες δημοσιότητας που περιγράφονται στην παρούσα απόφαση.
8. Σε περίπτωση απόρριψης της ένστασης εκδίδεται σχετικό έγγραφο ενημέρωσης από τον ΕΦΔ.
9. Οι επικαιροποιημένοι Πίνακες αναρτώνται στο Πρόγραμμα “ΔΙΑΥΓΕΙΑ”, στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ 2014 – 2020 (www.agrotikianaptixi.gr) και στην ιστοσελίδα της οικείας Περιφέρειας.

Άρθρο 20

Αποφάσεις ένταξης πράξης

1. Ο Γενικός Γραμματέας Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων ή ο αρμόδιος Περιφερειάρχης εκδίδει Απόφαση Ένταξης Πράξεων για τις επιλέξιμες αιτήσεις που καλύπτονται από τον προϋπολογισμό της πρόσκλησης κεντρικά ή ανά Περιφέρεια μετά από σχετική εισήγηση του αρμόδιου ΕΦΔ και σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.4. «Ένταξη πράξεων» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει. Η εν λόγω Απόφαση περιλαμβάνει κάθε εντασσόμενη πράξη (δικαιούχο – Ε.Ο.) και τα στοιχεία κάθε μέλους της Ε.Ο.
2. Η απόφαση ένταξης επικαιροποιείται μετά το πέρας των ενστάσεων ή όποτε προκύπτουν νέοι δικαιούχοι κατά την εξέλιξη της διαδικασίας αξιολόγησης των εν δυνάμει δικαιούχων.
3. Η Απόφαση Ένταξης περιλαμβάνει κατ’ ελάχιστον τους εντασσόμενους δικαιούχους και τα βασικά στοιχεία των αντίστοιχων πράξεων και ειδικά τα εξής:
  - Ονοματεπώνυμο ή επωνυμία δικαιούχου,
  - Τίτλος πράξης,
  - Κωδικός ΟΠΣΑΑ,
  - Συντονιστής Φορέας
  - ΑΦΜ δικαιούχου (του Συντονιστή Φορέα),
  - Συνολικός Επιλέξιμος Προϋπολογισμός,
  - Στοιχεία των μελών που απαρτίζουν την Ε.Ο. (Επωνυμία, ΑΦΜ, επιμερισμός συνολικού προϋπολογισμού),
  - Ο αριθμός των δόσεων καταβολής της στήριξης,
  - Το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της πράξης,
  - Λοιπές υποχρεώσεις/δεσμεύσεις του δικαιούχου. Η απόφαση θα παραπέμπει στην αίτηση στήριξης και το επιχειρησιακό σχέδιο, όπως αυτά έχουν υποβληθεί από το δικαιούχο στο ΠΣΚΕ και διαμορφωθεί κατά το διοικητικό έλεγχο της αίτησης στήριξης – φακέλου υποψηφιότητας.

4. Σε περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης στο πλαίσιο της Δράσης 2 και των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1 στην απόφαση ένταξης περιλαμβάνονται επίσης τα στοιχεία της παραγράφου 3 του παρόντος άρθρου του/ων δικαιούχου/ων που θα υλοποιήσει/ουν την επένδυση καθώς και ο προϋπολογισμός αυτής.
5. Ο συνολικός επιλέξιμος προϋπολογισμός της πράξης δε δύναται να αυξηθεί σε καμία περίπτωση.
6. Ο Δικαιούχος οφείλει να τηρεί το χρονοδιάγραμμα υλοποίησης της πράξης, όπως αυτό ορίζεται στην Απόφαση Ένταξης. Στην περίπτωση που το παραπάνω χρονοδιάγραμμα παρεκκλίνει από το χρόνο υλοποίησης της πράξης που αναφέρεται στην Απόφαση Ένταξης τότε ο δικαιούχος υποβάλλει στην αρμόδια Υπηρεσία αίτημα πλήρως αιτιολογημένο.
7. Η Απόφαση Ένταξης αναρτάται στο Πρόγραμμα “ΔΙΑΥΓΕΙΑ”, στην ιστοσελίδα του ΠΑΑ, καταχωρίζεται στο ΟΠΣΑΑ από τον ΕΦΔ και δημιουργείται Τεχνικό Δελτίο Πράξης για κάθε μια από τις αιτήσεις που εντάσσονται. Τα στοιχεία της Απόφασης Ένταξης μεταφέρονται στο ΠΣΚΕ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.
8. Η Απόφαση Ένταξης, η οποία επέχει θέση σύμβασης, κοινοποιείται σε κάθε δικαιούχο με αποστολή επιστολής ή ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που αυτός έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ με ευθύνη του ΕΦΔ.
9. Η ημερομηνία έκδοσης της απόφασης ένταξης αποτελεί το χρονικό σημείο ανάληψης νομικής δέσμευσης για τη στήριξη της πράξης που περιλαμβάνεται σε αυτήν. Ο δικαιούχος έχει τη δυνατότητα να ξεκινήσει την υλοποίηση της πράξης πριν την έκδοση της απόφασης ένταξής του στο Μέτρο από τον αρμόδιο ΕΦΔ με δική του ευθύνη, χωρίς να υποχρεώνει αυτόν με οποιονδήποτε τρόπο στην έκδοση της εν λόγω απόφασης. Ειδικότερα, οι δαπάνες για την παραγωγική επένδυση στο πλαίσιο της Δράσης 2 και των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1 είναι επιλέξιμες μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης και εφόσον τα εξαγόμενα αποτελέσματα και συμπεράσματα του πιλοτικού έργου που θα εφαρμοστεί κατά τη διάρκεια της Δράσης 2 έχουν κριθεί θετικά. Η διάρκεια υλοποίησης της πράξης ορίζεται στην Απόφαση Ένταξης.
10. Η Απόφαση Ένταξης πράξεων αποτελεί την πρόταση εγγραφής τους στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), οπότε μετά την έκδοση και την οριστικοποίηση των στοιχείων της στο ΟΠΣΑΑ, δημιουργείται αυτόματα ηλεκτρονική πρόταση εγγραφής στο ΠΔΕ. Η οριστική εγγραφή της πράξης στο ΠΔΕ γίνεται σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.

Άρθρο 21

Τροποποιήσεις αποφάσεων ένταξης

1. Η Τροποποίηση της Απόφασης Ένταξης πραγματοποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.6. «Τροποποίηση Πράξης» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει.

2. Η διαπίστωση της ανάγκης τροποποίησης της Απόφασης Ένταξης μπορεί να προκύψει:
  - 2.1 Κατόπιν αιτήματος από το δικαιούχο προς τον ΕΦΔ, οποτεδήποτε πριν τη λήξη του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης, στο οποίο αναλύονται οι λόγοι τροποποίησης / μεταβολής της πράξης σύμφωνα με τους όρους ένταξής της. Το αίτημα, καταχωρείται ηλεκτρονικά μέσω ΠΣΚΕ, σύμφωνα με τυποποιημένο υπόδειγμα και μαζί με τα δικαιολογητικά (σε μορφή pdf). Μετά την ηλεκτρονική υποβολή, το αίτημα έτσι όπως παράγεται από το ΠΣΚΕ υπογράφεται από το Συντονιστή Φορέα και μαζί με τα δικαιολογητικά, υποβάλλεται εγγράφως στον ΕΦΔ το αργότερο εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή του αιτήματος μέσω ΠΣΚΕ. Το αίτημα τροποποίησης μπορεί να αποτελεί και τμήμα του αιτήματος πληρωμής.
  - 2.2 Από τον ΕΦΔ όταν κατά τη διαδικασία ελέγχου της πράξης (μετά από οριστικοποιημένο πόρισμα επιτόπιου ή διοικητικού ελέγχου) ή κατά τη διαδικασία παρακολούθησης της πορείας υλοποίησής της, διαπιστώνονται αλλαγές στα στοιχεία της πράξης όπως αυτά αποτυπώνονται στην απόφαση ένταξης ή αποκλίσεις/εμπλοκές στην υλοποίησή της σύμφωνα με τα οριζόμενα σχετικά με την παρακολούθηση στην παρούσα απόφαση.
3. Ο μέγιστος αριθμός αιτημάτων τροποποίησης ορίζεται σε δύο (2), ενώ σε αυτόν δεν προσμετρώνται οι τροποποιήσεις λόγω προφανών σφαλμάτων. Στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης στο πλαίσιο της Δράσης 2 και των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1 ορίζεται το δικαίωμα υποβολής ενός (1) επιπλέον αιτήματος τροποποίησης.
4. Τροποποιήσεις θεωρούνται ενδεικτικά οι εξής:
  - 4.1 Απόκλιση οικονομικού αντικειμένου της πράξης.
  - 4.2 Απόκλιση φυσικού αντικειμένου της πράξης μόνο ως προς την παραγωγική επένδυση.
  - 4.3 Παράταση του χρονοδιαγράμματος ολοκλήρωσης της πράξης με την προϋπόθεση ότι δεν ξεπερνά τη μέγιστη προβλεπόμενη χρονική διάρκεια της υλοποίησης τους επιχειρησιακού σχεδίου των τριών (3) ετών.
  - 4.4 Αλλαγή στοιχείων του δικαιούχου (πχ μεταβολή της έδρας ή/και μετεγκατάσταση της έδρας διεξαγωγής του πιλοτικού έργου) ή μέλους της Ε.Ο. (π.χ. αντικατάσταση μέλους της ομάδας έργου με ισότιμα προσόντα, μεταβολή της επωνυμίας ή/και νομικής μορφής, αλλαγή νόμιμου εκπροσώπου).
  - 4.5 Μείωση του συνολικού προϋπολογισμού της πράξης που περιλαμβάνεται στην απόφαση ένταξης σε ποσοστό άνω του 20%.
  - 4.6 Διόρθωση προφανών σφαλμάτων.
  - 4.7 Αντικατάσταση μέλους Ε.Ο. λόγω ανωτέρας βίας, πτώχευσης ή άλλης αντικειμενικής αιτίας.

5. Αντικατάσταση του Συντονιστή του έργου είναι δυνατή, εφόσον το μέλος της ομάδας που αποχωρεί αντικατασταθεί από άτομο(α) με τουλάχιστον ισότιμα προσόντα (ειδικότητα και τυπικά προσόντα) και εγκρίνεται από τον ΕΦΔ μετά από αιτιολόγηση της προτεινόμενης αντικατάστασης και τεκμηρίωση τουλάχιστον ισότιμων προσόντων (ειδικότητα και τυπικά προσόντα) από το(α) προτεινόμενο(α) για την κάλυψη της θέσης μέλος(η).
6. Τροποποίηση / αλλαγή των μελών της Ε.Ο. δύναται να γίνει αποδεκτή μόνο στην περίπτωση που αποδεικνύεται ότι δεν επηρεάζεται το φυσικό αντικείμενο της πράξης / πιλοτικό έργο, τη βαθμολογία που έχει λάβει και κρίνεται ανάλογα από τον αρμόδιο ΕΦΔ.
7. Η τροποποίηση εξετάζεται από εισηγητή του ΕΦΔ. Στην περίπτωση που το αίτημα τροποποίησης αποτελεί τμήμα της αίτησης πληρωμής, η εξέταση του αιτήματος τροποποίησης πραγματοποιείται ταυτόχρονα με την εξέταση της αίτησης πληρωμής. Η απόφαση τροποποίησης εκδίδεται πριν την αναγνώριση και εκκαθάριση της αίτησης πληρωμής.
8. Η αποδοχή του αιτήματος τροποποίησης δεν μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την αύξηση του ποσού στήριξης.
9. Δεν γίνονται αποδεκτά αιτήματα για τροποποιήσεις και μεταβολές στις περιπτώσεις όπου:
  - 9.1 Δεν τηρούνται οι όροι της σχετικής Πρόσκλησης ειδικά όσον αφορά στους όρους και προϋποθέσεις ένταξης και τα κριτήρια επιλεξιμότητας.
  - 9.2 Έχουν ως αποτέλεσμα αλλαγή στη βαθμολογία του δικαιούχου, με τη νέα βαθμολογία να πέφτει κάτω από το ελάχιστο όριο βαθμολογίας ή κάτω από τη βαθμολογία του τελευταίου δικαιούχου.
  - 9.3 Αφορά αλλαγές από τις οποίες να προκύπτει ότι διαφοροποιείται εντελώς το φυσικό αντικείμενο της πράξης.
  - 9.4 Δεν υπάρχει αιτιολόγηση του αιτήματος τροποποίησης ή μεταβολής.
10. Η εξέταση του αιτήματος γίνεται μέσω του ΠΣΚΕ από τον ΕΦΔ και μπορεί να οδηγήει:
  - 10.1 Σε αποδοχή του αιτήματος με αλλαγή των σχετικών στοιχείων της πράξης και ενδεχόμενη τροποποίηση της απόφασης ένταξης. Η αποδοχή της τροποποίησης ενδέχεται να οδηγήει σε μείωση του ποσού της τελευταίας δόσης ή σε ανάκτηση αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
  - 10.2 Σε απόρριψη του αιτήματος εφόσον αυτή αποκλίνει από τα οριζόμενα στην παράγραφο 9 του παρόντος άρθρου. Η μη αποδοχή του αιτήματος τροποποίησης της πράξης, δύναται να οδηγήσει σε ανάκληση της απόφασης έγκρισης και σε διαδικασία ανάκτησης αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών, σύμφωνα με τις αντίστοιχες διαδικασίες για την επιβολή κυρώσεων που ορίζονται στην παρούσα απόφαση.
11. Τα αιτήματα τροποποιήσεων καταχωρίζονται από το Δικαιούχο στο ΠΣΚΕ. Με ευθύνη του ΕΦΔ ο διοικητικός έλεγχος και τα αποτελέσματα εξέτασης των

αιτημάτων τροποποίησης (αποδοχή, απόρριψη, έκδοση νέας απόφασης ένταξης) καταχωρίζονται στο ΠΣΚΕ και μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ, μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.

12. Με ευθύνη του ΕΦΔ το αποτέλεσμα εξέτασης της τροποποίησης (αποδοχή, απόρριψη, ανάγκη έκδοσης τυχόν νέας απόφασης ένταξης) κοινοποιείται ατομικά στον ενδιαφερόμενο δικαιούχο μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει στο ΠΣΚΕ.

Άρθρο 22

Αποφάσεις ανάκλησης – απένταξης

1. Σε περίπτωση τεκμηριωμένης αδυναμίας εκτέλεσης ή τήρησης των όρων της απόφασης ένταξης της πράξης, πραγματοποιείται ανάκληση πράξης - απένταξη σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.1.5. «Ανάκληση ένταξης πράξης» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει. Η ανάκληση – απένταξη της πράξης προβλέπεται ειδικότερα στις εξής περιπτώσεις:
  - 1.1 Ανάκληση πράξης με αίτημα του δικαιούχου: Πραγματοποιείται οποιαδήποτε στιγμή πριν τη λήξη του εγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος υλοποίησης, μέσω υποβολής αιτήματος, σε εφαρμογή του άρθρου 3 του Καν (ΕΕ) 809/2014, στο οποίο αναλύονται οι λόγοι αδυναμίας εκτέλεσης της πράξης σύμφωνα με τους όρους ένταξής της. Το αίτημα ανάκλησης συνοδευόμενο από τα σχετικά δικαιολογητικά υποβάλλεται υπογεγραμμένο από το Συντονιστή Φορέα.
  - 1.2 Απένταξη από τον ΕΦΔ:
    - Όταν κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και ελέγχου της πορείας υλοποίησης της πράξης διαπιστώνονται σοβαρές αποκλίσεις από τους συμβατικούς όρους της απόφασης ένταξης.
    - Ύστερα από διαπιστωμένη απάτη βάσει απόφασης αρμόδιας δικαστικής αρχής.
    - Εφόσον έχει τεθεί η πράξη σε καθεστώς επιτήρησης και ο δικαιούχος δεν έχει συμμορφωθεί εντός ορισμένης προθεσμίας με τις οδηγίες προειδοποιητικής επιστολής που του έχει αποσταλεί.
2. Στις περιπτώσεις που απαιτείται, ο ΕΦΔ σύμφωνα με το άρθρο 66 παρ. 4 του ν. 4314/2014, θέτει την πράξη σε καθεστώς επιτήρησης με αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στο δικαιούχο στην οποία προσδιορίζονται οι αποκλίσεις και καθορίζονται διορθωτικά μέτρα και περίοδος συμμόρφωσης ανάλογα με την περίπτωση. Σε περίπτωση μη συμμόρφωσης του δικαιούχου με αυτά, ο ΕΦΔ εισηγείται την ανάκληση της ένταξης της πράξης ή Τροποποίησης της Απόφασης Ένταξης.
3. Η σχετική απόφαση ανάκλησης-απένταξης της πράξης εκδίδεται από το Γενικό Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων στις περιπτώσεις που ΕΦΔ είναι η ΕΥΕ ΠΑΑ – Μονάδα Συνεργασίας και Καινοτομίας και από τον αρμόδιο Περιφερειάρχη στις περιπτώσεις που ΕΦΔ είναι οι ΕΥΔ των ΕΠ των

Περιφερειών. Το σχέδιο της απόφασης ανάκλησης δύναται να παράγεται από το πληροφοριακό σύστημα.

4. Στην περίπτωση που για την συγκεκριμένη πράξη, έχει καταβληθεί πληρωμή, τότε γίνεται ανάκτηση του ποσού σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις, εκτός περιπτώσεων ανωτέρας βίας ή εξαιρετικών περιστάσεων, σύμφωνα με το άρθρο 4 Καν (ΕΕ) 640/2014.
5. Με ευθύνη του ΕΦΔ η απόφαση ανάκλησης αναρτάται στο πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και κοινοποιείται ηλεκτρονικά στο δικαιούχο και στην Ειδική Υπηρεσία Εφαρμογής ΠΑΑ.
6. Ισχύουν τα εξής:
  - 6.1 Οι Αποφάσεις Ανάκλησης και Απένταξης καταχωρίζονται στο ΟΠΣΑΑ από τον ΕΦΔ.
  - 6.2 Με ευθύνη του ΕΦΔ οι Αποφάσεις Ανάκλησης και Απένταξης κοινοποιούνται στον ενδιαφερόμενο μέσω αποστολής ηλεκτρονικού μηνύματος στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει.

ΑΡΘΡΟ 23

Παρακολούθηση και επίβλεψη της υλοποίησης

1. Ο αρμόδιος ΕΦΔ είναι υπεύθυνος για την παρακολούθηση και την επίβλεψη της υλοποίησης της πράξης και του επιχειρησιακού σχεδίου των δικαιούχων των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1 – 16.5. Όταν διαπιστώνονται επουσιώδεις αποκλίσεις και αλλαγές που μπορούν να διορθωθούν, αποστέλλει σχετικές συστάσεις και υποδείξεις προς τους δικαιούχους με στόχο την αποτελεσματική, ορθή και έγκαιρη ολοκλήρωση των επιχειρησιακών σχεδίων σε συμφωνία με τους όρους επιλεξιμότητας και τους λοιπούς όρους της απόφασης ένταξης. Ειδικά, η παρακολούθηση και επίβλεψη της πορείας υλοποίησης συνίσταται στην πιστοποίηση της ορθής και σύμφωνα με την απόφαση ένταξης και την πρόοδο υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου και ιδιαίτερα στα εξής:
  - 1.1 Στον έλεγχο της τήρησης των δεσμεύσεων του άρθρου 8.
  - 1.2 Στον έλεγχο ότι ο δικαιούχος κατά την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου δεν εμπίπτει σε κάποιες από τις αποκλειόμενες κατηγορίες του άρθρου 7.
  - 1.3 Στον έλεγχο της πορείας υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου.
  - 1.4 Στη διαβίβαση τυχόν καταγγελιών για τη διενέργεια έκτακτων ελέγχων στην ΕΥΔ ΠΑΑ.
  - 1.5 Στη διασταύρωση, όπου απαιτείται, των στοιχείων του δικαιούχου και γενικότερα της αίτησης στήριξης με λοιπά διαθέσιμα στοιχεία όπως και τα πορίσματα ελέγχων εθνικών ή ευρωπαϊκών οργάνων και ειδικά των επιτόπιων ελέγχων των Υπομέτρων 16.1 – 16.2 και 16.1 – 16.5.Εφόσον για τους ανωτέρω ελέγχους απαιτούνται δικαιολογητικά, ο αρμόδιος ΕΦΔ προβαίνει στην ενημέρωση των δικαιούχων.

2. Με βάση τα παραπάνω και εφόσον κατά τη διαδικασία παρακολούθησης και επίβλεψης της υλοποίησης της πράξης παρατηρούνται σοβαρές αποκλίσεις, ο ΕΦΔ λαμβάνει μέτρα όπως περιγράφονται στην παρούσα απόφαση. Σοβαρές αποκλίσεις θεωρούνται αυτές που σχετίζονται με τους όρους επιλεξιμότητας, με τις δεσμεύσεις και τους λοιπούς συμβατικούς όρους της απόφασης ένταξης. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής περιπτώσεις:
  - 2.1 Μη ολοκλήρωση του επιχειρησιακού σχεδίου, ανεξάρτητα από τα εξαγόμενα αποτελέσματα και συμπεράσματα από την υλοποίησή του (θετικά ή αρνητικά).
  - 2.2 Μείωση βαθμολογίας του δικαιούχου, ύστερα από αναβαθμολόγηση του δικαιούχου κάτω από το ελάχιστο όριο βαθμολογίας ή τη βαθμολογία του τελευταίου επιλεγέντα δικαιούχου.
3. Στην περίπτωση των παραπάνω σοβαρών αποκλίσεων η πράξη δύναται να τεθεί σε καθεστώς επιτήρησης, σύμφωνα με το άρθρο 66 παρ. 4 του Ν. 4314/2014, από τον ΕΦΔ. Στα έργα που τίθενται σε καθεστώς επιτήρησης γίνεται αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στο δικαιούχο της πράξης στην οποία προσδιορίζονται οι αποκλίσεις και καθορίζονται διορθωτικά μέτρα και περίοδος συμμόρφωσης του δικαιούχου.
4. Για την παρακολούθηση της υλοποίησης και λήψη των σχετικών ενεργειών ο ΕΦΔ θα έχει πρόσβαση στα σχετικά στοιχεία, βάσεις δεδομένων και πορίσματα ή θα του διαβιβάζονται τα εν λόγω στοιχεία.
5. Κατά τη διάρκεια υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου ο ΕΦΔ διενεργεί επιτόπιες επισκέψεις.

Άρθρο 24

Αίτηση πληρωμής

1. Για την καταβολή των οικονομικών ενισχύσεων των Υπομέτρων 16.1-16.2 και 16.1-16.5 (Δράση 1 και Δράση 2) υποβάλλονται από το Συντονιστή Φορέα σχετικές αιτήσεις πληρωμής. Οι δικαιούχοι επενδυτικής στήριξης σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 45 Καν (ΕΕ) 1305/2013, μετά την ένταξη της πράξης τους, έχουν δικαίωμα να αιτηθούν στον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, τη χορήγηση προκαταβολής (μόνο για την περίπτωση της παραγωγικής επένδυσης της Δράσης 2) σύμφωνα με τη διαδικασία 1.6.1. «Υποβολή αίτησης πληρωμής» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει. Ειδικότερα:
  - 1.1 Για τη Δράση 1, ο δικαιούχος υποβάλει αίτηση πληρωμής αμέσως μετά την έκδοση της απόφασης ένταξης και σε χρονικό διάστημα όχι μεγαλύτερο των δύο μηνών από την έκδοση αυτής.
  - 1.2 Για τη Δράση 2, ο δικαιούχος μπορεί να υποβάλει μέχρι τρεις (3) αιτήσεις πληρωμής, μία για κάθε έτος υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου της συγκεκριμένης δράσης, εφόσον η διάρκεια του επιχειρησιακού σχεδίου προβλέπεται τριετής. Για επιχειρησιακά σχέδια μικρότερης διάρκειας οι

δόσεις μειώνονται ανάλογα (π.χ. για επιχειρησιακό σχέδιο διάρκειας 2 ή 2,5 ετών οι δόσεις μειώνονται σε 2, κτλ.). Ειδικότερα, στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης στο πλαίσιο της Δράσης 2 και των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1 ο αριθμός των αιτήσεων πληρωμής δύναται να αυξηθεί κατά ένα (1). Σε κάθε περίπτωση το αργότερο εντός δωδεκαμήνου από την ημερομηνία έκδοσης της Απόφασης Ένταξης, ο δικαιούχος θα πρέπει να έχει υποβάλει στον αρμόδιο ΕΦΔ αίτηση πληρωμής. Σε περίπτωση αδυναμίας υποβολής της αίτησης πληρωμής εντός του ανωτέρω χρονικού διαστήματος, ο δικαιούχος υποβάλει στον ΕΦΔ, αίτημα παράτασης μέχρι έξι (6) μηνών πλήρως αιτιολογημένο. Η αίτηση τελικής πληρωμής αντιστοιχεί κατ'ελάχιστον στο 20% του επιλέξιμου προϋπολογισμού της πράξης χωρίς να προσμετράται στο ποσοστό αυτό ο επιλέξιμος προϋπολογισμός της πιθανής παραγωγικής επένδυσης.

- 1.3 Για τη Δράση 2, η διαδικασία πιστοποίησης της ορθής εφαρμογής του επιχειρησιακού σχεδίου ξεκινά με την τελική αίτηση πληρωμής που αφορά στο επιχειρησιακό σχέδιο (πιλοτικό έργο) ενώ στην περίπτωση που υλοποιείται παραγωγική επένδυση στο πλαίσιο των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1 η ορθή εφαρμογή της επενδυτικής δαπάνης αυτής και η ολοκλήρωση της πράξης στο σύνολό της ξεκινά με την τελική αίτηση πληρωμής για την παραγωγική επένδυση.
2. Κάθε αίτηση πληρωμής καθώς και η αίτηση προκαταβολής αφορούν στο συνολικό ποσό που αιτείται ο δικαιούχος ανά δόση σε σχέση με τον εγκεκριμένο επιλέξιμο προϋπολογισμό. Το συνολικό αυτό ποσό (Δράση 1 και Δράση 2) επιμερίζεται στα ποσά που αντιστοιχούν σε κάθε μέλος της Ε.Ο. για τη συγκεκριμένη δόση.
3. Κάθε αίτηση πληρωμής συνοδεύεται από έκθεση προόδου του φυσικού αντικείμενου και τα προβλεπόμενα για την ελεγχόμενη χρονική περίοδο ολοκληρωθέντα παραδοτέα. Η έκθεση προόδου της τελικής αίτησης πληρωμής της Δράσης 2 περιλαμβάνει επίσης τις δράσεις που έχουν πραγματοποιηθεί για τη διάδοση των αποτελεσμάτων του επιχειρησιακού σχεδίου μέσω του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου και μέσω του Ευρωπαϊκού Δικτύου της ΕΣΚ (EIP AGRI).
4. Η αίτηση πληρωμής επέχει θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν.1599/1986 (ΦΕΚ Α'75) για τα στοιχεία που αναφέρονται σε αυτήν.
5. Η αίτηση πληρωμής υποβάλλεται μέσω ΠΣΚΕ ύστερα από τη συμπλήρωση του σχετικού τυποποιημένου υποδείγματος. Η ορθή καταχώρηση και υποβολή της αίτησης πληρωμής στη διαδικτυακή εφαρμογή του ΠΣΚΕ, η πληρότητα αυτής και η εμπρόθεσμη οριστικοποίησή της είναι της αποκλειστικής ευθύνης του αιτούντος. Αιτήσεις πληρωμής στις οποίες δεν έχουν συμπληρωθεί όλα τα υποχρεωτικά προς συμπλήρωση πεδία του ΠΣΚΕ δεν θα είναι δυνατό να υποβληθούν καθώς δεν θα κρίνονται πλήρεις.

6. Εφόσον η αίτηση πληρωμής υποβληθεί οριστικώς, λαμβάνει μοναδικό κωδικό και ημερομηνία οριστικοποίησης από το ΠΣΚΕ.
7. Μετά την οριστικοποίηση της ηλεκτρονικής υποβολής, οι δικαιούχοι υποβάλλουν εγγράφως εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών την αίτηση πληρωμής και τα σχετικά δικαιολογητικά στον ΕΦΔ, λαμβάνοντας σχετικό πρωτόκολλο υποβολής. Υποβάλλονται τα εξής:
  - 7.1 Αντίγραφο της αίτησης πληρωμής το οποίο δύναται να παράγεται από το ΠΣΚΕ υπογεγραμμένο από το Συντονιστή Φορέα.
  - 7.2 Το σύνολο των πρωτότυπων δικαιολογητικών.
8. Με την υποβολή της αίτησης πληρωμής στον ΕΦΔ, οι αιτούντες αποδέχονται την περαιτέρω επεξεργασία από τις αρμόδιες υπηρεσίες των προσωπικών δεδομένων, συμπεριλαμβανομένων και των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων. Σε κάθε περίπτωση διασφαλίζεται η τήρηση της νομοθεσίας περί προστασίας δεδομένων.
9. Με ευθύνη του ΕΦΔ οι αιτήσεις πληρωμών που δύναται να υποβληθούν μέσω του ΠΣΚΕ μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ μέσω κατάλληλης υπηρεσίας του διαδικτύου που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.
10. Γίνεται δεκτή η εμπρόθεσμη (πριν την έναρξη της διαδικασίας διοικητικού ελέγχου της αίτησης πληρωμής) ανάκληση ή τροποποίηση για διόρθωση προφανών σφαλμάτων.
11. Μετά τη φυσική υποβολή της αίτησης πληρωμής μαζί με τα δικαιολογητικά αρχίζει άμεσα ο διοικητικός έλεγχος αυτής. Κατά τη διαδικασία του διοικητικού ελέγχου ο αρμόδιος υπάλληλος ελέγχει τα πρωτότυπα δικαιολογητικά που αφορούν σε δαπάνες, θέτει σε αυτά σφραγίδα του μέτρου, τα αναπαράγει σε αντίγραφα και επιστρέφει τα πρωτότυπα δικαιολογητικά στο Συντονιστή Φορέα.
12. Υπάρχει δυνατότητα υποβολής τελικής αίτησης πληρωμής και ολοκλήρωσης μιας πράξης με μικρότερο οικονομικό αντικείμενο, τηρώντας όμως σε κάθε περίπτωση τις δεσμεύσεις, συμβατικούς όρους και λοιπές προϋποθέσεις της παρούσας.
13. Προκειμένου μία δαπάνη να θεωρηθεί επιλέξιμη θα πρέπει το αντίστοιχο παραστατικό να έχει εξοφληθεί μετά την ημερομηνία επιλεξιμότητας των δαπανών και πριν από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης πληρωμής με εξαίρεση τη δαπάνη του ορκωτού λογιστή.
14. Σε περίπτωση που στην Ε.Ο. συμμετέχει μέλος με έδρα σε άλλο κράτος – μέλος της Ε.Ε. τότε οι δαπάνες καθίστανται επιλέξιμες εφόσον τεκμηριώνονται από παραστατικά που πραγματοποιούνται από το δικαιούχο με ελληνικό ΑΦΜ για την υλοποίηση του έργου ή μόνο ως προς την καθαρή αξία αυτής χωρίς να λαμβάνεται υπόψη οποιοδήποτε ποσό αφορά σε φόρο ή άλλη δαπάνη.
15. Τα απαιτούμενα δικαιολογητικά σε κάθε αίτηση πληρωμής θα καθοριστούν με εγκύκλιο του ΟΠΕΚΕΠΕ.
16. Στη τελική αίτηση πληρωμής θα πρέπει να προσκομιστούν τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τουλάχιστον τις απαραίτητες ενέργειες που πραγματοποιήθηκαν

για τη **δημοσιότητα των αποτελεσμάτων του έργου** σε εθνικό επίπεδο μέσω του Εθνικού Αγροτικού Δικτύου και σε ευρωπαϊκό επίπεδο μέσω του EIP-AGRI. Επίσης, δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τις όποιες επιπλέον των υποχρεωτικών ενεργειών πραγματοποιήθηκαν για το σκοπό αυτό.

17. Ειδικότερα, για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες, η **εξόφλησή** τους (τμηματική ή ολική) θα πρέπει να γίνεται ως ακολούθως:

- Για κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας άνω των πεντακοσίων (500) ευρώ (προ ΦΠΑ), θα πρέπει η τμηματική ή ολική εξόφλησή της, να γίνεται με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.
- Για κάθε είδους δαπάνη που αφορά σε αγορά αγαθών ή λήψη υπηρεσιών αξίας πεντακοσίων (500) ευρώ και κάτω (προ ΦΠΑ), θα πρέπει η τμηματική ή ολική εξόφλησή της, να γίνεται με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής ή/και με μετρητά.

Ως τραπεζικό μέσο πληρωμής, προκειμένου για την εφαρμογή των ανωτέρω, νοείται:

- Η κατάθεση μετρητών σε τραπεζικό λογαριασμό του προμηθευτή.
- Η μεταφορά μεταξύ λογαριασμών του δικαιούχου και του προμηθευτή εντός της ίδιας τράπεζας ή έμβασμα ανάμεσα σε λογαριασμούς διαφορετικών τραπεζών.
- Καταβολή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή, που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Πληρωμών ή Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος), είτε με μετρητά, είτε με μεταφορά μεταξύ λογαριασμών πληρωμών (μεταφορά εντός του ίδιου Ιδρύματος ή έμβασμα).
- Χρήση χρεωστικών ή πιστωτικών καρτών του δικαιούχου που πραγματοποιεί την πληρωμή ή/και όποιας άλλης κάρτας συνδέεται με ονομαστικό ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του λήπτη της ενίσχυσης (δικαιούχου) που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών του Ν. 3862/2010 (ήτοι Πιστωτικό Ίδρυμα, Ίδρυμα Ηλεκτρονικού Χρήματος ή Ίδρυμα Πληρωμών).
- Έκδοση επιταγής του δικαιούχου από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα.
- Χρήση ταχυδρομικής επιταγής – ταχυπληρωμής.

Σε περίπτωση που καταβάλλονται προκαταβολές έναντι της αξίας του προς αγορά αγαθού ή υπηρεσίας ή όταν πραγματοποιούνται τμηματικές καταβολές που αφορούν παραστατικό αξίας άνω των €500 προ ΦΠΑ, απαιτείται η χρήση τραπεζικού μέσου, ανεξαρτήτως του ποσού της κάθε τμηματικής καταβολής ή προκαταβολής.

Δεν είναι αποδεκτές εξοφλήσεις μέσω επιταγών τρίτων ή συναλλαγματικών.

Οι δαπάνες που αφορούν σε αμοιβές προσωπικού, εξοφλούνται αποκλειστικά με τη χρήση τραπεζικού μέσου πληρωμής.

Σε σχέση με τα απαιτούμενα στοιχεία και δικαιολογητικά για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω τραπεζικού μέσου πληρωμής ισχύουν τα ακόλουθα:

- Μεταφορά Ποσού από τον Λογαριασμό του Έργου σε λογαριασμό του Προμηθευτή (εταιρικό τραπεζικό λογαριασμό ή σε επαγγελματικό λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται αντίγραφο του εγγράφου της τράπεζας ή του Παρόχου Υπηρεσιών Πληρωμών για μεταφορά χρημάτων από το οποίο θα προκύπτουν τα στοιχεία των λογαριασμών δικαιούχου και προμηθευτή.
- Κατάθεση Μετρητών στον τραπεζικό λογαριασμό ή σε ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών του προμηθευτή. Απαιτείται αντίγραφο κατάθεσης του ποσού στον τραπεζικό λογαριασμό ή στο λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών από το οποίο θα προκύπτει ως δικαιούχος του λογαριασμού ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ως καταθέτης ο δικαιούχος.
- Ηλεκτρονική Συναλλαγή (κίνηση web-banking ή κίνηση μεταφοράς μέσω web από και προς ταυτοποιημένο λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών). Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται αντίγραφο της ηλεκτρονικής συναλλαγής από το οποίο θα προκύπτει ο λήπτης του ποσού πληρωμής, δηλαδή ο προμηθευτής των αγαθών και υπηρεσιών και ο πληρωτής/καταθέτης, δηλαδή ο δικαιούχος της ενίσχυσης.
- Έκδοση Τραπεζικής Επιταγής από το φορέα – μέλος της Ε.Ο. προς τον προμηθευτή. Πρόκειται για επιταγές που εκδίδονται από νόμιμα λειτουργούσα στην Ελλάδα τράπεζα, είτε με αντίστοιχη κατάθεση μετρητών στην τράπεζα από το δικαιούχο, είτε με χρέωση του Λογαριασμού του Έργου. Θα πρέπει να έχει εκδοθεί σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται αντίγραφο του σώματος της επιταγής και του οπισθόφυλλου καθώς και κίνηση του λογαριασμού του φορέα για την απόδειξη της είσπραξης της επιταγής.
- Εξόφληση μέσω Κάρτας Πληρωμών (χρεωστικής, πιστωτικής, προπληρωμένης). Προϋπόθεση για την πιστοποίηση της πληρωμής είναι η κάρτα να έχει εκδοθεί στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης, είτε να συνδέεται απαραίτητως με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε Πάροχο Υπηρεσιών Πληρωμών στο όνομα του δικαιούχου της ενίσχυσης.

Σε κάθε περίπτωση πρέπει να υπάρχει επαρκής διαδρομή ελέγχου, δηλαδή να αποδεικνύεται η αγορά των αντίστοιχων αγαθών/υπηρεσιών και η χρέωση της κάρτας του Δικαιούχου (ανεξάρτητα εάν η συναλλαγή αυτή πραγματοποιείται με δόσεις ή με εφάπαξ καταβολή). Για την πιστοποίηση απαιτείται αντίγραφο κίνησης κάρτας όπου αποτυπώνονται οι σχετικές κινήσεις και στο οποίο εμφανίζονται οι δόσεις ή η εφάπαξ καταβολή για τη συναλλαγή. Στην περίπτωση που η δαπάνη εξοφλείται σε δόσεις θα πρέπει να έχει εξοφληθεί το σύνολο αυτής σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησής της.

- Έκδοση Ταχυδρομικής Επιταγής – Ταχυπληρωμής. Πραγματοποιείται με κατάθεση μετρητών του δικαιούχου στα ΕΛΤΑ για εξόφληση του προμηθευτή, σε χρόνο προγενέστερο της ημερομηνίας πιστοποίησης της δαπάνης. Για την πιστοποίηση της πληρωμής απαιτείται αποδεικτικό έκδοσης και είσπραξης της ταχυδρομικής επιταγής, όπου θα αναγράφονται τα στοιχεία του δικαιούχου και του προμηθευτή.

Για συναλλαγές που εξοφλούνται μέσω μετρητών απαιτείται απόδειξη είσπραξης.

Για την επιβεβαίωση της εξόφλησης των ανωτέρω συναλλαγών ο δικαιούχος θα πρέπει να προσκομίζει υποχρεωτικά εκτός από τα τιμολόγια:

- Αντίγραφο κίνησης (extrait) του Λογαριασμού του Έργου για το σύνολο της ελεγχόμενης χρονικής περιόδου.
- Αναλυτικό καθολικό (καρτέλα) προμηθευτή (λογαριασμός 50) ή καρτέλα από υποσύστημα διαχείρισης προμηθευτών για το σύνολο των προμηθευτών που σχετίζονται με τις δηλωθείσες δαπάνες.
- Τα εξοφλημένα τιμολόγια θα πρέπει είτε να αναγράφουν τη λέξη «ΕΞΟΦΛΗΘΗ» στο σώμα τους και να φέρουν σφραγίδα και υπογραφή του εκδότη, είτε να συνοδεύονται από εξοφλητική απόδειξη στην οποία θα αναφέρεται και ο τρόπος εξόφλησης και τα τιμολόγια που αφορά.

Δεν θα γίνονται αποδεκτά παραστατικά τα οποία υποβάλλονται σε αντίγραφα λόγω απώλειας των πρωτοτύπων, εξαιρουμένων των αποδεδειγμένων περιπτώσεων ανωτέρας βίας που δεν οφείλονται σε υπαιτιότητα του δικαιούχου.

Ο δικαιούχος υποχρεούται στην τήρηση ξεχωριστής λογιστικής μερίδας για την πράξη στην οποία θα καταχωρίζονται όλες οι σχετικές δαπάνες του έργου. Σε περίπτωση μη τήρησης ξεχωριστής λογιστικής μερίδας θα πρέπει να είναι διακριτό το σύνολο των δαπανών του έργου.

Δεν επιτρέπεται κατακερματισμός της δαπάνης που οδηγεί σε αποφυγή των υποχρεώσεων για τους αποδεκτούς τρόπους εξόφλησης (δηλαδή δεν επιτρέπεται

έκδοση μεγαλύτερου αριθμού τιμολογίων με σκοπό την μετάπτωση σε κατηγορία για την οποία η εξόφληση των δαπανών αυτών προβλέπεται να γίνεται με μετρητά).

Δεν είναι επιτρεπτή η εξόφληση προμηθευτή μέσω λογαριασμών και παραστατικών των εταίρων /μετόχων της δικαιούχου επιχείρησης.

Για να είναι επιλέξιμες οι δαπάνες οργάνων & εξοπλισμού πρέπει τα επιχορηγούμενα πάγια (υλικά και άυλα) να έχουν καταχωρηθεί στο μητρώο παγίων του δικαιούχου σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα και οι αποσβέσεις να διενεργούνται με βάση την εθνική φορολογική νομοθεσία (Κ.Φ.Ε.).

Σε περιπτώσεις προμηθειών από το εξωτερικό, για τα τιμολόγια που είναι ξενόγλωσσα απαιτείται μετάφρασή τους στην ελληνική γλώσσα από επίσημο φορέα, ώστε να καταστεί δυνατή η πιστοποίηση της επιλεξιμότητας της δαπάνης. Επίσης, πρέπει να προσκομίζονται για την πιστοποίηση των δαπανών όλα τα συνοδευτικά έγγραφα και οι αντίστοιχες τραπεζικές συναλλαγές, ώστε να είναι δυνατή η ύπαρξη αξιόπιστης διαδρομής ελέγχου για την προμήθεια, τη διακίνηση και την παράδοση των προϊόντων και την εξόφληση του προμηθευτή.

Άρθρο 25

Διοικητικός έλεγχος της αίτησης πληρωμής – επαλήθευση – πιστοποίηση και ολοκλήρωση της πράξης

1. Ο διοικητικός έλεγχος των αιτημάτων πληρωμής διενεργείται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα ο οποίος πιστοποιεί το ποσοστό ολοκλήρωσης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου που αφορά σε κάθε αίτηση πληρωμής, σύμφωνα με το οποίο αποφασίζεται το ύψος του ποσού που θα καταβληθεί στο δικαιούχο και σύμφωνα με τη διαδικασία 1.6.4 «Διοικητικός έλεγχος και έγκριση αιτήσεων πληρωμής ή προκαταβολής» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει.
2. Για τις αιτήσεις που κρίνονται πλήρεις διενεργείται διοικητικός έλεγχος. Σε περίπτωση διαπίστωσης ελλείψεων, ενημερώνεται ο δικαιούχος προκειμένου να προβεί στις απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες. Ο διοικητικός έλεγχος δύναται να διενεργείται με την υποστήριξη του ΠΣΚΕ και χρησιμοποιείται τυποποιημένο έντυπο. Ο έλεγχος δύναται να συνίσταται: α) στη διενέργεια διασταυρωτικών ελέγχων με διαθέσιμες βάσεις δεδομένων, όπου απαιτείται, β) στην εξέταση της συμφωνίας των υποβληθέντων με τα σχετικά υποδείγματα και γ) στην εξακρίβωση της νομιμότητας και πληρότητας των υποβαλλόμενων δικαιολογητικών του αιτήματος ώστε τελικά να επαληθευτεί η ολοκληρωμένη

ενέργεια σε σχέση με την αντίστοιχη αίτηση στήριξης, όπως αυτή έχει εγκριθεί (επιλεξιμότητα, επίτευξη στόχων κ.λπ.).

3. Στο πλαίσιο του διοικητικού ελέγχου των αιτήσεων πληρωμής, ο αρμόδιος για τον έλεγχο της αίτησης υπάλληλος δύναται να ζητήσει συμπληρωματικά στοιχεία, να προτείνει αιτιολογημένα περικοπή μέρους ή του συνόλου των δαπανών αν αυτές κριθούν ότι δεν αφορούν στο έργο ή κριθούν υπερβολικές ως προς το κόστος τους ή και την απένταξη του δικαιούχου από το καθεστώς ενισχύσεων.
4. Στην περίπτωση που τα αναμενόμενα αποτελέσματα του επιχειρησιακού σχεδίου δεν είναι τα προσδοκώμενα, τότε στην έκθεση ολοκλήρωσης αυτού πρέπει να υπάρχει σαφής και αιτιολογημένη τεκμηρίωση.
5. Ο διοικητικός έλεγχος της Δράσης 2 περιλαμβάνει οπωσδήποτε μία (1) επιτόπια επίσκεψη στον τόπο υλοποίησης του πιλοτικού έργου ή στο σημείο που θα επιλεγεί από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα ως καταλληλότερο (ή καταλληλότερα) για την πιστοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου. Ο αριθμός των επιτόπιων επισκέψεων της Δράσης 2 δύναται να αυξηθεί αν κριθεί απαραίτητο από τον ΕΦΔ ή στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης στο πλαίσιο της Δράσης 2 και των Υπομέτρων 4.1 και 4.2.1. Για την υλοποίηση των επιτόπιων επισκέψεων ισχύουν τα εξής:
  - 5.1 Η εν λόγω επιτόπια επίσκεψη διενεργείται με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα μετά την υποβολή της τελικής αίτησης πληρωμής.
  - 5.2 Ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή ο φορέας στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα αποστέλλει μέσω συμβατικού ή ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, σε εύλογο χρονικό διάστημα πριν τη διενέργεια της επιτόπιας επαλήθευσης, ενημερωτικό έγγραφο ειδοποίησης στο Συντονιστή Φορέα.
  - 5.3 Η παρουσία κατά τη διάρκεια της επιτόπιας επίσκεψης των αρμοδίων στελεχών του δικαιούχου (Ε.Ο.) και απαραίτητα του Συντονιστή Φορέα αποτελεί βασική προϋπόθεση για την ομαλή διεξαγωγή της.
  - 5.4 Τα πορίσματα / αποτελέσματα των ανωτέρω επιτόπιων επισκέψεων λαμβάνονται υπόψη κατά το διοικητικό έλεγχο. Σε περίπτωση που η επιτόπια επίσκεψη δεν επιβεβαιώνει τα δικαιολογητικά σχετικά με την υλοποίηση του πιλοτικού έργου γίνονται οι σχετικές αλλαγές στα αποτελέσματα του διοικητικού ελέγχου.
  - 5.5 Σε περίπτωση που διαπιστωθούν τυχόν ελλείψεις που εντοπίστηκαν στην επιτόπια επίσκεψη τα σχετικά στοιχεία είναι δυνατόν να αποσταλούν εντός δέκα (10) εργάσιμων ημερών από τη γνωστοποίησή τους στο δικαιούχο.
6. Για τη διενέργεια των επιτόπιων επισκέψεων συστήνεται, κάθε φορά, από το Γενικό Γραμματέα Αγροτικής Πολιτικής & Διαχείρισης Κοινοτικών Πόρων ή από τον Περιφερειάρχη, διμελής Επιτροπή η οποία αποτελείται από στελέχη του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα από τον ΟΠΕΚΕΠΕ (κατά προτίμηση

- γεωπόνους ή γεωτεχνικούς) και αν κριθεί απαραίτητο από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα από μέλος του Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών της Γενικής Γραμματείας Έρευνας & Τεχνολογίας. Σκοπός των επιτόπιων επισκέψεων είναι η πιστοποίηση του φυσικού αντικειμένου της πράξης, σύμφωνα με τους όρους της Απόφασης Ένταξης (αρχικής ή τροποποιημένης) καθώς και η πιστοποίηση του οικονομικού αντικειμένου με βάση τα προσκομισθέντα παραστατικά και λοιπά δικαιολογητικά.
7. Με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα οι Διοικητικοί Έλεγχοι των Αιτήσεων Πληρωμής δύνανται να καταχωρίζονται στο ΠΣΚΕ και μεταφέρονται στο ΟΠΣΑΑ μέσω κατάλληλης διαδικτυακής υπηρεσίας που παρέχεται από το ΟΠΣΑΑ.
  8. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή ο φορέας στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα εκδίδει απόφαση έγκρισης διάθεσης πίστωσης στην οποία αναγράφονται ιδίως το συνολικό ποσό που πρέπει να καταβληθεί στους δικαιούχους με βάση τις προβλέψεις πληρωμών, όπως διαμορφώθηκε από τους αντίστοιχους διοικητικούς ελέγχους, η Συλλογική Απόφαση (Σ.Α.Ε.), ο ενάριθμος (Κ.Α.Ε.) και ο τίτλος του έργου του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων από το οποίο θα πραγματοποιηθεί η διάθεση της πίστωσης. Η Απόφαση Έγκρισης Διάθεσης Πίστωσης καταχωρίζεται στο ΟΠΣΑΑ και διαβιβάζεται στη Γενική Διεύθυνση Οικονομικών Υπηρεσιών, Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης του ΥΠΑΑΤ.
  9. Η Διεύθυνση Οικονομικής Διαχείρισης του ΥΠΑΑΤ, σε συνέχεια της ως άνω απόφασης, εκδίδει εντολή κατανομής πίστωσης με την οποία μεταφέρονται οι πιστώσεις στον Ειδικό Λογαριασμό Εγγυήσεων Γεωργικών Προϊόντων (ΕΛΕΓΕΠ). Την εντολή αυτή διαβιβάζει στην Τράπεζα της Ελλάδος, την αναρτά στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και την καταχωρίζει στο ΟΠΣΑΑ.
  10. Για κάθε πληρωμή ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή ο φορέας στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα συντάσσει φάκελο πληρωμής σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο τον οποίο διαβιβάζει στον ΟΠΕΚΕΠΕ με ένδειξη «Μερική Πληρωμή» ή «Τελική Πληρωμή».
  11. Στις περιπτώσεις επιβολής μειώσεων ή κυρώσεων, οι δικαιούχοι έχουν τη δυνατότητα υποβολής ενδικοφανούς προσφυγής σύμφωνα με τη διαδικασία 1.6.5 “Καταβολή δημόσιας ενίσχυσης” του ΣΔΕ, όπως ισχύει. Η ενδικοφανής προσφυγή εξετάζεται από την Τριμελή Επιτροπή Ενστάσεων του άρθρου 19 της παρούσας.
  12. Έπειτα από την ολοκλήρωση των διαδικασιών για την τελική πληρωμή του παρόντος άρθρου και εφόσον διαπιστωθεί ορθή ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου (πυλοτικού έργου ή/και παραγωγικής επένδυσης) και η τελική αίτηση πληρωμής κριθεί ως επιτυχής, η πράξη θεωρείται ολοκληρωμένη. Διευκρινίζεται ότι ως ορθή ολοκλήρωση του φυσικού αντικειμένου νοείται η ολοκλήρωση του πυλοτικού έργου όπως αυτό έχει προβλεφθεί στην αίτηση στήριξης και την απόφαση ένταξης, ανεξαρτήτως αποτελεσμάτων (θετικά ή αρνητικά). Με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα εκδίδεται και καταχωρείται μέσω ΟΠΣΑΑ Απόφαση Ολοκλήρωσης

της Πράξης, σύμφωνα με τη διαδικασία 1.6.6 «Ολοκλήρωση πράξης» του ΣΔΕ (όπως ισχύει), η οποία και κοινοποιείται στο δικαιούχο.

13. Η οικονομική στήριξη καταβάλλεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ στον τραπεζικό Λογαριασμό κάθε φορέα – μέλους της Ε.Ο. σε βάση με τα αποτελέσματα των διοικητικών ελέγχων των αιτήσεων πληρωμής και πραγματοποιείται σύμφωνα με την διαδικασία 1.6.5 «Καταβολή δημόσιας ενίσχυσης» του ΣΔΕ. Η ενίσχυση καταβάλλεται σε κάθε περίπτωση σε λογαριασμό των μελών της Ε.Ο. και δεν επιτρέπεται η εκχώρηση και καταβολή του ποσού σε λογαριασμό τρίτου.

Άρθρο 26

Ανάκληση της αίτησης πληρωμής

1. Οι δικαιούχοι μπορούν να ανακαλέσουν την αίτηση πληρωμής οποτεδήποτε μετά την υποβολή της και μέχρι την ολοκλήρωση της πράξης σύμφωνα με το άρθρο 3, Καν (ΕΕ) 809/2014 και τη διαδικασία 1.6.2 «Ανάκληση αιτήσεων πληρωμής» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει. Δεν μπορεί να υποβληθεί αίτημα ανάκλησης ως προς τα μέρη που έχουν ελεγχθεί και για τα οποία έχουν διαπιστωθεί ευρήματα ή εφόσον έχει αναγγελθεί επιτόπια επίσκεψη στον δικαιούχο.
2. Το αίτημα ανάκλησης της αίτησης πληρωμής δύναται να υποβάλλεται ηλεκτρονικά στο ΠΣΚΕ. Στη συνέχεια το εν λόγω αίτημα ανάκλησης, υποβάλλεται υπογεγραμμένο από το Συντονιστή Φορέα συνοδευόμενο από όλα τα δικαιολογητικά εγγράφως στον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα το αργότερο εντός πέντε (5) εργάσιμων ημερών από την ηλεκτρονική υποβολή του.
3. Με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, η αίτηση ανάκλησης δύναται να μεταφέρεται από το ΠΣΚΕ στο ΟΠΣΑΑ με κατάλληλη υπηρεσία διαδικτύου που παρέχεται από το τελευταίο. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή ο φορέας στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα εξετάζει τα σχετικά αιτήματα ανάκλησης άμεσα μετά τη φυσική υποβολή και ενεργεί ως εξής:
  - 3.1 Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί αλλά η αίτηση ανάκλησης δεν έχει περιληφθεί σε παρτίδα πληρωμής, τότε καταχωρίζεται στο ΠΣΚΕ το παραδεκτό της ανάκλησης και ενημερώνεται εγγράφως ο δικαιούχος.
  - 3.2 Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί και η αίτηση ανάκλησης έχει περιληφθεί σε παρτίδα αλλά δεν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη, αφού αυτή εξαιρεθεί από την παρτίδα με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ύστερα από σχετική ενημέρωση από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, τότε καταχωρίζεται στο ΠΣΚΕ το παραδεκτό της ανάκλησης και ενημερώνεται εγγράφως ο δικαιούχος.
  - 3.3 Αν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη στο δικαιούχο με την αίτηση ανάκλησης δημιουργείται υποχρέωση επιστροφής του συνόλου της στήριξης και ακολουθείται η διαδικασία ανάκτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.

4. Η ανάκληση επαναφέρει το δικαιούχο στη θέση που βρισκόταν πριν υποβάλει την εν λόγω ανακαλούμενη αίτηση πληρωμής.
5. Με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα γίνεται ενημέρωση του ΟΠΣΑΑ σχετικά με την αποδοχή της ανάκλησης πληρωμής και ενημερώνεται ο δικαιούχος μέσω αποστολής μηνύματος στην διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου που έχει δηλώσει.

Άρθρο 27

Διόρθωση προφανών σφαλμάτων

1. Η διόρθωση προφανών σφαλμάτων πραγματοποιείται σύμφωνα με τη διαδικασία Ι.6.3. «Διόρθωση προφανών σφαλμάτων στις αιτήσεις πληρωμής» που περιγράφεται στο ΣΔΕ, όπως ισχύει.
2. Η διαδικασία διόρθωσης προφανών σφαλμάτων εφαρμόζεται οριζόντια από τη στιγμή που υποβάλλεται η αίτηση στήριξης ή η αίτηση πληρωμής και μέχρι την ολοκλήρωση της αντίστοιχης διαδικασίας. Ως προφανή σφάλματα μπορεί να αναγνωρίζονται ενδεικτικά αναριθμητισμοί ή αναγραμματισμοί, λάθη στα δεκαδικά ψηφία, λάθος στο ΑΦΜ ή στο όνομα του δικαιούχου.
3. Οι δικαιούχοι μπορούν, σε περιπτώσεις προφανών σφαλμάτων, να διορθώνουν και να προσαρμόζουν τις αιτήσεις τους ή/και τα συνυποβαλλόμενα δικαιολογητικά, οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή τους, σύμφωνα με το άρθρο 4, Καν (ΕΕ) 809/2014.
4. Για το σκοπό αυτό υποβάλλουν στον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, τροποποιημένη ή νέα συμπληρωματική αίτηση, συνοδευόμενη από τα σχετικά δικαιολογητικά, περιγράφοντας το προφανές σφάλμα. Η συμπληρωματική αίτηση ελέγχεται και εγκρίνεται από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα.
5. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή ο φορέας στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα εφόσον αναγνωρίσει ότι πρόκειται για προφανές σφάλμα διενεργεί τις απαραίτητες διορθώσεις. Η αποδοχή προφανούς σφάλματος επί αιτήματος πληρωμής μπορεί να επιφέρει τα εξής:
  - 5.1 Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί αλλά η αίτηση που περιέχει τα προφανή σφάλματα δεν έχει περιληφθεί σε παρτίδα, τότε τροποποιείται η εν λόγω αίτηση.
  - 5.2 Αν ο διοικητικός έλεγχος έχει ολοκληρωθεί και η αίτηση που περιέχει τα προφανή σφάλματα έχει περιληφθεί σε παρτίδα αλλά δεν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη, τότε τροποποιείται η εν λόγω αίτηση, αφού αυτή εξαιρεθεί από την παρτίδα με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ.
  - 5.3 Αν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη στο δικαιούχο και με την διόρθωση προκαλείται καταβολή επιπλέον στήριξης τότε αυτή καταβάλλεται, εφόσον το συνολικό ποσό δεν υπερβαίνει το αρχικό αναλογούν ποσό της στήριξης.

- 5.4 Αν έχει καταβληθεί η αναλογούσα στήριξη στο δικαιούχο και δημιουργείται υποχρέωση επιστροφής μέρους ή του συνόλου της στήριξης, ακολουθείται η διαδικασία ανάκτησης των αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών.
6. Με ευθύνη του ΟΠΕΚΕΠΕ ή του φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα, για τη διόρθωση των προφανών σφαλμάτων ενημερώνονται και οι σχετικές καταχωρήσεις στο ΟΠΣΑΑ και στο ΠΣΚΕ.

Άρθρο 28

Μακροχρόνιες υποχρεώσεις δικαιούχων

Κάθε φορέας – μέλος της Ε.Ο. υποχρεούται για πέντε (5) έτη μετά την έκδοση της Απόφασης Ολοκλήρωσης της πράξης να τηρεί όλα τα πρωτότυπα δικαιολογητικά και παραστατικά στοιχεία των δαπανών για το μέρος του έργου που υλοποίησε και να τα θέτει στη διάθεση των αρμοδίων οργάνων (ΕΥΔ ΠΑΑ, ΕΥΕ ΠΑΑ, ΕΥΔ ΕΠ της αντίστοιχης Περιφέρειας, ΟΠΕΚΕΠΕ) ή της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον ζητηθεί σχετικός έλεγχος, ανεξαρτήτως αν από άλλες διατάξεις της εθνικής νομοθεσίας δεν υποχρεούνται στη διατήρηση των δικαιολογητικών και παραστατικών του έργου.

Επιπροσθέτως, οι ερευνητικοί οργανισμοί που η χρηματοδότησή τους στο πλαίσιο της παρούσας Δράσης έχει χαρακτηριστεί ως μη κρατική ενίσχυση, πρέπει με βάση την Εγκύκλιο 49939/ΕΥΚΕ1942/13.05.2016 της Ειδικής Υπηρεσίας Κρατικών Ενισχύσεων να διαχωρίζουν σαφώς και με λογιστική παρακολούθηση τις οικονομικές και μη οικονομικές δραστηριότητες που ασκούν, και να παρέχουν τα αποδεικτικά στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της κατανομής μεταξύ αυτών εφόσον ζητηθούν από τον ΕΦΔ ή άλλο εθνικό ή κοινοτικό όργανο ελέγχου. Ο ΟΠΕΚΕΠΕ ή ο φορέας στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα ελέγχει ιδιαίτερα την πλήρωση των προϋποθέσεων με τις οποίες θεωρήθηκε ότι ο Ερευνητικός Οργανισμός εμπίπτει στις διατάξεις του άρθρου 2.1.1, σημείο 19 της ανωτέρω Ανακοίνωσης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο ολοκλήρωσης των πράξεων.

Οι δικαιούχοι που υλοποιούν παραγωγική επένδυση στο πλαίσιο της Δράσης 2 και των Υπομέτρων 4.1 και 4.2 πρέπει να τηρούν τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις που προβλέπει το θεσμικό πλαίσιο των αντίστοιχων Υπομέτρων.

Άρθρο 29

Δειγματοληπτικοί επιτόπιοι έλεγχοι, έκτακτοι έλεγχοι και έλεγχοι εποπτείας

Για τους δειγματοληπτικούς επιτόπιους ελέγχους, τους έκτακτους ελέγχους καθώς και τους ελέγχους εποπτείας εφαρμόζεται ότι ορίζεται στο Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΠΑΑ 2014 – 2020, όπως ισχύει.

Άρθρο 30

Κυρώσεις από την αθέτηση των όρων και προϋποθέσεων

1. Εφόσον κατά την διάρκεια των ελέγχων των αιτημάτων στήριξης και πληρωμών και εν γένει κατά τη διάρκεια παρακολούθησης της υλοποίησης των πράξεων, διαπιστωθούν σοβαρές παρατυπίες επιβάλλονται οι κατά περίπτωση κυρώσεις του παρόντος άρθρου σύμφωνα με τα άρθρα 63 και 64 του Καν. (ΕΕ) 1306/2013, το άρθρο 63 του Καν. (Ε.Ε.) 809/2014 και το άρθρο 35 του Καν. (ΕΕ) 640/ 2014 όπως ισχύουν και τις σχετικές εθνικές διατάξεις περί επιστροφής αχρεωστήτως καταβληθέντων ποσών στο Πρόγραμμα Αγροτικής Ανάπτυξης 2014-2020.
2. Ως σοβαρές αποκλίσεις για τα συγκεκριμένα Υπομέτρα θεωρούνται αυτές που σχετίζονται με τους όρους επιλεξιμότητας, με τις δεσμεύσεις και τους λοιπούς συμβατικούς όρους της απόφασης ένταξης. Ενδεικτικά αναφέρονται οι εξής διακριτές περιπτώσεις:
  - Αποκλίσεις από την ορθή ολοκλήρωση του επιχειρησιακού σχεδίου (ανεξαρτήτως εξαγόμενων αποτελεσμάτων και συμπερασμάτων, αν δηλαδή αυτά είναι θετικά ή μη) και ειδικά ως προς το περιεχόμενο των δεσμεύσεων ή των καταληκτικών προθεσμιών επίτευξής τους.
  - Διακοπή της συνεργασίας των μελών της Ε.Ο.
  - Αλλαγή των μελών της Ε.Ο. που δεν έγινε αποδεκτή από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα.
  - Μείωση βαθμολογίας του δικαιούχου, ύστερα από αναβαθμολόγηση του δικαιούχου κάτω από το ελάχιστο όριο βαθμολογίας ή τη βαθμολογία του τελευταίου επιλεγέντα δικαιούχου.
  - Μη υποβολή αίτησης στήριξης δικαιούχου της Δράσης 1 για τη Δράση 2.
3. Στην περίπτωση των παραπάνω σοβαρών αποκλίσεων η πράξη δύναται να τεθεί σε καθεστώς επιτήρησης, σύμφωνα με το άρθρο 66 παρ. 4 του Ν. 4314/2014, από τον ΟΠΕΚΕΠΕ ή το φορέα στον οποίο εκχωρείται η αρμοδιότητα. Στα έργα που τίθενται σε καθεστώς επιτήρησης γίνεται αποστολή προειδοποιητικής επιστολής στο Συντονιστή Φορέα στην οποία προσδιορίζονται οι αποκλίσεις και καθορίζονται διορθωτικά μέτρα και περίοδος συμμόρφωσης του δικαιούχου.
4. Για τους δικαιούχους οι οποίοι, είτε δεν μπορούν να ληφθούν διορθωτικά μέτρα είτε δεν συμμορφώθηκαν σύμφωνα με τις παρατηρήσεις της προειδοποιητικής επιστολής και χωρίς να συντρέχει περίπτωση ανώτερης βίας ή εξαιρετικής περίπτωσης:
  - 4.1 Αθετούν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις
  - 4.2 Δεν συμμορφώνονται με ενδεχόμενες συστάσεις
  - 4.3 Αθετούν τους όρους επιλεξιμότητας και τις δεσμεύσεις του θεσμικού πλαισίου
  - 4.4 Δεν υλοποιούν ορθά το επιχειρησιακό τους σχέδιο
  - 4.5 Δηλώνουν ψευδή στοιχεία προκειμένου να λάβουν τις ενισχύσεις του Υπομέτρου ή δεν δηλώνουν τα απαραίτητα στοιχεία λόγω αμέλειας
  - 4.6 Επιθυμούν να αποδεσμευτούν από το πρόγραμμα, επιστρέφοντας οικειοθελώς την καταβληθείσα στήριξη,

εφαρμόζονται οι ακόλουθες κυρώσεις:

- Ανακαλείται η απόφαση ένταξης στο πρόγραμμα.
- Ενισχύσεις που έχουν χορηγηθεί επιστρέφονται στο σύνολό τους εντόκως ως αχρεωστήτως καταβληθείσες.

Δικαιούχοι που δηλώνουν ψευδή στοιχεία ή με πρόθεση αποκρύπτουν στοιχεία προκειμένου να λάβουν τις ενισχύσεις του Μέτρου, αποκλείονται από την παροχή στήριξης καθώς και από την υποβολή πρότασης σε επόμενη πρόσκληση στο πλαίσιο του ίδιου Μέτρου.

5. Για τους δικαιούχους που δεν τηρούν τις μακροχρόνιες υποχρεώσεις η δημόσια οικονομική ενίσχυση που τους έχει καταβληθεί ανακτάται ως αχρεωστήτως καταβληθείσα σύμφωνα με τις εκάστοτε ισχύουσες διατάξεις.
6. Εφόσον κατά το διοικητικό έλεγχο των αιτήσεων πληρωμής, υπάρχει διαφορά κατά ποσοστό μεγαλύτερο του 10%, μεταξύ του ποσού (x) που πρέπει να καταβληθεί στο δικαιούχο με βάση την αίτηση πληρωμής και του ποσού (y) που είναι επιλέξιμο και πρέπει να καταβληθεί στο δικαιούχο μετά το διοικητικό έλεγχο αυτής, επιβάλλεται διοικητική κύρωση και συγκεκριμένα μείωση στο ποσό (y). Το ποσό της μείωσης θα ισούται με τη διαφορά μεταξύ των δύο ποσών και θα είναι $(x - y)$. Άρα ο δικαιούχος θα λαμβάνει το ποσό $(z) = y - (x - y)$. Το εν λόγω ποσό δεν μπορεί να υπερβαίνει την πλήρη ανάκτηση της στήριξης. Η προαναφερόμενη διοικητική κύρωση επιβάλλεται κατ' αναλογία για μη επιλέξιμο τίμημα της πράξης που εντοπίζεται κατά τη διάρκεια της πράξης μέσω σχετικών ελέγχων. Συνεπώς αν από αποτέλεσμα ελέγχου που διενεργείται χρονικά μεταξύ της απόφασης ένταξης και του τελικού αιτήματος πληρωμής προκύψει μείωση του αρχικού ποσού στήριξης, τότε εκτός από τη μείωση θα επιβάλλεται και η σχετική ποινή. Σημειώνεται ότι δεν επιβάλλονται κυρώσεις αν ο δικαιούχος μπορεί να αποδείξει έναντι της αρμόδιας αρχής ότι δεν ευθύνεται για την ένταξη του μη επιλέξιμου ποσού ή εάν η αρμόδια αρχή κρίνει με αιτιολογημένο τρόπο ότι ο εν λόγω δικαιούχος δεν υπέχει ευθύνη.
7. Δεν επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις όταν η μη συμμόρφωση οφείλεται σε ανωτέρα βία, εξαιρετικές περιστάσεις, προφανή σφάλματα τα οποία αναγνωρίζει η αρμόδια αρχή, σφάλμα της αρμόδιας αρχής ή άλλης αρχής και εφόσον το σφάλμα δεν μπορούσε να εντοπιστεί εύλογα από το πρόσωπο το οποίο αφορά η διοικητική κύρωση και όταν η αρμόδια αρχή πεισθεί ότι το συγκεκριμένο πρόσωπο δεν ευθύνεται για τη μη συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις.
8. Για τις ανωτέρω αναφερόμενες κυρώσεις του παρόντος άρθρου συντάσσονται μέσω του ΠΣΚΕ σχετικά πορίσματα από την Υπηρεσία που διενεργεί τον έλεγχο.

Άρθρο 31

Ανωτέρα βία και έκτακτες ή εξαιρετικές περιστάσεις

Ως περιπτώσεις ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων δύναται να θεωρηθούν ενδεικτικά οι ακόλουθες ιδίως περιπτώσεις:

Α) Σοβαρή φυσική καταστροφή που προκαλεί σημαντική ζημιά στις εκτάσεις που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου

Β) Καταστροφή, λόγω ατυχήματος, κτιρίων που χρησιμοποιούνται στην εκτροφή ζώων για την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου.

Γ) Επιζωοτία ή νόσος των φυτών, που πλήττει αντιστοίχως ένα μέρος ή το σύνολο των ζώων ή των καλλιεργειών που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου, για τα έτη υλοποίησης του επιχειρησιακού σχεδίου.

Δ) Απαλλοτρίωση του συνόλου ή σημαντικού τμήματος των εκτάσεων που χρησιμοποιούνται για την υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου, εφόσον δεν ήταν προβλέψιμη κατά την ημέρα υποβολής της αίτησης.

Σε περιπτώσεις γεγονότων ανωτέρας βίας και εξαιρετικών περιστάσεων, ο δικαιούχος εξετάζονται κοινοποιεί στον ΕΦΔ εντός δεκαπέντε (15) εργάσιμων ημερών από τη λήξη τους, έγγραφο με το οποίο εξειδικεύει τα γεγονότα αυτά συνοδευόμενο με τα απαραίτητα αποδεικτικά..

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ**

Ε. ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΣΥΜΦΩΝΗΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΗΣ ΠΡΑΞΗΣ / ΈΡΓΟΥ

«.....»

ΣΤΟ ΥΠΟΜΕΤΡΟ ..... (16.1 - 16.2 ή 16.1 – 16.5) ΤΟΥ ΠΑΑ 2014-2020

[Τονίζεται ότι το περιεχόμενο (κείμενο άρθρων) του παρόντος σχεδίου συμφωνητικού δεν είναι δεσμευτικό, αλλά ενδεικτικό, και μπορεί να τροποποιηθεί αναλόγως, σύμφωνα με τις τελικές συμφωνίες των συμβαλλομένων μερών. Ωστόσο θα πρέπει να περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον διατάξεις για τα ζητήματα που θεωρείται ότι είναι απαραίτητο να διευθετούνται με το συμφωνητικό συνεργασίας, σύμφωνα με το θεσμικό πλαίσιο του Υπομέτρου].

Στ..... (τόπος), σήμερα την ..... (ημερομηνία), οι κατωτέρω αναφερόμενοι συμβαλλόμενοι:

1. ...., που εδρεύει στην....., όπως εκπροσωπείται νόμιμα από τ... .. κ... .., δυνάμει¹ του ....., και ο οποίος θα αποκαλείται εφεξής στην παρούσα χάριν συντομίας «Συντονιστής Φορέας»

2. ...., που εδρεύει στην....., όπως εκπροσωπείται νόμιμα από τ... .. κ... .., δυνάμει του ....., και ο οποίος θα αποκαλείται εφεξής στην παρούσα χάριν συντομίας «.....²»

3. ...., με την επωνυμία ....., που εδρεύει στην....., όπως εκπροσωπείται νόμιμα από τ... .. κ... .., δυνάμει του ....., και ο οποίος θα αποκαλείται εφεξής στην παρούσα χάριν συντομίας «.....»

[.....]

Έχοντας υπόψη:

¹ Εφόσον απαιτείται να αναφέρονται τα νομιμοποιητικά έγγραφα για την εξουσιοδότηση υπογραφής του παρόντος, όπως π.χ. αποφάσεις διοικητικών συμβουλίων ή άλλων αρμόδιων οργάνων.

² Να αναγράφεται ο τρόπος με τον οποίο θα αποκαλείται το Μέλος στη συνέχεια του κειμένου για λόγους συντομίας.

1. Την υπ' αριθμ. .... πρόσκληση εκδήλωσης ενδιαφέροντος για υποβολή προτάσεων στο Υπομέτρο 16.1-16.2 ή 16.1 – 16.5 του ΠΑΑ 2014-2020.
2. Την υπ' αριθμ. .... Απόφαση του Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων με ΘΕΜΑ: Λεπτομέρειες εφαρμογής του Υπομέτρου 16.1 – 16.2 «Ίδρυση και λειτουργία επιχειρησιακών ομάδων της Ευρωπαϊκής Σύμπραξης Καινοτομίας για την παραγωγικότητα και τη βιωσιμότητα της γεωργίας» ή του Υπομέτρου «Συνεργασία για περιβαλλοντικά έργα, περιβαλλοντικές πρακτικές και δράσεις για κλιματική αλλαγή» του Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης (ΠΑΑ) 2014 – 2020.

Συμφωνούν, συνομολογούν και κάνουν αμοιβαία αποδεκτά τα ακόλουθα:

Τα συμβαλλόμενα μέρη, ο μεν πρώτος υπό την ιδιότητα του Συντονιστή Φορέα, οι δε υπόλοιποι υπό την ιδιότητα των εταίρων – Μελών, υπέβαλαν προς χρηματοδότηση στο πλαίσιο του Υπομέτρου 16.1-16.2 ή 16.1-16.5 πρόταση για την υλοποίηση της Πράξης / Έργου με τίτλο «.....» στο ΠΑΑ 2014-2020.

Ο γενικός σκοπός της Προτεινόμενης Πράξης είναι

.....
 .....
 .....

Κατόπιν των ανωτέρω, για την εύρυθμη και αποτελεσματική υλοποίηση της προτεινόμενης Πράξης, τα συμβαλλόμενα μέρη προβαίνουν στη σύναψη του Συμφωνητικού Συνεργασίας, με το οποίο προσδιορίζουν το γενικό πλαίσιο και τους γενικούς και ειδικούς όρους για την εκτέλεση του αντικειμένου του.

ΑΡΘΡΟ 1

ΣΚΟΠΟΣ

Σκοπός του παρόντος Συμφωνητικού Συνεργασίας είναι η οργάνωση της εργασίας μεταξύ των Μελών της Ε.Ο., η οργάνωση της διαχείρισης του Έργου, ο καθορισμός των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των συμμετεχόντων Μελών, καθώς και η διαχείριση των θεμάτων που σχετίζονται με τα Δικαιώματα Πρόσβασης και Διανοητικής Ιδιοκτησίας.

Σε κάθε περίπτωση, το παρόν Συμφωνητικό έχει ρόλο συμπληρωματικό και όχι αναιρετικό προς την Απόφαση Ένταξης και το συνημμένο σε αυτήν Τεχνικό Παράρτημα του Έργου.

ΑΡΘΡΟ 2

ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ

Οι συμβαλλόμενοι αναλαμβάνουν την υποχρέωση να συνεργαστούν μεταξύ τους για την ομαλή και αποτελεσματική υλοποίηση της προτεινόμενης Πράξης / Έργου και για τη διασφάλιση της τήρησης των προδιαγραφών σε ότι αφορά το φυσικό αντικείμενο, το οικονομικό αντικείμενο και τις διαδικασίες υλοποίησης της Πράξης, σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο παρόν συμφωνητικό.

Ειδικότερα:

2.1. Ο Συντονιστής Φορέας του έργου, αναλαμβάνει τις ακόλουθες υποχρεώσεις:
 [.....]

2.2. Το «.....Μέλος 1» αναλαμβάνει τις ακόλουθες υποχρεώσεις:
 [.....]

2.3. Το «.....Μέλος 2» αναλαμβάνει τις ακόλουθες υποχρεώσεις:
[.....]

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στο σημείο αυτό θα πρέπει να περιγραφούν αναλυτικά οι συγκεκριμένες υποχρεώσεις που αναλαμβάνει κάθε ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη για την υλοποίηση της προτεινόμενης Πράξης, κατά τρόπο που να προσδιορίζεται με σαφήνεια το εγκεκριμένο αντικείμενο των ενεργειών που αναλαμβάνει κάθε συμβαλλόμενος να υλοποιήσει, προκειμένου να καθίσταται εφικτή η εφαρμογή των διαδικασιών του συστήματος διαχείρισης και ελέγχου.

2.4 Το αναλυτικό χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του συνόλου της Πράξης / Έργου ανά συμβαλλόμενο μέρος συμφωνείται ως εξής:

.....

2.5 Η ανάλυση του συνολικού προϋπολογισμού της Πράξης / Έργου ανά συμβαλλόμενο μέρος συμφωνείται ως εξής:

Μέλος	Π/Υ	Ποσοστό συμμετοχής (%)
Συνολικός Π/Υ		100%

2.6 Στην περίπτωση υλοποίησης παραγωγικής επένδυσης συμφωνείται ότι δικαιούχος αυτής είναι το/α «.....Μέλος/η .....»

ΆΡΘΡΟ 3

ΔΕΣΜΕΥΣΕΙΣ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΩΝ

Κάθε Μέλος δεσμεύεται να γνωστοποιεί εγκαίρως στο Συντονιστή Φορέα του έργου ή/ και στα λοιπά Μέλη κάθε σημαντική πληροφορία, γεγονός, πρόβλημα ή καθυστέρηση που ενδέχεται να επηρεάσει το Έργο. Επίσης, κάθε Μέλος δεσμεύεται να παρέχει στον Συντονιστή του έργου, αλλά και στα λοιπά Μέλη της Ε.Ο., έγκαιρα και έγκυρα όλες τις πληροφορίες και το υλικό που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους στο πλαίσιο της εκτέλεσης του Έργου.

ΆΡΘΡΟ 4

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ - ΕΠΙΛΕΞΙΜΟΤΗΤΑ ΔΑΠΑΝΩΝ

4.1 Η διάρκεια του παρόντος συμφωνητικού συνεργασίας αρχίζει από την ημερομηνία υπογραφής του έως την έκδοση της Απόφασης Ολοκλήρωσης της Πράξης που αφορά το εν λόγω έργο από την αρμόδια Υπηρεσία.

4.2 Η επιλεξιμότητα δαπανών αρχίζει από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ενίσχυσης.

4.3 Το παρόν συμφωνητικό θα διακοπεί αυτόματα σε περίπτωση που συμβεί ένα από τα παρακάτω:

- i. Ανάκληση της απόφασης ένταξης
- ii. Αδυναμία λειτουργίας οποιουδήποτε Μέλους της Ε.Ο. εξαιτίας της οποίας συμφωνηθεί, με τη σύμφωνη γνώμη του αρμόδιου ΕΦΔ, η διακοπή του έργου.

Στην περίπτωση αυτή κάθε μέλος αναλαμβάνει τις υποχρεώσεις που του αναλογούν σύμφωνα με όσα αναφέρονται στο θεσμικό πλαίσιο του Υπομέτρου (Υπουργική Απόφαση και πρόσκληση).

4.4 Κανένα Μέλος της Ε.Ο. δεν απαλλάσσεται, λόγω απόσυρσης ή διακοπής, από:

- i. τις υποχρεώσεις του, στα πλαίσια της Απόφασης Ένταξης ή του παρόντος Συμφωνητικού, αναφορικά με το κομμάτι εργασίας που υλοποιήθηκε (ή που θα έπρεπε να είχε υλοποιηθεί) μέχρι την ημερομηνία απόσυρσης ή διακοπής και
- ii. οποιεσδήποτε υποχρεώσεις ή ευθύνες προκύπτουν από την εν λόγω αποχώρηση ή διακοπή.

ΆΡΘΡΟ 5

ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΚΑΤΑΒΟΛΗΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ

- 5.1 Ο συνολικός προϋπολογισμός της Πράξης / Έργου ανέρχεται στο ποσό των .....Ευρώ.
- 5.2 Τα ποσά καταβάλλονται σε κάθε Μέλος της Ε.Ο., στο τραπεζικό λογαριασμό που έχει δηλωθεί για κάθε συμβαλλόμενο, και κατά το ποσό που του αναλογεί σύμφωνα επί μέρους δαπάνες και σε αντιστοιχία με τις ενότητες εργασίας και τα παραδοτέα της Πράξης που περιγράφονται στο άρθρο 2 του παρόντος συμφωνητικού καθώς και στην αίτηση στήριξης.
- 5.3 Υπερβάσεις κόστους του συνολικού προϋπολογισμού της προτεινόμενης Πράξης βαρύνουν τους συμμετέχοντες στο σχήμα υλοποίησης της Πράξης.

ΆΡΘΡΟ 6

ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΟΡΩΝ, ΣΥΝΕΠΕΙΣ, ΔΙΟΡΘΩΤΙΚΑ ΜΕΤΡΑ

- 6.1 Η παράβαση οποιουδήποτε από τους όρους του παρόντος συμφωνητικού συνεργασίας, οι οποίοι θεωρούνται όλοι ουσιώδεις ή η παράβαση των διατάξεων του Νόμου και της καλής πίστης από οποιοδήποτε από τα συμβαλλόμενα μέρη παρέχει στο άλλο μέρος το δικαίωμα να καταγγείλει το συμφωνητικό και να αξιώσει κάθε θετική ή αποθετική ζημία του.
- 6.2 Σε περίπτωση αιτιολογημένης αδυναμίας ή υπαίτιας καθυστέρησης ή μη προσήκουσας υλοποίησης των αναληφθεισών υποχρεώσεων από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος, αφενός το γεγονός κοινοποιείται στον αρμόδιο ΕΦΔ και αφετέρου με τη σύμφωνη γνώμη όλων των Μελών της Ε.Ο. πραγματοποιούνται ενέργειες για την υποκατάσταση του εν λόγω εταίρου εφόσον ληφθεί η σχετική έγκριση από τον αρμόδιο ΕΦΔ.
- 6.3 Σε περίπτωση παραβίασης, από ένα Μέλος της Ε.Ο. (στο εξής «Παραβιάζων»), των υποχρεώσεών του στο πλαίσιο του παρόντος Συμφωνητικού (ή και της Απόφασης Ένταξης), η οποία παραβίαση, με απόφαση των υπολοίπων Μελών, θεωρείται ότι δεν είναι δυνατό να επανορθωθεί μέσα σε ..... ( ) ημερολογιακές ημέρες από τη γραπτή ειδοποίηση που θα αποσταλεί στον Παραβιάζοντα από το Συντονιστή Φορέα του Έργου, τα υπόλοιπα Μέλη μπορούν από κοινού να αποφασίσουν τη διακοπή της ισχύος του παρόντος Συμφωνητικού με τον Παραβιάζοντα, μετά από προγενέστερη γραπτή ειδοποίηση ..... ( ) ημερολογιακών ημερών από το Συντονιστή του Έργου.

Σε περίπτωση που σύμφωνα με απόφαση των υπολοίπων Μελών της Ε.Ο., η προαναφερόμενη παραβίαση είναι δυνατό να επανορθωθεί μέσα σε εξήντα (60) ημερολογιακές ημέρες από τη γραπτή ειδοποίηση που θα σταλεί στον Παραβιάζοντα από το Συντονιστή του Έργου, δίνεται ανάλογο χρονικό περιθώριο για την επανόρθωση της παραβίασης.

- 6.4 Σε περίπτωση που σ' αυτό το χρονικό διάστημα διαπιστώνεται η αδυναμία του Παραβιάζοντα Μέλους να εκπληρώσει την υποχρέωσή του στα δεδομένα χρονικά περιθώρια, τα υπόλοιπα Μέλη της Ε.Ο. μπορούν να προβούν στην διακοπή της ισχύος του παρόντος Συμφωνητικού για τον εν λόγω Φορέα και να ζητήσουν την αντικατάστασή του με νέο Μέλος, υπό τους όρους και σύμφωνα με τη διαδικασία που περιγράφεται στο θεσμικό πλαίσιο του Υπομέτρου.
- 6.5 Οποιοδήποτε Μέλος της Ε.Ο. μπορεί να ζητήσει διακοπή της συμμετοχής του στο έργο και στο παρόν Συμφωνητικό Συνεργασίας, μετά από γραπτή ειδοποίηση προς τα υπόλοιπα Μέλη της Ε.Ο. τουλάχιστον ..... ( ) ημέρες (ή μήνες) πριν, η οποία θα αναφέρει τους λόγους που υφίστανται για τη διακοπή και οι οποίοι θα πρέπει να χαρακτηρίζονται ως «σοβαροί», όπως, ενδεικτικά, η αποδεδειγμένη διακοπή ή αδυναμία λειτουργίας του Μέλους.
- 6.6 Σε κάθε περίπτωση ο αρμόδιος ΕΦΔ, θα πρέπει να ενημερωθεί γραπτώς και να αποδεχτεί την ανωτέρω τροποποίηση μέσα σε εύλογο χρονικό διάστημα.
- 6.7 Οι συνέπειες απόσυρσης Μέλους από την Ε.Ο. είναι οι εξής:
- i. Το Αποσυρόμενο Μέλος συμφωνεί να αντιμετωπίσει ως τέτοια οποιαδήποτε εμπιστευτική πληροφορία, όπως ορίζεται στο παρόν συμφωνητικό, για περίοδο ..... ετών από την ημερομηνία απόσυρσής του, και συμφωνεί να μην εφαρμόσει Γνώση που προέκυψε από τη συμμετοχή του στο Έργο.
  - ii. Δικαιώματα Πρόσβασης: Οποιοδήποτε Μέλος αποσύρεται από τη Συνεργασία:
    - Κατ' αρχήν χάνει, μετά από την απόσυρσή του, τα Δικαιώματα Πρόσβασης στην παραχθείσα Γνώση και την προσδιοριζόμενη Προϋπάρχουσα Τεχνογνωσία.
    - Κατ' εξαίρεση, διατηρεί τα Δικαιώματα Πρόσβασης στην Προϋπάρχουσα Τεχνογνωσία και στην παραχθείσα Γνώση των άλλων Μελών της Ε.Ο. (στη μορφή που αυτά υπήρχαν κατά την ημερομηνία απόσυρσής του), υπό τις εξής προϋποθέσεις: (α) αυτό απαιτείται για τη χρήση της Γνώσης της οποίας είναι ιδιοκτήτης ή συν-ιδιοκτήτης και (β) τα εν λόγω Δικαιώματα Πρόσβασης ζητούνται μέσα σε τουλάχιστον ..... ( ) έτη από την ημερομηνία απόσυρσής του.
  - iii. Οικονομικές Επιπτώσεις για το Αποσυρόμενο Μέλος:
    - Το Αποσυρόμενο Μέλος θα καταβάλλει οικονομική αποζημίωση εάν η απόσυρση έχει επιπτώσεις στην διεκπεραίωση του Έργου. Το ποσό θα καθορίζεται από τα υπόλοιπα Μέλη της Ε.Ο.
    - Το Αποσυρόμενο Μέλος θα πρέπει να τηρήσει όλες τις οικονομικές του υποχρεώσεις που ίσχυαν πριν από την ημερομηνία της απόσυρσής του.
    - Το Αποσυρόμενο Μέλος θα πρέπει να επιστρέψει όλο το ποσό που αντιστοιχεί στις πληρωμές που έλαβε από τον αρμόδιο ΕΦΔ.
  - iv. Το Αποσυρόμενο Μέλος θα επιστρέψει όλο τον εξοπλισμό ή τα υλικά που του παρασχέθηκαν από τα άλλα Μέλη της Ε.Ο. στο πλαίσιο του έργου.
  - v. Το Αποσυρόμενο Μέλος συμφωνεί να παρέχει, ακόμη και μετά την αποχώρησή του, επαρκή υποστήριξη στα υπόλοιπα Μέλη της Ε.Ο. για την ολοκλήρωση της εργασίας που σχετίζεται με τις δικές του δραστηριότητες, (όπως αυτές καθορίζονται στην Απόφαση Ένταξης πριν από την

αποχώρησή του) στο πλαίσιο του Έργου και των σχετικών Παραδοτέων.

- 6.8 Ο αποκλεισμός ενός Μέλους από την Ε.Ο. μπορεί να αποφασιστεί μετά από ομόφωνη απόφαση των Μελών της Ε.Ο., πλην της ψήφου του αποκλειόμενου Μέλους, τηρώντας τους όρους του θεσμικού πλαισίου του Υπομέτρου. Ο αποκλεισμός ενός Μέλους έχει τις ίδιες συνέπειες με την απόσυρση.
- 6.9 Η συμμετοχή ενός νέου Μέλους στην Ε.Ο. μπορεί να αποφασιστεί μετά από ομόφωνη απόφαση των Μελών της. Σε κάθε περίπτωση, οποιαδήποτε αλλαγή στους συμμετέχοντες στην Ε.Ο. θα γίνεται σύμφωνα με τους όρους του θεσμικού πλαισίου του Υπομέτρου και θα υπόκειται στην έγκριση του αρμόδιου ΕΦΔ. Με τη συμμετοχή του στο Έργο ένα Νέο Μέλος συμφωνεί να συμμετέχει υπό τους όρους του θεσμικού πλαισίου του Υπομέτρου και της Απόφασης Ένταξης. Η προσχώρηση στην Ε.Ο. ενός νέου Μέλους έχει ισχύ από την ημερομηνία που ο Συντονιστής Φορέας λαμβάνει την έγκριση συμμετοχής του Νέου Μέλους από τον αρμόδιο ΕΦΔ, ενώ η συμμετοχή του Νέου Μέλους στο παρόν Συμφωνητικό Συνεργασίας ισχύει από την υπογραφή της αντίστοιχης τροποποίησης του εγγράφου. Το Νέο Μέλος έχει πρόσβαση στην Προϋπάρχουσα Τεχνογνωσία των άλλων Μελών της Ε.Ο. σύμφωνα με τους όρους που τίθενται στο παρόν συμφωνητικό. Εντούτοις, ένα Μέλος θα έχει το δικαίωμα να αποκλείσει μέρος της Προϋπάρχουσας Τεχνογνωσίας του από τα Δικαιώματα Πρόσβασης ενός νέου Μέλους, μέσω γραπτής ειδοποίησης προς τα υπόλοιπα Μέλη της Ε.Ο., που θα γνωστοποιηθεί πριν από την υπογραφή της σχετικής τροποποίησης του Συμφωνητικού Συνεργασίας για τη συμμετοχή του Νέου Μέλους. Το νέο Μέλος θα έχει πρόσβαση στη Γνώση που υπήρχε πριν από τη συμμετοχή του, εφόσον είναι αναγκαία για την περαιτέρω υλοποίηση του Έργου.

ΑΡΘΡΟ 7

ΕΠΙΛΥΣΗ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

Τα Μέλη της Ε.Ο. συμφωνούν να καταβάλλουν προσπάθειες για τη φιλική διευθέτηση οποιασδήποτε διαφωνίας προκύπτει μεταξύ τους σε σχέση με την υλοποίηση του Έργου που έχει ενταχθεί στα πλαίσια του Υπομέτρου 16.1 – 16.2 ή 16.1 – 16.5. Σε περίπτωση αποτυχίας, κάθε διαφορά μεταξύ των συμβαλλομένων μερών που αφορά στην εκτέλεση και ερμηνεία των όρων του παρόντος συμφωνητικού συνεργασίας δύναται να επιλύεται από τα αρμόδια Δικαστήρια.

ΑΡΘΡΟ 8

ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

Τα συμβαλλόμενα μέρη δηλώνουν ρητά ότι έλαβαν γνώση και αποδέχονται πλήρως τους ειδικούς όρους χρηματοδότησης του Υπομέτρου 16.1-16.2 ή 16.1 – 16.5 του ΠΑΑ 2014-2020.

Ειδικότερα, τα συμβαλλόμενα μέρη δηλώνουν ρητά και αναγνωρίζουν τα ακόλουθα:

- i. Ο Συντονιστής Φορέας της Πράξης, υποχρεούται να προβεί σε όλες τις απαιτούμενες ενέργειες για την υποβολή της αίτησης στήριξης, τη συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες, τη διεκπεραίωση όλων των υποθέσεων και υποχρεώσεων που αναλαμβάνει για την ορθή υλοποίηση της Πράξης / Έργου και την ενημέρωση των υπολοίπων φορέων της σύμπραξης.
- ii. Ο σχηματισμός και η εφαρμογή του εταιρικού σχήματος μεταξύ του Συντονιστή Φορέα και των εταιρών, πρέπει να ευρίσκεται σε συμμόρφωση με την εθνική και ευρωπαϊκή νομοθεσία.

- iii. Η ανωτέρω συμφωνία πρέπει να συνταχθεί στην Αγγλική γλώσσα αν ένα από τα συμβαλλόμενα μέρη είναι αλλοδαπός.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Στο σημείο αυτό θα μπορούσαν να περιληφθούν, αν κρίνεται σκόπιμο, ειδικότερα άρθρα που αφορούν τα πνευματικά δικαιώματα, την υποχρέωση εχεμύθειας ή άλλες διατάξεις, η διατύπωση των οποίων επαφίεται στην κρίση των μερών.

ΑΡΘΡΟ 9

ΔΙΑΣΦΑΛΙΣΗ ΑΠΟΡΡΗΤΟΥ/ΕΜΠΙΣΤΕΥΤΙΚΟΤΗΤΑ

9.1 Κατά τη διάρκεια του έργου και για μια περίοδο ..... ετών από τη λήξη του, τα Μέλη της Ε.Ο. θα θεωρούν απόρρητες/ εμπιστευτικές, οποιοσδήποτε πληροφορίες που απέκτησαν κατά τη διάρκεια του έργου από άλλο Μέλος της Ε.Ο. Συνεπώς, κάθε Μέλος της Ε.Ο. συμφωνεί και δεσμεύεται για τα εξής:

- i. δεν θα χρησιμοποιήσει οποιοσδήποτε τέτοιες πληροφορίες για οποιοδήποτε σκοπό εκτός του πλαισίου των όρων της Απόφασης Ένταξης και του παρόντος Συμφωνητικού Συνεργασίας,
- ii. δεν θα αποκαλύψει οποιοσδήποτε τέτοιες πληροφορίες σε οποιοδήποτε τρίτο, εκτός αν υπάρχει γραπτή συγκατάθεση του άλλου Μέλους, και
- iii. τέτοιες πληροφορίες δεν θα αντιγραφούν, ούτε θα αναπαραχθούν συνολικά ή εν μέρει, σε περιπτώσεις όπου τέτοια αντιγραφή ή αναπαραγωγή δεν έχει εγκριθεί εκ των προτέρων γραπτώς από άλλο Μέλος.

9.2 Καμία ευθύνη δεν καταλογίζεται για οποιοσδήποτε τέτοιες πληροφορίες αν :

- i. έχουν δημοσιοποιηθεί πριν από, ή μετά από την κοινοποίησή τους,
- ii. είναι ήδη γνωστές, όπως αποδεικνύεται από γραπτά τεκμήρια στα αρχεία του εν λόγω Μέλους,
- iii. έχουν νομότυπα ληφθεί, χωρίς παραβίαση του παρόντος Συμφωνητικού, από τρίτο, ο οποίος δεν δεσμεύεται από τους όρους του παρόντος Συμφωνητικού,
- iv. έχουν δημοσιοποιηθεί χωρίς παραβίαση του παρόντος Συμφωνητικού,

ΑΡΘΡΟ 10

ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

10.1 Οποιαδήποτε τροποποίηση ή παράταση του παρόντος συμφωνητικού συνεργασίας γίνεται μόνον εγγράφως με κοινή συμφωνία των συμβαλλομένων μερών.

Η μη άσκηση δικαιωμάτων ή η παράλειψη υποχρεώσεων από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος ή η ανοχή καταστάσεων αντίθετων προς το παρόν συμφωνητικό συνεργασίας, καθώς και η καθυστέρηση στη λήψη μέτρων που προβλέπει το συμφωνητικό αυτό από οποιοδήποτε συμβαλλόμενο μέρος, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως παραίτηση των συμβαλλομένων μερών από δικαίωμα ή απαλλαγή από υποχρεώσεις τους ή αναγνώριση δικαιωμάτων στα συμβαλλόμενα μέρη, που δεν αναγνωρίζονται από αυτή τη συμφωνία συνεργασίας.

10.2 Σε περίπτωση που υπάρχει ουσιώδης διαφορά ανάμεσα στους όρους της Απόφασης Ένταξης και στις διατάξεις του παρόντος, τα Μέλη της Ε.Ο. δεσμεύονται να προβούν άμεσα σε

ανάλογη τροποποίηση του παρόντος Συμφωνητικού, αν αυτό κρίνεται απαραίτητο από τον αρμόδιο ΕΦΔ.

10.3 Όλες οι τροποποιήσεις και μετατροπές στο παρόν Συμφωνητικό γίνονται με επίσημα έγγραφα τα οποία υπογράφονται από όλα τα Μέλη της Ε.Ο.

Αυτά συμφώνησαν, συνομολόγησαν και συναποδέχθηκαν τα συμβαλλόμενα μέρη, σε απόδειξη των οποίων συντάχθηκε το παρόν σύμφωνο συνεργασίας και υπογράφεται σε _____ πρωτότυπα, έλαβε δε κάθε συμβαλλόμενος από ένα.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

....., .../...../20...

(ΥΠΟΓΡΑΦΗ, ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ & ΣΦΡΑΓΙΔΑ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΗ ΦΟΡΕΑ)

.....

(ΥΠΟΓΡΑΦΗ, ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ & ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΜΕΛΟΥΣ 1)

.....

(ΥΠΟΓΡΑΦΗ, ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ & ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΜΕΛΟΥΣ 2)

.....

(ΥΠΟΓΡΑΦΗ, ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ ΝΟΜΙΜΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥ & ΣΦΡΑΓΙΔΑ ΜΕΛΟΥΣ 3)